

ת"פ 43405/06/11 - מדינת ישראל נגד יעקב אריה אפלבוים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 43405-06-11 מדינת ישראל נ' אפלבוים ואח'
לפני כבוד השופטת מיכל ברק נבו

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

הנאשם

יעקב אריה אפלבוים

ב"כ המאשימה: עוה"ד רבקה פיינר ועילית פאלוך
ב"כ הנאשם: עו"ד מור גרטי

הכרעת דין

תוכן עניינים

כתב האישום המתוקן

1. נגד **נאשם 1 [הנאשם]** וארבעה אחרים הוגש כתב אישום, המייחס לו ביצוע עבירות על פי **חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 [חוק מע"מ]**. עניינם של הנאשמים הנוספים הסתיים זה מכבר.

חלק כללי

2. בתקופות הרלוונטיות לכתב האישום היה הנאשם רשום כ"עוסק מורשה" אצל רשויות המס בענף חיתוך, שיפוי אבן וגימור, והוא הציג עצמו כמי שעיסוקו במתן ייעוץ מס וטיפול בלקוחות שונים, בין היתר, מול רשויות המס. לנאשם לא היה משרד משלו והוא השתמש בחלק מן הזמן במשרדו של רו"ח **דוד גרבר [גרבר]** לצרכי עיסוקיו השונים.

בכל התקופות הרלוונטיות לכתב האישום היה נאשם 2, מר **חיים מנחם [מנחם]**, הבעלים והמנהל הפעיל של

עמוד 1

נאשמת 3 (חברת זמין ואמין בע"מ^[1] [זמין ואמין]) ונאשמת 4 (חברת במה ותקשורת בע"מ [במה ותקשורת]). נאשמת 3 עסקה (כביכול) בשירותי שליחויות ובמתן כיסוי חשבונאי ל"פרילנסרים", ונאשמת 4 עסקה (כביכול) בשירותי "פרילנס" בתחום הבמה ובדפוס נייר והפקות דפוס. נאשמות 3 ו-4 היו "עוסק" וחיבות בדיווח למע"מ באמצעות מנהלן, מנחם. נאשם 5 בכתב האישום היה **שי שוע [שוע]**.

הנאשם עבד בחלק מן התקופות מושא כתב האישום אצל נאשמות 3 ו-4, ובין הנאשם למנחם שררו יחסי קירבה. במהלך השנים 2003 - 2006 (לכל הפחות) הונו הנאשם והארבעה הנוספים את שלטונות המס על פי מתווה פעולה כדלקמן: הנאשם הדפיס לעצמו פנקסי חשבוניות מס על שם חברות שונות, שהמשתף למרביתן הוא כי הן נפתחו על ידי עולים חדשים, אשר מיד לאחר פתיחתן עזבו את הארץ, כך שהנאשם יכול היה לפעול בחברות הללו כחפצו. הנאשם מסר מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס והפיץ לאנשים שונים, בין היתר, גם לארבעת הנאשמים הנוספים, ואף השתמש בהם לצרכיו. מקבלי המסמכים הנ"ל, ובכללם מנחם ונאשמות 3 ו-4, כללו אותם בספריהם וקיזזו מס תשומות בהתבסס על המסמכים הפיקטיביים הנ"ל. שוע הפיץ מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס שאותן הזמין מהנאשם, כפי שיפורט להלן. סך המס הגלום במסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס כמתואר לעיל הוא 1,409,344 ₪ (קרן) וזאת בין השנים 2004 - 2006.

על מנת ליצור מצג שווא בפני שלטונות מע"מ כאילו אותן חברות מדווחות לרשויות כדין, ועל מנת שחשדן של רשויות המס לא יתעורר, דאג הנאשם להגיש בסניפים שונים של בנק הדואר את דוחות המע"מ המתייחסים לחברות, שבמסגרתן הפיץ את המסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס. הדוחות למע"מ היו כוזבים, הן מבחינת הסכומים והן מבחינת אמיתות העסקאות. סך מס העסקאות הכוזב הרשום בכלל דוחות המע"מ שהוגשו על ידי הנאשם בחברות השונות שבמסגרתן פעל שלא כדין, הוא 16,391,504 ₪ (קרן), וסך מס התשומות הכוזב הרשום בכלל דוחות המע"מ הנ"ל עומד על 15,941,187 ₪ (קרן) וזאת בין השנים 2003 - 2006.

אישום ראשון

3. בין יוני 2003 לבין אפריל 2006 (לכל הפחות) הוציא הנאשם מסמכים, הנחזים להיות חשבוניות מס [חשבוניות מס פיקטיביות], ומסר אותן לעוסקים שונים. סכום החשבוניות ללא מס ערך מוסף הסתכם ב-8,470,552 ₪ וסך המס הגלום בחשבוניות הפיקטיביות הנ"ל הוא 1,409,344 ₪ (קרן). המסמכים שהוציא הנאשם לאחרים פורטו בטבלה הנספחת לכתב האישום, שסומנה **א** ומהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום. הנאשם אף הוציא לעצמו חשבוניות מס פיקטיביות על שם "**לב-טל שיפוצים בע"מ**" [לב-טל], מבלי שנעשתה עסקה שלגביה הוצאו החשבוניות, בסכום של 269,728 ₪ (סכום המע"מ - 39,568 ₪). המסמכים הללו פורטו בטבלה נפרדת אשר סומנה **ב** ומהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום.

אלה החברות והאנשים המופיעים בטבלה **א** הנ"ל, שלהם הוציא הנאשם חשבוניות (51 במספר):

מקבל החשבונית

**החברה שעל שמה הוצאה
החשבונית**

עמוד 2

זמין ואמין	נָסִים סח, או קורן פתרונות, או הארגז, או נוי-חן או כפריית יצחק אור
פיטר גגוב צוות לעניין לב-טל	נָסִים סח, או קורן פתרונות נָסִים סח נָסִים סח
במה ותקשורת שפירא כח אדם בע"מ פעמון המילניום בע"מ	נוי-חן או ג'נרקל נוי-חן זמין ואמין או במה ותקשורת

נוסף על כך יש, כאמור, 3 חשבוניות שהנאשם הוציא לעצמו, מחברת לב-טל.

לפיכך הואשם הנאשם בהוצאת חשבוניות מס מבלי שנעשתה עסקה שלגביה הוצאו החשבוניות, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ (54 עבירות); הכנת פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ (54 עבירות); פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו, עבירה לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ (51 עבירות); שימוש בכל מרמה או תחבולה או הרשאה לאחר להשתמש בהן או עשיית מעשה אחר, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק (54 עבירות).

אישום שני

4. בין פברואר 2003 לבין פברואר 2005 (לכל הפחות) הגיש הנאשם לרשויות המס דוחות מע"מ כוזבים בשם החברות שבשמן יצאו חשבוניות מס פיקטיביות. העוסקים שבשם הגיש הנאשם דוחות כוזבים הם: **וסיל פלורין (יעד אנרגיה); אולג דימנצ'נקו; רודריגו שטכמן; פעמון המילניום בע"מ [פעמון המילניום]; אלה בונדרנקו; שפירא כח אדם בע"מ [שפירא כ"א]; פיטר גגוב; לב-טל; אור כדור הטיטניום בע"מ [אור כדור]**. הכוזב בדוחות התבטא הן בסכומי הדוחות, הן באמיתות העסקאות (המסמכים פורטו בטבלאות נפרדות אשר סומנו ג-3 ומהוות חלק בלתי נפרד מכתב האישום). סך מס העסקאות הכוזב הכולל שהוגש בדוחות כל החברות הוא 16,391,504 ₪ (קרן). סך מס התשומות הכוזב הכולל שהוגש בדוחות כל החברות הוא 15,941,187 ₪ (קרן) (סיכום העסקאות והתשומות פורטו בטבלה נפרדת אשר סומנה ט ומהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום).

לפיכך הואשם הנאשם במסירת ידיעה כוזבת תוך שימוש בכל מרמה ותחבולה ובמטרה להתחמק מתשלום מס, עבירה לפי סעיפים 117(ב)(1) ביחד עם סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ (70 עבירות).

הערת הבהרה בעניין "זמין ואמין"

5. התביעה וההגנה לאורך כל ההליך, לרבות בסיכומים, התייחסו במרבית הזמן ל"זמין ואמין בע"מ". מהחשבוניות שהוגשו במסגרת הראיות, עולה כי ניתנו להן, כביכול, שמות שונים - "זמין ואמין בע"מ אספקת כח אדם מקצועי לכל מטרה", ו-"זמין ואמין בע"מ פינוי פסולת ושינוע מטענים לכל חלקי הארץ". למעשה, לשתי החברות יש מספר ח.פ. זהה, ולכן אתייחס אף אני לשתי החברות כ"זמין ואמין", ללא הבחנה ביניהן.

6. לטענת המאשימה, קיים דפוס פעולה ברור, שאיפיון את מעשיו של הנאשם בכל המקרים [דפוס הפעולה]: הוא פנה לבתי הדפוס של **איריס ניצה אביב מירב** [מירב או דפוס אביב], או של **נפתלי כבל** [כבל], והדפיס פורמטים שונים של פנקסי חשבונות, עבור חברות שונות. המכנה המשותף של רוב החברות הוא שהן נפתחו על ידי עולים חדשים, שעזבו את הארץ סמוך לאחר פתיחת החברות, באופן שאיפשר לנאשם לפעול בהן כרצונו. על מנת ליצור מצג שמדובר בחברות הפועלות כדיון, דאג הנאשם להגיש בשם

החברות דוחות תקופתיים לרשויות מע"מ. זאת עשה בסניפי דואר שונים (בעיקר בסניף "מקווה ישראל" ובסניף "חשמונאים" בתל אביב, אך גם בסניפים נוספים). הדוחות הוגשו על פי רוב באמצעות שוברים אקראיים (ולא שוברים מודפסים). את השוברים נטל **מגרב**, מנהל חשבונות שהנאשם ישב במשרדו, ברחוב נחלת בנימין 72 בתל אביב. הנאשם מילא את הדוחות בצורה כוזבת, באופן שסכום התשומות (שהיה כוזב) התקרב עד מאד לסכום העסקאות (שהיה כוזב, אף הוא), ועל כן הערך המוסף היה נמוך ביותר והותר לתשלום סכום של עשרות או מאות שקלים בודדים בלבד.

המאשימה הזכירה כי הנאשמים שהואשמו עם הנאשם בכתב האישום הודו והורשעו זה מכבר. נאשם 2, **מנחם**, אף העיד כעד תביעה לאחר שעניינו הסתיים, וקשר את הנאשם לאספקת החשבונות ב**טבלה א**.

מסכת הראיות מטעמה כוללת גם: תמלילים של חקירות הנאשם עצמו ושיחותיו עם חוקריו (ת/160), ובהן הודאתו בחלק מהמיוחס לו; מסמכים שהנאשם הגיש במסגרת הליכי השגה וערעור שנקט בהתייחס לשומות שהוצאו לו על ידי מחלקת בקורת חשבונות בתחנת מס קניה תל אביב, ובכלל זה השגה, תצהיר עדות ראשית והודעת ערעור (ת/161). גם שם הודה הנאשם בחלק מהמיוחס לו והסתבך בגרסאות שסתרו את עצמן וסתרו ראיות נוספות בתיק; בחקירתו הנגדית של הנאשם הודה כמעט בכל המיוחס לו בכתב האישום; במהלך החקירה נעשה שימוש רב באמצעים טכנולוגיים, לרבות האזנות סתר, איכונים, מעקבים אנושיים ועוד; נמצאו גזרי חשבוניות בתעודת הזהות של הנאשם (ת/135), התואמות חשבוניות שנמסרו ל**נסים סח** [סח]; נמצא בביתו של הנאשם שובר מס ערך מוסף ריק, התואם את דפוס הפעולה (ת/136); הוגשו תוצרים שהופקו ממכשיר הפקס של הנאשם בביתו, המעידים על פעילותו בתחום החשבוניות הפיקטיביות (ת/54); נשמעו עדים רבים, נוסף על **מנחם**, שהוכיחו את טענות המאשימה; הוגשו שתי חוות דעת של גב' **אורית ינאי**, מומחית לכתבי יד, יוצאת מז"פ במשטרה, בהתייחס למסמכים שכתב הנאשם (ת/11 ו-ת/12), ואלה חיזקו מאד את הראיות בתיק.

המאשימה הזכירה כי חלק מעדי ההגנה ציינו שהופנו כלפיהם אימים. **סח** התחנן שלא להעיד בשל היותו מאויים והגיע לבית המשפט מלווה בבן משפחה (עמוד 131^[2]); **כבל** החליף אימים עם הנאשם (עמודים 116 - 117); **מנחם** העיד כי מאז תחילת הפרשה הגיעו אליו שליחים מטעם "גי'נג'י" (כינויו של הנאשם בפי חלק מהעדים). בתחילה היו פניהם דרישות כספיות ולבסוף ניגשו אליו בעודו בכלא, בשמו של הנאשם, וביקשו שיקח על עצמו חלק מההאשמות בתיק דנן. לדבריו, השליחים לא השאירו ספק, בטון שבו נאמרו הדברים, לגבי מה שמצפים ממנו לעשות (עמוד 189).

7. מצאתי קושי בהבאת עמדת ההגנה, מאחר שזו השתנתה מעת לעת. ביתר שאת נכונים הדברים בהסתכלות על עמדות ההגנה לפני המשפט ולאורכו, והשוואה ביניהן לבין הדגשים שניתנו בסיכומים. מאחר שאקדיש בהמשך פרק נפרד לטענות ההגנה שעלו בסיכומים, כאן אתמקד בעיקר, אך לא רק, בעמדת ההגנה כפי שבאה לידי ביטוי לאורך המשפט.

8. באופן כללי הכחיש הנאשם את המיוחס לו, בין בטענה שהוא לא ביצע את המעשה (קרי: לא מסר מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס ולא הפיצן; לא כתב את הדוחות; לא הגיש את הדוחות בבנק הדואר), בין בטענה שהוא ביצע את הפעולה, אך אין בה הפסול הנטען (הוא אמנם הזמין פנקסי חשבוניות בבית דפוס עבור זמין ואמין ועבור במה ותקשורת על שם פעמון המילניום, אך היה זה לפי בקשת מנחם; הוא הוציא חשבוניות מס על שמו, אך הן אינן פיקטיביות). בנקודות מסוימות הודה הנאשם במיוחס לו באופן מוגבל, אך גם בכך חל שינוי, למשל - במענה לכתב האישום (שהוגש ב-4.4.12), הודה בסעיף ב.1 כי סייע לסח להכין את 10 החשבוניות הראשונות המוזכרות ב**טבלה א** הנספחת לכתב האישום (המתייחסות ל**זמין ואמין, צוות לעניין, לב-טל שיפוצים ופיטר גנוב**). בהמשך, בעדותו בבית המשפט, בחקירתו הראשית, חזר בו מההודיה לגבי שתיים מהחשבוניות הנ"ל (המתייחסות ל**לב-טל**) (עמוד 224). כך, למשל, הכחיש הוצאת החשבוניות הנוספות ב**טבלה א**, אך לחילופין הכחיש את סך המס הגלום בהן.

מקריאת סיכומי ההגנה עולה, שחלק לא מבוטל מטענות ההגנה של הנאשם נוגעות לטענות של אכיפה בררנית או של הגנה מן הצדק. חלק גדול מפרקי הסיכומים מוקדש לטענה שלנאשם לא היה יומו בבית המשפט, או שהליכים מסויימים לא בוצעו כראוי, באופן שהוביל לקיפוח זכויות הנאשם. טענה מרכזית נוספת היא כי למעשה, היה אשם או אשמים עיקריים אחרים במרבית העניינים, ולכן אין זה צודק להרשיע את הנאשם ויש לזכותו. נוסף על כך מתרכז הנאשם בשלילת עדותו של מנחם ותקיפת היכולת להסתמך עליה. הנאשם גם מפנה ל"מבחן ההנאה" ו"מבחן התועלת" (כהגדרתו), שלפיהם, מי שנהנה מהגשת הדוחות הכוזבים מושא האישום השני, היה מנחם **[מבחן התועלת]**. חשבוניות המס הכוזבות והדיווחים הכוזבים השלימו אלה את אלה, במובן זה שלא ניתן היה לנכות חשבונית מס כוזבת בלי ליצור כסות מתאימה של עסק תקין, המגיש לרשויות דוח תקופתי. לכן, מי שניכה את החשבוניות בספריו, מנחם, הוא שנהנה מהגשת הדוחות הכוזבים ויצירת הכסות הכוזבת, ולכן היה צריך להאשים אותו, ולא את הנאשם, בהגשת הדוחות.

הראיות

9. הראיות הן בחלקן ראיות כלליות, המתייחסות לכלל האישומים, לדפוס הפעולה של הנאשם ולמספר חברות שנזכרות בכתב האישום; מלבדן יש ראיות פרטניות, המתייחסות לחשבוניות ולדוחות מסויימים.

אתיחס תחילה לראיות הכלליות, הרלוונטיות לכלל כתב האישום, שכן אלה נותנות את המסגרת ואת התמונה הכוללת. לאחר מכן אביא את הראיות לכל פרט באישומים.

10. הראייה ה"כללית" הראשונה היא עדות הנאשם. מאחר שהנאשם הודה בחלק מהמיוחס לו, ולו בקווים כלליים, נכון להתחיל את פרק הראיות דווקא מגרסתו. הוא העיד בחקירתו הראשית כי הכיר את **תאופיק אבו סייף [אבו סייף]** בשנות ה-90. אבו סייף היה חבר טוב של **סח** ודאג לסח לחשבוניות מעת לעת. כדבריו, "הוא (אבו סייף - מ.ב.ג) היה קבלן ראשי, אני הייתי אחד מקבלני המשנה שלו... קבלן משנה לחשבוניות פיקטיביות. **ש:** זאת אומרת אתה סיפקת לו חשבוניות פיקטיביות? **ת:** כן" (עמוד 226, שורה 20 ואילך וכן עמוד 294). לאחר שהעיד באופן מפורט לגבי האישומים, המשך וטען טענה משפטית של אפליה ואכיפה בדרנית יחסית למעורבים אחרים, כגון **אבו סייף, מנחם** (נאשם 2), **שוע** (נאשם 5), **תומר מלכה**, ועוד. טענה זו תזכה להתייחסות בהמשך, אך אין בה כדי לעמעם את הודאתו בכך **שסיפק חשבוניות פיקטיביות, או כלשונו: היה "קבלן של חשבוניות פיקטיביות"**.

11. **באישום הראשון** מואשם הנאשם בהוצאת 54 חשבוניות כוזבות: 51 עבור אחרים ו-3 עבור עצמו, כמפורט בטבלאות **א** ו-**ב** הנספחות לכתב האישום. בתשובתו לכתב האישום הודה הנאשם בהוצאת 10 מהן, בחקירתו הראשית בבית המשפט הודה רק בהוצאת 8 מהן (עמוד 227). הוא הודה שמאחורי החשבוניות הללו לא עמדה שום פעילות, עבודה או שירות שנתן (עמוד 242). הוא טען שאת 8 החשבוניות הללו נתן מאחורי גבו של מנחם, לאחר שהפיק בדפוס אביב, בלא ידיעתו של מנחם, חשבוניות של **זמין ואמין**, ואת החשבונית של **גנוב** קיבל כשהיא ריקה, מאדם בשם **יהודה וישנבקיין [וישנבקיין]**, בחינם, לבקשתו (עמוד 243). לטענתו, כל 51 החשבוניות שבטבלה **א** הן בכתב ידו של **מנחם**, או מי מטעמו. לדברי הנאשם, הוא מעולם לא נתן למנחם חשבוניות וגם לא מכר לו חשבוניות, ולדבריו - גם מנחם בעדותו בבית המשפט אמר זאת (עמוד 227). את מנחם הכיר כנער, כאשר הנאשם הדריך אותו במתנ"ס של עיריית תל אביב. הוא בקשרים קרובים איתו, מכיר את כל משפחתו ומגיע לארועים המשפחתיים שלו.

אשר לטבלה **ב**, המתייחסת לשלוש החשבוניות של לב-טל, שהוא מואשם כי הוציאן לעצמו: הנאשם טען שהן רשומות בכתב ידו של **פליקס לבנטל [לבנטל]**, מנהלה הרשום של לב-טל, והוא הפנה לרישום של חברה זו ברשם החברות, כמעיד על היותו של לבנטל המנהל. לדבריו, **דוד סלמן [סלמן]** היה המלווה של אותו **לבנטל**, הוא נכח בעת כתיבת החשבוניות ומסירתן, והוא יעיד על כך. אציין, כבר עתה, כי סלמן אכן העיד ואמר שלבנטל היה הבעלים של חברת לב-טל שיפוצים, אך מעבר לכך ציין כי לא היו בינו לבין לבנטל קשרי עבודה, הגם שהוא מאוד רצה בכך. עוד העיד, כי ראה את לבנטל נותן לנאשם חשבוניות, פעם אחת, "אני מאמין עבור עבודה שהוא עשה בשבילו" (עמוד 332, שורה 31).

12. לגבי **האישום השני** מסביר הנאשם, כי לפי "**מבחן התועלת**" (כהגדרתו), כלומר - בחינה של מי יכול היה להנות מכך שהוגשו הדוחות הכוזבים לרשויות - האדם היחיד הוא רק **מנחם**: דוחות בונדרנקו (טבלה ז) נוכו רק מספריו של מנחם, ודוחות רודריגו שטכמן (טבלה ה) נוכו רק מספריו של מנחם. ארבעה דוחות לחודש 10/2005 ניתנו לנאשם על ידי מנחם ב-11/2005, והנאשם נתן אותם ל**גרבר**, אשר הגיש אותם עבורו (הכוונה לדוחות של יעד אנרגיה/וסיל פלורין, רודריגו שטכמן, פעמון המילניום ואלה בונדרנקו (עמוד 229, שורה 14 ואילך)). לדבריו, גרבר העיד כי הגיש את הדוחות הללו.

אשר לטבלה ג שעניינה **וסיל פלורין - יעד אנרגיה**, כל הדוחות הוגשו על ידי **מנחם**. הדוח ל-10/2005 הוא בין ארבעת הדוחות שהוגשו על ידי **גרבר**. כל יתר הדוחות - מנחם דאג בעצמו להגשתם, בין על ידי אביו (**גבריאל מנחם**) בין על ידי אחרים (עמוד 229, שורה 12 ואילך).

אשר לטבלה ד בכתב האישום המתייחסת ל**אולג דימנצ'נקו [דימנצ'נקו]**: **וישנבקיין** מכר ל**מנחם** את הזכיון להגיש את הדוחות עבור העוסק של דימנצ'נקו (עמוד 230). לטענת הנאשם, כל הדוחות מושא טבלה ד הוגשו על ידי **וישנבקיין** או **מנחם**: הדוחות המודפסים על ידי הראשון, והידניים על ידי השני.

אשר לטבלה ה בכתב האישום, המתייחסת ל**רוזריגו שטכמן [שטכמן]**: כל הדיווחים הוגשו על ידי **מנחם**. הדוח של 10/2005 היה בין ארבעת הדוחות שהוגשו על ידי **גרבר** בדואר במקווה ישראל.

אשר לטבלה ו, שעניינה **פעמון המילניום**: לדברי הנאשם הדוחות הוגשו על ידי **מנחם**, חלקם בעזרת אביו, גבריאל. הדוח ל-10/2005 נמצא אף הוא בין ארבעת הדוחות שהגיש גרבר לבקשת הנאשם.

הדוחות בטבלה ז, של **אלה בונדרנקו**, הוגשו לטענת הנאשם על ידי על ידי **מנחם**, מלבד דוח 10/2005, שהוגש על ידי **גרבר** לבקשת הנאשם.

הדוח של **שפירא כ"א בע"מ** המופיע כדוח יחיד בטבלה ח: לדברי הנאשם, הוא הגיש בגין חברה זו "דוח אפס" לחודשים 11-12/2005, לאחר שהסתכסך עם **מנחם**. מדובר בחברה שהנאשם הציע למנחם לקנות מהבעלים הקודמים (**עופר כהן ורפי לוי**), ולרשום אותה על שמו או על שם מישהו מטעמו. מנחם הסכים, הנאשם דרש ₪ 5,000 תמורת העברת החברה. משלא שולמה התמורה, כעס הנאשם, "שבר את הכלים" (כהגדרתו), אמר למנחם לא להשתמש בחברה והציע אותה לאחר - **נאסר סבא**. ל-11/2005 הוגשו, אפוא, שני דוחות לחברה - האחד על ידי מנחם, והשני על ידי הנאשם וסבא. מאחר שהוגשו דוחות כפולים, קיבלו הנאשם וסבא זימון למע"מ. בחקירה אמר הנאשם שהדוח הנכון הוא דוח האפס שהוא הגיש, אך הוא לקח אחריות גם על הדוח שהגיש מנחם (על סך 4 מיליון ₪ פעילות), מתוך מטרה לחפות על מנחם ולהצניע את הסכסוך. למנחם אמר הנאשם שלא יוציא יותר חשבוניות על החברה הזו וגם העביר לו מסר שאם יעשה כן, הוא "יזיק לו" (עמודים 233 - 234).

אשר לטבלה ח המתייחסת ל**פיטר גנוב**: הנאשם טוען כי **וישנבקיין** ערך והגיש את הדוח, לאחר שפתח את העוסק המורשה הזה.

בנוגע לטבלה ח2, **לב-טל שיפוצים**: הנאשם אינו יודע מי הגיש את הדוחות, אך **מנחם** הוא שניכה את החשבוניות של חברה זו במסגרת "**יגעת ומצאת**" ואף הוגש נגדו כתב אישום בגין כך. יצוין כי בסיכומי, הנאשם הציע גרסה חדשה, שלפיה **לבנטל** הגיש את הדוחות הללו באמצעות טפסי דיווח **שגרבר** נתן לו. הוא טען שלבנטל היה שכן של גרבר במשרדו, אף שגרבר לא זכר אותו, ותלה את העדר הזכרון של גרבר בכך שלא היה לנאשם צילום של לבנטל להציג לו, וגרבר לא מצא תיעוד לכך שנתן שירות ללבנטל (פרק חמישי לסיכומים, סעיף 1).

אשר לטבלה **ח3**, המתייחסת ל**אור כדור**, הנאשם אמר שאת כל הדוחות ערך והגיש **עופר כהן** הנ"ל, שהיה לקוח של **גרבר** והיתה לו גישה למשרדו של גרבר מנובמבר 2005 עד אפריל 2006. הדוחות הוגשו בתחנות מס ערך מוסף שהנאשם לא ביקר בהן מעולם. יצוין, כי **גרבר** בעדותו בבית המשפט אמר שעופר כהן אכן הופנה אליו על ידי הנאשם, אך מסיבה שאינו זוכר אותה בדיוק - הבין שאינו רוצה את כהן כלקוח ואין טעם להשקיע בו אנרגיה. גרבר העיד שראה את כהן פעם אחת, הוא חושב שכהן היה במשרדו, אך הכחיש שכהן ישב במשרדו באופן קבוע. גרבר לא ידע לומר אם יתכן שעופר כהן לקח שוברים ממשרדו, שכן "אם אני יושב בחדר שלי עם לקוח ובחדר השני מישהו ממתין אז אין לי שליטה אם הוא לקח טופס משלחן או לקח עט". עם זאת, שב והדגיש שלמיטב זכרונו עופר כהן היה במשרדו רק פעם אחת, והוא לא הורשה לקחת דבר (עמוד 49, שורות 3-15). גם בחקירתו הנגדית, שבמסגרתה ניסה הנאשם לרענן את זכרונו לגבי טיב הסכסוך עם עופר כהן, לא שינה גרבר את גרסתו לגבי כך שפגש בו רק פעם אחת ולא הרשה לו לקחת שוברים ממשרדו (עמוד 51, שורה 3 ואילך). עופר כהן לא זומן לעדות.

יצוין, כי בסיכומיו ביקש הנאשם להפנות למכתב ששלח גרבר לצדדים לאחר עדותו, שממנו עולה כי בהמשך לעדותו, שבה נשאל על קשר שלו לחברה בשם מ.פ. אומגה בע"מ, חזר למשרד, בדק ומצא שבשנת 2005 ערך חשבונית חד פעמית לחברה זו, ע"ס 500 ₪ כולל מע"מ. אתיחס לנסיגונו של הנאשם לצרף ראיות לסיכומיו בהמשך, אך אומר כבר עתה שלא התרתי לו לעשות כן. למעלה מהצורך אציין, כי הנאשם בסיכומיו טען שאותה חברה מ.פ. אומגה בע"מ היא חברה בניהולו של עופר כהן ולכן מציאת החשבונית מאששת את טענותיו שלעופר כהן היתה גישה לטפסי דיווח בהיותו לקוח של גרבר במשך 5 - 6 חודשים. אפילו התרתי לצרף את הראיה המבוקשת, ואפילו קיבלתי את טענת הנאשם כי עופר כהן היה מנהלה של מ.פ. אומגה, לא ברור כיצד מציאת חשבונית אחת בודדת אצל דוד גרבר מאששת את הטענה של ההגנה בעניין הגישה של עופר כהן לטפסי דיווח. ניתן כמעט לומר שההיפך הוא הנכון, אך כאמור - כל זאת, למעלה מהצורך.

13. יצוין כי במסגרת עדותו הראשית והנגדית, נקב הנאשם במספר שמות של אנשים שיכולים לחזק את דבריו או שאותם הוא מתכוון להביא לעדות: **אשר תובל; דוד סלמן; חיים הלב; תאופיק אבו סייף, יצחק גוטמן; דן יחזקאל** (ממונה על המודיעין בחקירות יפו או ראשון לציון במע"מ, ובמקום אחר נטען שהוא מחקירות מע"מ חיפה, שהנאשם מסר לו מידע על מנחם); **יוסי אלמקייס; אדגר (אדי) קוסטינר**. מאלה הגיעו לעדות רק סלמן, הלב ותובל.

נוסף על אלה שהנאשם אמר במפורש שהוא מבקש להביאם, מגרסאותיו עלו שמות נוספים של אנשים, שלגביהם ההגיון חייב שהוא יזמין אותם לעדות, כדי להוכיח טענותיו, כגון **פליקס לבנטל, עופר כהן** (לעניין הגרסאות על אור כדור ושפירא כ"א), **יהודה וישנבקיין, אליעזר ג'רסי** (לעניין הקשר עם דימנצ'נקו), **מרדכי אוזם** (לעניין היכרות עם חברת אברג'יל, שכביכול סיפק לה עובדים), **עופר מוזן ודיין מחלב** (לעניין ההיכרות עם לבנטל), אך איש מהם לא הובא לעדות. את עופר כהן ביקש הנאשם לזמן לעדות, אך טען שהוא סירב להגיע, ולא ביקש להוציא נגדו צו הבאה (ר' התייחסות לעניין זה בסעיף 150 בהמשך). את כל האחרים אפילו לא ביקש לזמן.

14. בחקירתו הנגדית העיד הנאשם כי מתחילת 1996 עד אוגוסט 2004 עבד אצל גדעון ברק, בבית מסחר שנקרא משה ברוק, והגיש עבורו דוחות שנתיים. זאת, אף שאין לו השכלה חשבונאית, הוא לא רוי"ח ולא מנהל חשבונות. לאחר מכן היה שכיר **בפעמון המילניום** במשך 9 חודשים ולאחר מכן, במשך 8 חודשים, עבד כשכיר **בבמה ותקשורת**. בשנת

2004 הייתה לנאשם פעילות עצמאית, לדבריו, בתחום שיפוי (שיוף) אבנים אך ב-2005 הגיש "דוחות אפס". לטענתו, הוא הפעיל קבלן משנה בשם "יוסי", שאת שם משפחתו אינו זוכר, שביצע עבורו עבודות שיפוי משטחים בגרנוליט. הוא לא הוציא לאותו יוסי חשבוניות, אלא העסיק אותו כשכיר, כמנהל עבודה. הנאשם לא זכר אם הוציא לו תלושי משכורת. בהמשך חקירתו נזכר בשם של קבלן משנה נוסף - "יצחקי". היו לו "שלוש עבודות בערך", שביצע עבור שלוש חברות שלאחת קראו "שמשון" ואת שם האחרות אינו זוכר. הוא הוציא להן חשבוניות מהעוסק המורשה שלו. יצוין, כי בהמשך חקירתו הנגדית, כאשר נשאל על הקשר שלו ל**לב-טל**, נזכר לפתע לומר שזו סיפקה לו קבלן משנה לביצוע עבודות השיוף, והוא הוציא חשבונית לאותו קבלן משנה שביצע עבורו את העבודה (עמודים 254 - 255). עוד בהמשך הוצגה לנאשם חשבונית של לב-טל אליו, שמספרה 1222 מיום 24.12.03 (נספח **י.א.107** להודעת הנאשם **ת/4**), על סך ₪159,064, שאינה כלולה בטבלה א לכתב האישום. לשאלת התובעת בגין מה קיבל אותה, השיב שהקבלן יצחקי היה אחד משלושת קבלני המשנה שהזכיר קודם, הוא קיבל מלב-טל עבודת גרנוליט עבור הקבלן יצחקי. לא היה לו חוזה עם יצחקי, אך הוא הוציא לו חשבונית. הוא קיבל תמורה מיצחקי על העבודה ושילם ללב-טל ₪159,000 במזומן מתוך התמורה. הוא לא זכר לומר היכן בוצעה העבודה מושא החשבונית. לדבריו, היה לו ערך מוסף על העבודה הזו בסך 5,000 - 10,000 ₪, בגין התיווך בין מזמין העבודה למבצעה (עמודים 256 - 257). כך גם חשבונית נוספת שקיבל מלב-טל, בגין אספקת עובדים לחברת אברג'יל מירושלים. הנאשם זכר שהכיר אדם בשם **מרדכי אוזם** שהכיר לו את חברת אברג'יל, שם שוחח עם אדם בשם משה. לא היה לנאשם שום תיעוד נוסף, מלבד החשבונית, לגבי העבודה שבוצעה עבור חברת אברג'יל (עמוד 257).

15. הנאשם הכחיש כי הגיש דוחות עבור **לב-טל**, וטען שהעובדה שדוח אחד של לב-טל הוגש בדיוק באותה שעה שהוגש דוח אישי שלו עצמו, באותו סניף, באותה קופה, אינה ידועה לו. הוא טען שאינו יודע מדוע נמצא במכשיר הפקס שלו הסכם בין **במה ותקשורת לבין ג'נרקל**, ולמרות שהוא הודה שהדפיס אצל **מירב** את הפורמט של במה ותקשורת, הוא לא קשור לכל העניין הזה ולא ידע כיצד הגיעה חשבונית של במה ותקשורת לג'נרקל (עמוד 258).

הוא הודה שהדפיס חשבוניות של **פעמון המילניום**, אך טען שעשה זאת עבור **מנחם** ולבקשתו. לטענתו, פעמון המילניום הוא עוסק שמנחם קנה בחיפה והוא (הנאשם) אינו יודע מי עמד מאחוריה. לטענתו, ביצע את מבוקשו של מנחם נוכח העובדה שמנחם היה המעביד שלו והיו ביניהם יחסי מרות. לטענתו, מנחם הוציא לו תלושי שכר בגין עבודתו (עמוד 260). כאשר נשאל בתור מה הוציא לו מנחם תלושי שכר בשם פעמון המילניום, ובתור מה סגר איתו את תנאי העסקתו, שהרי לא היה הבעלים של החברה, השיב:

"ש: כן, אבל חיים מנחם זה לא פעמון המילניום, נכון?"

ת: נכון.

ש: אז אני שואלת אותך, אתה עובד, כשאני עובדת בחברה אני סוגרת הסכמים מול מנהל החברה או בא כוחו, מול מי אתה סגרת?"

ת: 280 איש, ביניהם אני, קיבלו תלושי שכר מפעמון המילניום.

הש' ברק נבו: אתה לא עונה לה על השאלה שלה כבר בפעם הרביעית.

מר אפלבוים: אז אני לא מבין את השאלה, קיבלתי תלושי שכר מחיים מנחם.

הש' ברק נבו: היא שאלה אותך בתור מה חיים מנחם סגר איתך בשם פעמון המילניום את חוזה ההעסקה שלך.

מר אפלבוים: הוא אמר לי אתה תעבוד אצלי בחברת כוח אדם שלי, והוא אמר לי אני קניתי את החברה הזאת בחיפה, הוא קשר את עצמו אליה, לחברה הזאת.

עו"ד פאלוך: חיים מנחם העיד פה ומסר שהעובדים כולם היו עובדים של זמין ואמין, והחשבוניות של פעמון היו חשבוניות פיקטיביות, הוא בעצמו אמר את זה.

ת: אז הוא בעצמו הוציא חשבוניות ל-280 איש, סליחה, לא חשבוניות, תלושי שכר ל-280 איש, אחד מהם זה אילן בנודיז שהוא מופיע ברשימת עדי התביעה.

ש: מה אתה עשית כשהיית שכיר של פעמון? מה היה התפקיד שלך?

ת: עשיתי את ההתחשבות בין חיים מנחם לאותם קבלני משנה שביצעו עבודה לכאלה שקיבלו מחיים מנחם חשבוניות.

ש: אתה מבין מה שאתה אמרת עכשיו?

ת: אני אחזור על ההסבר הזה.

ש: תסביר.

ת: חיים מנחם הציע בעיתון שירותים לציבור הרחב, להגיע אליו ולהיות מועסקים אצלו כקבלני, עובדים מן המניין, והוא יוציא לאלה שמקבלים שירותים מאותם אנשים, הוא יוציא להם חשבוניות.

הש' ברק נבו: לא הבנתי.

מר אפלבוים: חיים מנחם פנה למשרדי שליחים, נאמר שישה משרדי שליחים, הוא הציע להם אני אוציא חשבוניות לאלה שאתם נותנים להם שירות, שירות שליחויות, משרדי עורכי דין, משרדי פרסום וכל מי שצריך את השירות שלכם, ואני אוציא, אני אעסיק את העובדים שלכם ואתם תקבלו ממני חשבונית מס, עכשיו מה הוא עשה, ..."

(עמוד 261)

בהמשך לכך שב והכחיש שהגיש דוחות בשם פעמון המילניום, אך כעבור מספר שורות, רק לאחר שעומת עם דברים שאמר בחקירתו ברשות המיסים, הודה בהגשת דוח אחד ב-15.11.05, ובהמשך, לאחר שעומת שנית עם דברים שאמר בחקירה, הודה בהגשת ארבעה דוחות. בהמשך, כאשר התובעת הוסיפה לעמתו עם דברים שאמר בחקירה, אמר: "אז בין 10-20 כאשר חלקם הוגשו על ידי כדוחות 0, חלקם הוגשו על ידי יחד עם שיקים וחלקם הוגשו עבור מנחם חיים" (עמוד 262 ובהמשך - עמוד 275). בהמשך עומת הנאשם עם כך שקיזז שתי חשבוניות של פעמון המילניום בספריו, ובמענה טען שהוא נאלץ לקבל חשבונית אחת ממנחם, שהלין כלפיו על כך שעליו לשלם סכום מסויים שמנחם חייב בו בגללו. התובעת ציינה באזניו שבחקירתו הודה בקיזוז שתי חשבוניות כאלה. הוא הכחיש ודרש לראות את חקירתו, וכשהדבר הוצג לו, המשיך להכחיש וטען שמדובר ב"הטעיה או טעות" (עמודים 263 - 264).

כאשר המשיך והשיב לאורך כל חקירתו הנגדית כי מנחם הוא שהגיש את הדוחות והוא שעשה הכל, נשאל מדוע לא עימת את מנחם עם דבר מטענותיו בחקירתו הנגדית בבית המשפט. לא הייתה לו על כך תשובה (עמודים 265 - 266).

16. הנאשם העיד שנתן באותן שנים שירותים של הגשת דוחות שנתיים והצהרת הון ל"משהו כמו 30 לקוחות". לאחר מכן תיקן ל-"20 לקוחות". לרוב - ללא תמורה. כשגבה תמורה, ברוב המקרים לא הוציא חשבונית. כאשר נשאל אם עסק פעם בתחום המזון והמשקאות, השתהה בתשובתו וניסה להזכר. כך, גם כשנשאל אם עסק בתחום הקוסמטיקה או אספקת עובדים או אופנה וביגוד, והשיב בשלילה. עם זאת ציין כי זכור לו שהזמין בדפוס אביב פנקסי חשבונות עבור כאלה שעסקו בתחום.

הנאשם הודה שהדפיס חשבוניות של **זמין ואמין, פיטר גנוב וצוות לעניין** בדפוס של **מירב**, לטענתו - ללא רשות של איש. את תוכן של החשבוניות רשם, לטענתו, על פי הנחייתם של **אבו סייף וסח** (עמוד 243). בהמשך הודה שחרף הכחשתו קודם, הדפיס בדפוס אצל **כבל** חשבוניות של **זמין ואמין** וביקש ממנו בשלב מסויים לשנות את הפורמט מ"כח אדם" ל"יבוא ושיווק מוצרי אופנה". חרף זאת, הנאשם טען שלא הוציא חשבוניות כאלה. יתכן שהדפיס פנקסים כאלה,

אך הוא מסר אותם למי שהזמין. הוא לא זכר מי הזמין אותם. בהמשך טען שנהג להזמין פנקסי חשבונות לכל דורש, מסר אותם לאנשים והכל - ללא תמורה (עמוד 252). הוא לא ידע להסביר מדוע נמצא במכשיר הפקס שלו אישור ניכוי מס במקור **לגנוב** (עמוד 252), חשבונית של **זמין ואמין פינוי פסולת ושינוע מטענים** (עמוד 251), חשבוניות ריקות של **זמין ואמין כח אדם** והודעה על שינוי הרכב הדירקטוריון של זמין ואמין (עמוד 249).

הוא לא ידע להסביר מדוע נמצא בביתו דוח מע"מ ריק, שמספרו עוקב לדוח המע"מ שהוגש בשם **גנוב**, אך ציין כי לקח דוחות ריקים ממשרד **גרבר** וכך עשו גם אחרים, והוא עצמו מסר גם **למנחם** וגם לאחרים דוחות ריקים - "ביקשו ממני אז אני מסרתי". בהמשך אמר שנתן דוחות ריקים **למנחם** ול-**וישנבקיין** (עמודים 252 - 253).

הנאשם נשאל על משפט שנשמע אומר בהאזנת הסתר **לנאסר סבא** בקשר ל**זמין ואמין**: "אני שם בן אדם רוסי לחודשיים, אחר כך אתה לוקח את זה", וטען שאינו מבין את המשפט שהוא עצמו אמר. עם זאת, ולמרות טענתו שאינו יודע מה הציע לנאסר, זכר לומר שנאסר סירב להצעה וידע להסביר מה קרה בהמשך. הוא טען שאינו יודע להסביר את השיחה משום שהוצאה מהקשרה (עמודים 250 - 251).

בשלב כלשהוא של החקירה הנגדית, לאחר הכחשות חוזרות ונשנות לגבי כך שהגיש דוחות כלשהם בשם איזה מהחברות, לפתע הסכים להודות בהגשת ארבעה דוחות, כולם ביום 15.11.05, ומיד לאחר מכן הודה שהיו 10 דוחות שהגיש (עמודים 266 - 267). גם ההודאות היו מבולבלות והשתנו תוך כדי עדות: "של שטכמן לא הגשתי אלא חיים מנחם הגיש... אלא אם כן מדובר על דוח 10/2005... **ש**: אני שואלת אותך איזה דוח אתה הגשתי של שטכמן? **ת**: בונדרנקו, פעמון המילניום ועוד שניים...". (עמוד 267). אחר כך שוב הכחיש שהגיש דוחות של בונדרנקו, ואחר כך שב והודה שהגיש דוח אחד בודד (עמוד 268). בהמשך אמר שהדפיס חשבוניות של רודריגו שטכמן, אך לא עשה בהן שימוש (עמוד 268).

הנאשם הודה שלקח את **וסיל פלורין [וסיל]** למנהל חשבונות ולמשרדי מס ערך מוסף, כדי לפתוח תיק עוסק, וגם הזמין איתו ועבורו פנקסי חשבונות, אך הכל - כשליח של **אבו סייף** ושל אחיו של **וסיל** (עמוד 270).

הנאשם עומת עם שיחה נוספת שנקלטה בהאזנת סתר בינו לבין **וישנבקיין**, המלמדת לכאורה על מודעותו לדיווחים שנעשו בשם עוסקים שלא היו בארץ. תשובתו היתה כי מדובר היה בפליטת פה. לשאלת התובעת האם הוציא חשבוניות פיקטיביות ומסר ל**וישנבקיין**, הכחיש. לטענתו, רק הזמין עברו פנקסי חשבונות, של **פיטר גנוב**, של **אולג דימנצ'נקו** ושל אדם נוסף שאינו בכתב האישום. עוד ציין, ש**וישנבקיין** לא ידע שהוא (הנאשם) משתמש בחשבוניות של גנוב.

"ש: אני רוצה לעמת אותך עם שיחה שלך איתו, שיחה 2119.

ת: מאיזה תאריך?

ש: 30.3.2006, שם בשיחה הזאת וישנבקיין מודיע לך שהבחור ברח ושתחכה, ואתה

אומרת: "אם הוא לא פה, ברח, עוד יותר טוב, לי לא אכפת, בינתיים שזה יהיה

שלנו", מה אתה אומר על זה? למי אתה מתכוון? מה זה שלנו? ואני אמשיך עוד

מעט, כדי שתהיה מכוון לאמת פה בעניין,

ת: הוא לא ידע שאני מוציא חשבוניות של גאגוב או של אלה שהודיתי בהם לגבי נסים סח,

ש: מה זה, "אם הוא לא פה"?

ת: פליטת פה שלי.

ש:	פליטת פה?
ת:	כן.
ש:	<u>אז ההמשך שלך זה: "הוא ברח מהארץ? אתה בטוח? בסדר, לא מפריע, תראה, אם פנקס אצלי או אצלך, הכוונה אם אנחנו יודעים אצל מי הפנקס אז אנחנו יודעים שלא שניים מדווחים, נכון?"</u>, זה מה שאתה שואל אותו. עכשיו תסביר לי.
ת:	אני לא רואה את העדות מול העיניים.
ש:	<u>אתה לא צריך לראות את זה, אני הקראתי לך מה אתה אומר, למה התכוונת? אנחנו יודעים שלא שניים מדווחים.</u>
ת:	הוא לא ידע שאני משתמש.
ש:	<u>משתמש במה?</u>
ת:	בחשבוניות של גאגוב."

התובעת שיקפה לנאשם כי תשובתו אינה רלוונטית כהסבר למה שנשמע, שכן מדבריו עולה שהוא מדבר על דיווחים, ולא רק על עצם השימוש בחשבוניות. לפיכך הנאשם שב על הודאתו שהגיש כ-10 דוחות, אלא שאז המשיכה התובעת ושאלה: "אתה גם אומר לו: 'עוד לא קיבלתי תשובה על השליטה, אנחנו צריכים את השליטה אחר כך, שלא שניים אחר כך ידווחו, כבר חודשיים שלושה שאנחנו מדברים על זה, אני לא יודע מה עם השליטה, לגנוב את זה אני יכול לגנוב', תסביר לי", ותשובתו (הבלתי רלוונטית) של הנאשם: "הוא לא ידע עברית בכלל". גם בהמשך הוסיף תשובה תמוהה, וטען שהשיחה לא זכורה לו ואינו יודע למה הוא התכוון (עמודים 274 - 275). בהמשך הודה שהסביר לוישנבקין כיצד להזמין חשבוניות שתעמודנה בדרישות, וכי הזמין עבורו את החשבוניות אצל כבל, וכן הודה שאמר לוישנבקין שעדיף לכלול בחשבונית מספר טלפון שאין עונים בו (עמוד 276).

הנאשם העיד בחקירה הנגדית כי מי שאיתר עולים חדשים שלא נקלטו בארץ וחזרו לארץ מוצאם, הוא **וישנבקין**. לדבריו, וישנבקין פתח לעולים תיקים, הפעיל אותם ונתן בשם אותם עוסקים חשבוניות פיקטיביות. הנאשם טען שלא היה לו קשר לכך (עמוד 290).

מסכת הראיות הכלליות הנוספות

עדות אורית ינאי, מומחית כתבי היד

17. מומחית כתב היד - אורית ינאי - הגישה שתי חוות דעת, שסומנו **ת/11** (מיום 7.7.11) ו-**ת/12** (מיום 12.8.10), והעידה בבית המשפט (עמודים 35-42). לחוות הדעת צורפו העתקי החשבוניות והדוחות שעליהם חיוותה דעתה. המסקנות של חוות דעתה הן כי קיימת התאמה בתכונות כתיבה בין המסמכים שאותם בדקה, לבין דוגמאות כתב היד מאת הנאשם, ולדעתה סביר מאוד שהרישומים והחתימות במסמכים נכתבו על ידי הנאשם. עוד נכתב, כי בשל מיעוט בדוגמאות כתב היד של הנאשם ולאור צורת כתיבה מסולפת ברוב המסמכים, המומחית אינה יכולה לחוות דעה באופן החלטי יותר.

ינאי העידה בבית המשפט והסבירה את תהליך העבודה שלה (עמוד 35). בסופו של יום, היא הגיעה למסקנה לגבי מרבית המסמכים שבמחלוקת, כי "סביר מאד" שהם נכתבו על ידי הנאשם (דרגה 3 מתוך 4, כאשר הדרגה החיובית הכי גבוהה היא 1), ולגבי חלק מהמסמכים הגיעה למסקנה כי "יש אפשרות" שהם נכתבו על ידי הנאשם (דרגה 4 מתוך 4, הדרגה החיובית הנמוכה ביותר). המומחית הסבירה בעדותה, כי אף שדרגות 3 ו-4 הן הנמוכות ביותר בדרגות החיוביות,

כל הדרגות החיוביות פירושן שמדובר באותו כותב, בסבירות כזו או אחרת. היא הבהירה, שיש גם דרגות שליליות, שמהן עולה כי סביר יותר שאין מדובר באותו כותב (עמוד 38, שורה 31 עד עמוד 39, שורה 2). ינאי הסבירה שעמד לפני קושי, שנבע מכך שחלק מהמסמכים נכתבו באופן מכוון בדרך של סילוף, כלומר לא בכתב טבעי וקולח, אלא בכתב "הפוך" (וכהסברה: כתב שכיוון כתיבתו הפוך מהדרך שבה לומדים לכתוב את האותיות הללו בבית הספר. למשל - האות ד נכתבה מלמטה למעלה, ולא - כמקובל - מלמעלה למטה). קושי נוסף נבע מקיומן של מחיקות, או בשל קישוטיות יתר. קושי נוסף שעמד בפניה היה מיעוט בדוגמאות כתב ידו של הנאשם, שניתנו לה כאסמכתא (200 מסמכים לבדיקה ורק 9 דוגמאות). בעדותה ציינה ינאי מספר תכונות כתב שהן מאד ייחודיות, ושאותן מצאה במסמכים, כגון כתיבת מם סופית פעם כחלק אחד, ופעם כשני חלקים (קו ועיגול), וכשהיא נכתבת בקו אחד, היא נכתבת עם לולאה לצד שמאל של הקו ולא לצד ימין, כמקובל (עמודים 38 ו-41). דוגמה נוספת לתכונה ייחודית היא תכונה של "העברה קווית", כלומר חזרה על אותו קו יותר מפעם אחת, בספרות 2 ו-7 (עמוד 42). למשל - גרש בודד על המילה "ש"ח" (ולא גרשיים, כמקובל), וגם חיבור מיוחד של ה-ש' ל-ח', שנשמר גם כשהאותיות נכתבו הפוך (עמוד 37 ו-42).

להתייחסותה הפרטנית של המומחית לחשבוניות ספציפיות ולדוחות פרטניים אתיחס במסגרת ניתוח הראיות לכל קבוצת חשבוניות, להלן. בשלב זה אציין בכלליות לגבי החשבוניות באישום הראשון, כי היא התייחסה אליהן בחוות דעתה **ת/12**. לגבי חלקן מצאה, כאמור, כי "קיימת התאמה" לנאשם, ו"סביר מאוד" שהרישומים והחתימות במסמכים בוצעו על ידו, ולגבי חלקן מצאה כי "קיימת אפשרות" שהרישומים והחתימות נכתבו על ידי הנאשם.

חשבוניות שלגביהן מצאה המומחית כי "קיימת התאמה" לנאשם, ו"סביר מאוד" שהרישומים והחתימות במסמכים בוצעו על ידו הן כדלקמן: 13 חשבוניות מס של "זמין ואמין בע"מ"; 3 חשבוניות מס של "צוות לענין עבודות שלד תשתית ופיתוח"; 4 חשבוניות של "פיטר גגוב שיפוצים וקבלנות"; 3 חשבוניות מס של "לב טל שיפוצים וקבלנות"; 3 חשבוניות של "במה ותקשורת בע"מ; חשבונית מס של "שפירא כח אדם בע"מ. מעבר לכך, מצאה התאמה בין 2 חתימות הסבה על 2 שיקים - האחד, מספרו 0964 מיום 17.11.05 (ת/27), שאותו סימנה המומחית במספר 78, לבין כתב ידו של אפלבוים. והשני, מספרו 1189 מיום 10.4.06 (ת/27), שאותו סימנה המומחית במספר 168, לבין כתב ידו של אפלבוים.

חשבוניות שלגביהן מצאה המומחית כי "קיימת אפשרות" שהרישומים והחתימות נכתבו על ידי הנאשם: 34 חשבוניות מס של "פעמון המילניום ניהול שכר בע"מ" (לרבות כאלה שאינן בכתב האישום); 2 חשבוניות מס של "לב טל שיפוצים וקבלנות בע"מ"; 3 חשבוניות מס של "שטכמן רודריגו חויר" [כך רשום על גבי החשבונית - מ.ב.נ].

בנקודה זו חשוב להבהיר, כי הנאשם לא ביקש להגיש חוות דעת של מומחה מטעמו, ומלבד טענות כלליות שהעלה, שויבאו בהמשך, לא העמיד ראיה נגדית כלשהיא לחוות דעת זו.

עדותה של איריס ניצה אביב מירב

18. **מירב**, בעלת בית הדפוס אביב, העידה כי הנאשם היה אצלה הרבה פעמים, גם להזמין עבודה, גם "סתם לבקר". הודעותיה הוגשו בהסכמה חלף חקירה ראשית, סומנו **ת/131** ו-**ת/132**, והיא העידה בבית המשפט (החל מעמוד 92). מצרופות הודעתה עולה כי הנאשם הזמין חשבוניות עבורו, ואף הזמין עבודות דפוס עבור משה ברוק. מירב העידה כי

הנאשם היה מביא לה עבודות מלקוחות שלו, כגון עבודות הדפסה של פנקסי חשבוניות וקבלות של עסקים, כל פעם בשם שונה. הוא בדרך כלל נהג להזמין שמות בסגנון רוסי, כלשונה, ובין היתר הזמין גם פנקסי חשבונות לחברות הרלוונטיות לכתב האישום, והן פיטר גגוב, צוות לעניין, זמין ואמין, אולג דימנצ'נקו, שפירא כ"א. לדבריה, כאשר הנאשם ביקש להזמין פנקסי חשבונות, הוא היה זה שגם אישר את הגרפיקה (ולא "בעלי העסק" - כפי שהציע לה הסנגור בחקירה נגדית). זאת, למעט עבור חברה אחת, שאינה מוזכרת בכתב האישום, שבעליה היו, כהגדרתה, מאד פדנטים (קפדנים) ועבורם הנאשם היה לוקח את הגרפיקה אליהם לאישור. עוד העידה, כי הנאשם שילם עבור הפנקסים, ולא - כפי שניסה הסנגור להציע לה בחקירה נגדית - "מזמיני העבודה", כפי שכינה אותם הסנגור. את התשלום ביצע הנאשם במזומן, מלבד עבור אותו לקוח בודד, שהוזכר קודם ושאינו בכתב האישום, שם הביא הנאשם צ'ק מהלקוח. היה מקרה אחד ש"איזו רוסיה" (כהגדרתה של מירב) באה לקחת את הפנקסים, ואחר כך הנאשם הגיע לשלם. לפי עדותה, היו לנאשם כל מיני לקוחות עם שמות רוסיים - "דימיצ'נקו", "ואליסלב", אבל היו גם לקוחות לא רוסיים.

עדותו של נפתלי כבל

19. הודעותיו של **כבל**, בעל בית הדפוס, הוגשו חלף חקירה ראשית (ת/143, ת/144) וכן הוגשו הצרופות, שנתפסו בבית הדפוס (ת/145). כבל העיד בבית המשפט (החל מעמוד 119). לדבריו, הוא היה בתקופה הרלוונטית בעל בית דפוס והנאשם הדפיס אצלו חשבוניות, בכל מיני פורמטים. בבית המשפט העד לא זכר להגיד מה היו אותם פורמטים, אך בהודעתו השנייה מיום 27.9.06 (ת/144) הוא אישר שהנאשם הזמין ממנו חשבוניות בפורמטים הבאים: זמין ואמין בע"מ עבודות עפר, תשתיות ופיתוח; זמין ואמין בע"מ יבוא ושיווק מוצרי אופנה; זמין ואמין בע"מ אספקת כח אדם מקצועי לכל מטרה. עוד הבהיר העד כי הנאשם עשה את ההזמנות בפורמטים השונים בזמנים שונים. הוא שלל את טענת הסנגור **שעופר כהן** הדפיס אצלו פנקסי חשבונות ואמר שיתכן שהדפיס אצלו כרטיסי ביקור.

עדותו של דוד גרבר

20. **גרבר** העיד בבית המשפט (החל מעמוד 43). הוא העיד כי הכיר את הנאשם 30 שנה, כרואה חשבון שעבד במשרד רואי חשבון ועורכי הדין סמואל. גרבר עצמו היה בעל משרד להנהלת חשבונות, ברחוב נחלת בנימין 72 בתל אביב, והוא נזקק מעת לעת לייעוץ מקצועי, בענייני מס וכדומה. מאחר שהוא עצמו מנהל חשבונות, ואילו הנאשם הוא רואה חשבון (כך העיד גרבר כי חשב), גרבר נהג לבקש ממנו ייעוץ מקצועי. הוא העיד שהנאשם נטל ממשרדו שוברים ריקים להגשת דוחות מס ערך מוסף (עמוד 48, שורה 7 ואילך). אשר לטענת הנאשם כי הוא עצמו (גרבר) הגיש ארבעה מהדוחות לחודש 10/2005 (עבור וסיל פלורין - יעד אנרגיה, שטכמן, פעמון המילניום ואלה בונדרנקו), לבקשת הנאשם: גרבר אישר כי הגיש דוחות כלשהם עבור הנאשם, אך מעולם לא הסתכל על השוברים שנמסרו לו, אלא ישר הכניס אותם למעטפה (עמוד 47 שורות 12-27 ועמוד 50, שורה 29). הוא לא נשאל (לרבות לא בחקירה נגדית) באופן פרטני לגבי ארבעת הדוחות המסויימים הללו, והנאשם לא עימת אותו או ניסה לאשר באמצעותו, כי גרבר הוא שהגיש אותם.

התנהלות הנאשם הן בחקירתו, הן לאורך המשפט

21. לראיות הכלליות יש להוסיף את **התנהלות הנאשם הן בחקירתו, הן לאורך המשפט**, שכן זו מסייעת בהערכת הראיות וסבירות תשובותיו:

22. בחקירותיו שמר הנאשם בחלק ניכר מהזמן על זכות השתיקה, או מסר גרסאות שסתרו דברים שבהם הודה בהמשך, גם בנושאים שהם לא בלב ליבם של החשדות. לימים הסביר בבית המשפט כי בחקירתו הכחיש כל מה שידע שהיה מתועד בכתב, אך לגבי מה שידע שלא היה מתועד - שיתף פעולה ועזר לחוקרים (עמוד 272).

כך, למשל, כאשר נשאל אם הוא מכיר את **נפתלי כבל**, השיב כי ההיכרות נובעת מכך שהכין להוריו של כבל דוחות אישיים בשנים 2004 - 2005, ללא תמורה. במענה לשאלה ישירה האם הדפיס אצלו פנקסי חשבונות, תחילה השיב "אין תגובה" ובהמשך השיב בשלילה (**ת/4**, עמוד 1, שורות 1-14).

כך, למשל, כאשר נעשה עימות בין הנאשם לבין **וישנבקיין**, הכחיש הנאשם כי הוא בכלל מכיר אותו או כי נפגש עימו או כי התקשרו זה לזה טלפונית (**ת/5**, עמוד שני).

הנאשם עשה כל שביכלתו שלא לשתף פעולה בחקירה, ואפילו כאשר נתבקש לחתום חתימת זיהוי על מסמך שהוצג לו בחקירה - סירב, בטענה שכואבת לו היד (**ת/00ה**, הודעה מיום 3.3.05, עמוד 6, שורות 10 - 16). כך, לדוגמא, הוא סירב למסור את תעודת הזהות שלו בחיפוש שנערך בביתו (עדות החוקר יוסי אורן, עמוד 101, שורה 14).

23. מתברר כי בחקירתו, החביא הנאשם בשלב מסויים את הטלפון הנייד שלו בגרב, ובהמשך החקירה, כאשר נתבקש על ידי החוקר להוציאו ולכבותו, שבר את המכשיר לשניים והשליכו על הרצפה (מזכר **ת/39** של החוקרים **יוסי אורן ואריה שוורץ** מיום 6.12.06; עדותו של **יוסי אורן** בבית המשפט, עמוד 105, שורות 1-5). דומה כי הנסיון למנוע מהחוקרים גישה למכשיר הנייד יש בו כדי להצביע על רצון להסתיר דבר מה. הנאשם הגדיר עצמו כ"נוח לכעוס", והביא את המקרה הנ"ל כדוגמא לכך (עמוד 233, שורות 22-23).

24. התנהגות הנאשם בעדותו בבית המשפט: הנאשם הגיע לעדותו בבית המשפט עם דפים, וכבר בשאלה הראשונה - מדוע לא מסר את כל הידוע לו בחקירה - הסתכל בדפים כדי לתת תשובה. תשובתו הייתה שקיבל עצה מעו"ד לשמור על זכות השתיקה. על כך העיר לו בית המשפט והמליץ לו להשאיר את הדפים בצד ולהעיד בצורה ספונטנית יותר (עמוד 224). לאורך כל החקירה הנגדית, כאשר נשאל שאלה, דרש, בטרם מתן תשובה, שהתובעת תראה לו את מה שאמר על כך בחקירה. תחילה הכחיש טענות מסויימות, וכאשר נאמר לו שבחקירה הודה - דרש לראות מה בדיוק אמר. בכל פעם מחדש, התאים תשובותיו לחומרים שהוצגו לו, תוך נסיון "להשתחל בין החורים" שסבר שמצא. צורת המענה הייתה מתחמקת ורק אחרי שאלות חוזרות ונשנות הואיל לאשר דברים, שהתברר לו שיש עליהם ראייה (עמוד 272). בית המשפט העיר לו בזמן אמת על צורת העדות הפתלתלה (עמוד 277). הוא גם הסביר בבית המשפט כי בחקירתו הכחיש כל מה שידע שהיה מתועד בכתב, אך מה שידע שלא היה מתועד - שיתף פעולה ועזר לחוקרים (עמוד 272). כשהתובעת שאלה שאלות, השיב: "אם תואילי להזכיר לי, אני אאשר לך" (עמודים 273 - 274). כשעומת עם דברים שאמר בהאזנת סתר ונתבקש להסביר, השיב: "אני לא רואה את העדות מול העיניים" (עמוד 274). כאשר נשאל שאלות בנושאים שעלו מהאזנות הסתר (למשל: "ש: ... אתה מפנה אותו לאנשים שרוצים חשבונות פיקטיביות?") דרש: "תציני הקלטה [כך במקור - מ.ב.נ.] ... כל עוד את לא מדייקת אני לא יכול להתייחס לשאלה שלך...". כך המשיך באותה התנהלות - דרישה לראות את הראיות שעליהן מתבססת התובעת, בטרם ישיב - חרף הערה של בית המשפט בעניין זה, עד אשר נדרשה החלטה נוספת בעניין זה (עמודים 290 - 291). כשהתובעת התייחסה למעשים אסורים

לכאורה שביצע, שאינם כלולים בכתב האישום, מיהר להעמיד אותה על כך (עמוד 274). בהזדמנויות נוספות "חילק לתובעת ציונים" (עמוד 269, עמוד 283). לעיתים השיב "לא הוצג לי בחקירה ואני לא יודע במה מדובר", אך מהמשך השאלות התברר כי הוא דווקא יודע במה מדובר. כך, למשל, הוא נשאל על פורמט של זמין ואמין שנמצא בפקס בביתו, וטען כי אינו יודע במה מדובר, אך ידע לומר לתובעת כי מה שנתפס היה ריק, ובניגוד לטענתו שהוא ידע זאת משום שהיא אמרה לו זאת בשאלתה, למעשה - הוא זה ששאל את התובעת האם זה היה ריק והיא אישרה (עמוד 251). דוגמה נוספת ל"התיישרות עם הראיות" הייתה בנושא ג'נרקל. העד **יוסף קלפוס**, מנהל חברת **ג'נרקל**, העיד כי נאמר לו לשלוח פקס למספר מסויים, ולאחר ששלח את הפקס, שוחח עם מישהו בטלפון בנוגע לפקס. התברר כי מספר הפקס הוא של הנאשם בביתו, ואכן נמצאו במכשיר הפקס של הנאשם טיוטות של ההסכם שלגביו העיד קלפוס, שלגביו העיד הנאשם שאינו יודע מה הן עשו אצלו. אך כשנשאל בחקירה הנגדית האם שוחח עם קלפוס לאחר משלוח הפקס, השיב: "קלפוס לא שוחח איתי בטלפון, אין פלט שכזה".

בית המשפט העיר לנאשם על התנהגותו ושיקף בפניו את הרושם שעושה התנהלות זו, שבמסגרתה הוא עונה רק על אותו חלק מהשאלה שנחו לו. כמו כן העיר לנאשם על היוכחים שלו עם התובעת לגבי ענינים שוליים, אך גם על כך היתה לנאשם תשובה, שלפיה התובעת מנסה לדוג דגים, וכי הוא עונה כך בשל חוסר נסיונו (עמוד 277). ולשם המחשה:

"הש' ברק נבו: מר אפלבוים אני חייבת רק לומר שצורת המענה שלך, שחלק ניכר מהזמן אתה לא עונה על החלק של השאלה שלא נוח לך, אתה עונה על החלק שלא בתוך השאלה, זה רק איזושהי הקדמה לשאלה במקום על מה שהיא שואלת, אז א' זה לא מוסיף לך,

מר אפלבוים: התביעה מנסה לדוג דגים. גברתי.

הש' ברק נבו: היא לא מנסה לדוג שום דבר, יש לה את כל הדגים ברשת שלה והיא שואלת על מה שיש לה ברשת. שנית, חלק ניכר מהתשובות שלך זה ציור סביב הראיות, חשבונית כזו וכזו לא הוצגה לי, היא שואלת אתה מכיר חשבונית זו וזו, אתה לא עונה לה כן מכיר, לא מכיר, אתה אומר חשבונית כזו וכזו לא הוצגה לי בחקירה, שכמובן א' זה לא תשובה לשאלה שלה ו-ב' זה ניסיון לרקוד סביב הראיות, כי אתה יודע בדיוק מה יש, ואתה מנסה להיכנס למקומות שאין. זאת לא התנהלות שנותנת לבית המשפט תחושה שאתה מנסה לענות בכנות וביושר, משהגענו עכשיו לשעת האמת.

מר אפלבוים: אני עונה כך מחוסר ניסיון שלי.

הש' ברק נבו: אתה לא עונה כך מחוסר ניסיון שלך מר אפלבוים, כבר מזמן לא ראיתי נחקר כל כך מתוחכם, אל תספר לי סיפורים, אתה עונה בצורה סופר מתוחכמת שהולכת סביב הראיות שאתה מכיר אותן לפני ולפנים. אתה יודע בדיוק מה יש לה ומה אין לה, ואתה זוכר היטב, ואתה עונה לה תוך ציור מעגלים סביב הראיות שאתה יודע שישנן ואתה לא זז לא ימינה ולא שמאלה, שחס וחלילה לא תיתן לה משהו שאין לה. אז אני משקפת לך את התחושה שזה מעורר בי, זה לא מעורר בי תחושה של מישהו שמנסה, עכשיו כשהגענו לרגע האמת, אני פותח את הקלפים והנה זאת האמת כולה, גם אם קודם לא רציתי לשתף פעולה ואחר כך כן שיתפתי פעולה ולא לפרוטוקול וכן לפרוטוקול,

מר אפלבוים: אני נשאל על דברים שאינם מופיעים בכתב האישום, אז למעשה אלו שאלות שאמורות להיפסל".

25. לנאשם זכרון יוצא דופן, אך סלקטיבי: למשל - הוא זכר בע"פ את כל תוכנה של טבלה א, המונה מעל 50 פריטים, לרבות תיקון שגיאות והתייחסות להערות (עמוד 225, שורה 10 ואילך; עמוד 227, שורה 15 ואילך).

כך, למשל, זכר הנאשם במדיוק על מה דיבר עם שוע בהאזנות הסתר וציטט (עמודים 246 - 247) וזאת למרות שלדבריו, כלל לא עבר על האזנות הסתר (עמוד 249, שורות 7 ו-8).

הנאשם, מתוך זכרונו, התווכח עם התובעת לגבי הדברים המדויקים שאמרו העדים בעדותם (למשל: גרבר - עמוד 269).

הנאשם תיקן את התובעת לגבי מסמכים שונים, שלא קשורים לכתב האישום (למשל - מקום ההגשה של דוחות מסוימים, וכו') (עמוד 273).

בניגוד גמור לזכרון המדהים שהפגין בחלק מחקירתו, בחלקים אחרים של החקירה הנגדית לפתע הרבה לא לזכור דברים. בית המשפט העיר לו שיש קושי עם העובדה שפתאום הוא לא זוכר, אחרי הזכרון הפנומנלי שהפגין בחקירה הראשית. על כך השיב שזכרון הוא יחסי ולא מוחלט, והיו לו עוד שלל הסברים (עמוד 248).

26. מהתנהלותו בחקירה ומהקפדתו על מתן תשובותיו ניתן היה ללמוד עד כמה מקפיד הנאשם על קוצו של יוד. כך למשל תיקן עצמו במהלך דבריו:

"מר אפלבאום: עכשיו, שני הדברים, הניכוי של ההוצאה והדיווח של החשבונות הם חד הם, אני משמיט את המילה הם לפני חד הם.
כב' הש' ברק נבו: לא הבנתי.
מר אפלבאום: אמרתי הם חד הם,
כב' הש' ברק נבו: מר אפלבוים, תאמין לי, זה לא הבעיה שלך זה שתהיה המילה הם בתוך הפרוטוקול במקום הלא נכון, בוא נתקדם."
(עמוד 228, שורה 31 ואילך)

ניתן היה להיווכח בקפדנות ובתחכום של הנאשם, כאשר בחקירתו הנגדית שאלה אותו התובעת על חשבונות, שלא נכללו בכתב האישום. הוא מיד העיר לה על כך, ואז התנהל הדו שיח הבא:

ש: אתה לא הואשמת בהן כי אנחנו לא תפסנו אותן אפלבוים, אבל זה לא אומר שאתה לא נתת חשבונות כאלה.
ת: אם לא תפסת אז הן לא כלולות בכתב האישום והן לא קיימות.
ש: אבל אולי נתת אותן, נכון?
ת: אני לא נתתי כאלה. שאלה לא רלוונטית לכתב האישום"
(עמוד 248)

בהשגה הכתובה שהגיש לרשויות המס (ת/161) מצא הנאשם להעמיד את אנשי הרשות על טעותם בכתיבת מספר העוסק של **יעד אנרגיה**: "אגב, בנספחים חסרה ספרה במספר העוסק" (עמוד 2, סעיף 3 ל-ת/161).

27. לעיתים קרובות, סתר עצמו הנאשם בתוך אותה תשובה עצמה והעיד בצורה מאד לא אמינה: כך, למשל, הכחיש שהחוקרים מצאו גזרי חשבונות בתוך תעודת הזהות שלו. כעבור שתי שורות הסכים שאכן, נמצאו כאלה, אך מיד אחר

כך אמר שאינו יודע מאיפה החוקר הוציא אותן. הוא הבהיר כי אינו טוען שהחוקר שתל אותן, אבל הוא לא זוכר איפה הן נמצאו (עמוד 242).

כך, לדוגמא, נשאל הנאשם אם ישב במשרדו של **גרבר** ברחוב נחלת בנימין 72 והשיב: "אני לא ישבתי שם".
כעבור מספר שאלות חזר בו והודה:

"ש: אף פעם לא ישבת בנחלת בנימין 72?"
ת: הייתי מגיע לשם, השתמשתי בשירותי המשרד של דויד גרבר, כפי שהוא אמר כאן,
ש: נכון, הוא אמר שהיית יושב באיזה חדר אצלו במשרד. אז ישבת שם.
ת: כן.
ש: יפה, וגם לב-טל ישבה שם?"
ת: כן. אבל ישבתי שם לצורך הגשת 15 בערך, 15 דוחות שנתיים."
(עמוד 254)

התובעת עימתה את הנאשם עם הודייתו בחקירה בהגשת דוחות בשם מספר חברות, למשל - פעמון המילניום, ושאלה מדוע עתה, בבית המשפט, הוא הולך סחור סחור, נוכח העובדה שכבר הודה בחקירה. על כך השיב: "אני לא שמעתי עכשיו ממך דברים מפורשים שבהם נאמר על ידי שאני הגשתי את הדוחות האלה". כאשר המשיכה התובעת והפנתה אותו לחלקים הרלוונטיים בהודעתו, השיב: "אז נכון, ב-15.11 הגשתי דוח אחד של פעמון המילניום". כשהתובעת תיקנה אותו ואמרה שדיבר על דוחות, הלך צעד נוסף ואמר: "הגשתי 4 דוחות". כשהמשיכה התובעת לשאול ולהטיח בו ראיות, המשיך ואמר: "אז בין 10 - 20 כאשר חלק הוגשו כדוחות אפס...". (עמוד 262). גם במקרה הנ"ל אנו רואים את נטייתו של הנאשם להעיד על פי הראיות שמוצגות לו, וגם את העובדה שסתר עצמו פעם אחר פעם, בתוך דקות.

כך, למשל, התווכח הנאשם עם התובעת לגבי טענתה ששוע, אשר הודה בכתב האישום נגדו, הודה בכך שהנאשם נתן לו ארבע חשבונות של זמין ואמין. הנאשם ביקש לבדוק את כתב האישום. לאחר שבדק, אישר שכך הודה שוע, אך לגופו של עניין, הכחיש שנתן לשוע חשבונות של זמין ואמין. כאשר הובהר לו בשנית כי שוע הודה בכך, השיב "הוא לא עמד כאן במפורש". הוסבר לו ששוע לא היה צריך לומר זאת במפורש, שכן הודה **בכל** עובדות כתב האישום, ואז טען הנאשם: "לפי דעתי הוא רשם אותם בעצמו" (עמודים 244 - 245).

יצוין, כי בטיטת סיכומיו[3], בניגוד להכחשה הנ"ל, הודה הנאשם בהפצת ארבע החשבונות שנתן לשוע ושבהן הורשע שוע. בטיטת הוא טען כי מאחר שהוא ושוע היו שניהם קשורים ל-16 חשבונות שמפורטות בטבלה א לכתב האישום, ושוע הואשם רק בארבע מהן, הוא "סבר כי יהיה נכון להכחיש את [הקשר שלו ל]כולן", בשל האפליה, אך עתה הוא מודה באלה שבהן הורשע שוע ומבקש למחוק את אישומו ב-12 החשבונות האחרות, ובמילותיו: "בפרק השני, בכתב זה, יודה הנאשם במה שהורשע שוע ויבקש את מחיקת 12 ח-ן האחרות, בהן לא הואשם שוע" (סעיף 5 סייפא להקדמה והפרק השני בטיטת סיכומים). מצד שני, בסיכומים הסופיים נעלמה ההודיה, והנאשם התרכז בכך שהוא דורש למחוק מכתב האישום את 12 החשבונות מתוך 16, ששוע לא הואשם בהן, אך הנאשם - כן. הוא לא פירט מה עמדתו לגבי הארבע הנוספות והסתפק באמירה שמכיוון שהמאשימה הפלתה בינו לבין שוע, ומכיוון שהיא נקטה הצגה חלקית של העובדות, היא איבדה את הבסיס לטעון להרשעת הנאשם.

גם כאן ניתן לראות את ההתנהלות הפתלתלה של הנאשם, המתיישרת לפי הראיות ומעלה טענות הגנה, שאינן מתיישבות עם עובדות, שגם הוא עצמו הודה בהן בסופו של יום (בטיטוט הסיכומים). ההתייחסות רק ל-12 החשבוניות המוכחשות, תוך הסרת ההתייחסות להודיה שהיתה בטיטטה, מלמדת גם היא על התנהלות הנאשם.

בהמשך גם גילה הנאשם בקיאות במצב המשפטי, כאשר אמר לתובעת, בהמשך לטענתו שאינו צריך להתמודד עם הודאתו של שוע, כי שוע "לא נחקר כאן כעד תביעה" (עמוד 245). ובמקרה אחר השיב לה כי אינו מוכן להתייחס לחשבונית מסויימת מאחר שזו לא הוצגה לו בחקירה, ו"אם משהו צץ לאחר מועד חקירתי ועד מועד הגשת כתב האישום, הייתי צריך להקרא לחקירה משלימה. כיוון שלא כך קרה, אז לא ניתן בכלל להציג לי...". כאשר בית המשפט הסביר לנאשם שאם תשאל שאלה שאינה מותרת, הסגור מן הסתם יתנגד, השיב הנאשם: "לא עשינו חלוקת תפקידים" (עמוד 278).

הנאשם נתבקש להסביר שיחות שלו עם שוע, שבהן שאל אותו שוע איזה חשבוניות פיקטיביות אפשר להוציא עוד בתחום הפאבים, והנאשם נשמע נותן לשוע הסבר. בתשובתו טען הנאשם שלא הביא לשוע חשבוניות כאלה והחשבוניות שעליהן דיברו גם לא נמצאות בכתב האישום. לאחר שאלות נוספות של התובעת הודה לבסוף, שהוא היה היועץ של שוע לחשבוניות פיקטיביות, אך הוסיף כי אינו זוכר על מה נשאל וגם טען שלא נתן לשוע את מבוקשו (עמוד 246 - 247).

28. מעדות הנאשם בבית המשפט, ניתן ללמוד על הבנתו המצוינת בנושא מע"מ, בנושא האופן שבו פועלות הרשויות ובנושא האופן שבו ניתן לבצע מעשים לא חוקיים, תוך המנעות ממשיכת תשומת ליבן של הרשויות. המחשה לכך ניתן למצוא בעדותו על שיחה שנקלטה בהאזנת סתר, שבה הוא מדבר עם וישנבקין על מכירת חשבוניות פיקטיביות (עמוד 292, שורות 9 - 13) ומייעץ לו כיצד לפעול כדי לא להתפס. לבית המשפט הסביר את ההבדל בין הגשת חשבוניות שיובילו לקבלת החזר ממע"מ, לבין הגשת חשבוניות שבגינן רק מבוצע קיזוז. כמו כן הסביר כי ייעץ לוישנבקין לא להתעסק עם חשבוניות שיובילו להחזר, "ייעצתי לו כדי שלא ייתפס", שכן "חשבונית שנדרש עליה החזר מע"מ בתחנת מע"מ, אז נבדקת באופן מסוים יותר... זה מעורר תשומת לב שבסופה חשיפה שלה כפיקטיבית" (עמוד 293, שורות 21 - 31).

29. בנסותו לקעקע ראיות שנאספו לחובתו, העיד הנאשם על עצמו כי לא אמר אמת בתצהיריו בתיק האזרחי, או בדברים שאמר בחקירותיו ברשות המיסים. כך, למשל, טען הנאשם כי לא אמר אמת כאשר טען ש"יד נעלמה" הגישה את הדוח על 4 מיליון ₪ עסקאות (ו-600,000 ₪ תשומות) בשפירא כ"א, אלא למעשה - מנחם הוא שהגיש אותו (עמוד 282).

עדותו של חיים מנחם

30. מאחר שהנאשם הקדיש פרק בסיכומיו לכך שאין לתת כל אמון בעדותו של **מנחם**, ומאחר שמנחם היה עד חשוב, שעדותו משמשת להוכחת חלק לא מבוטל מכתב האישום, אתייחס לעדותו כבר עתה, באופן כללי, כחלק מ"הראיות הכלליות". בהמשך אתייחס לעדותו לגבי כל פרט ופרט בכתב האישום.

31. טען הנאשם בסיכומיו (סעיף 4 לפתיח, עמודים 2-3), כי אין לסמוך על עדותו של מנחם ואין להסתמך עליה. המאשימה הגישה נגד מנחם שלושה כתבי אישום, כולל בתיק דנן. הנאשם הפנה לת"פ 26104-06-10 וטען כי נקבע שם מדרג בין מנחם, לבין אחד בשם **אריק כהן**, בחברות "אמין ומהיר בע"מ" ו"מדייטק הפקות". לטענת הנאשם, מנחם היה המנהל והריבון, בעוד שכהן שימש עלה תאנה בחברות אלה. לטענתו, אף שכהן טען שהוא הבעלים, השכילו ב"כ המאשימה לחשוף בפני בית המשפט את המדרג הנכון. לטענתו, מנחם הגה 5 מערכים של תאגידים, שתכליתם היתה להונות את רשות המיסים על ידי אי העברת תשלומים וניכויים. עוד טען שמנחם טען בתיק שלפניו כי היה זוטר באותן חברות, וזאת בהתבסס על ציטוטים שבהם אמר מנחם כי החברות הללו לא היו שלו וכי היה אחראי על חישוב תשלומים של פרילנסרים (עמודים 198 - 200). קצפו של הנאשם יצא על כך שהמאשימה לא תיקנה את מנחם כשאמר שהיה זוטר, אלא הציגה עדותו כקוהרנטית, רהוטה ואמינה.

יצוין כי טענות דומות העלה הנאשם בבקשה שהגיש ביום 19.10.14, לאחר הגשת הסיכומים, ובה ביקש לצרף לעיון בית המשפט את הפרוטוקול של הדיון ביום 22.1.12 בת"פ 26104-06-10, תוך הדגשת אמירות מסוימות של ב"כ המאשימה שם, על המדרג בין אריק כהן לנאשם.

עיון בכתב האישום המתוקן שהוגש בת"פ 26104-06-10 בינואר 2012, שבו הורשע מנחם, מלמד כי חרף טענות הנאשם - בכותרת כתב האישום שונה תפקידו של מנחם בחברות אמין ומהיר ומדייטק מ"מנהל" ל"פקיד אחראי", בעוד כהן נשאר רשום כמנהל. בהתאם, תוקן החלק הכללי של כתב האישום ובניגוד לכך שבחברות זמין ואמין ובמה ותקשורת תואר מנחם כמנהלן הפעיל, באמין ומהיר ומדייטק הוא מתואר כ"פקיד אחראי". דבר זה מלמד כי מנחם דיבר אמת כשאמר בחקירתו הנגדית ששתי החברות הללו לא היו שייכות לו, אך הוא עבד בהן. אמנם, המאשימה בהסבירה את הסדר הטיעון (עמוד 28 לפרוטוקול), טענה לגבי כהן כי חרף היותו רשום כמנהל פעיל, מעורבותו בניהול החברה היתה קטנה יחסית, אך ההסבר להבחנה בינו לבין מנחם בעונש המאסר אינה נובעת רק מכך, אלא גם מהעדר עבר פלילי בעבירות מס (אצל כהן, להבדיל ממנחם) ונוכח קנס יחסית גבוה שהוטל עליו. מכל מקום - אין כל סתירה בין עדותו של מנחם בתיק דנן להודייתו במסגרת ת"פ 26104-06-10, והוא דייק בעובדות.

חשוב לציין עוד, כי מנחם בשום שלב בעדותו לא הציג עצמו כ"זוטר" באף חברה, והביטוי "זוטר" הוא תוספת של הנאשם, בסיכומיו. מילה זו הופיעה **בשאלותיו של הסנגור** למנחם, הן בהתייחס לנאשם, הן בהתייחס למשה סנדרוביץ (שעוד ידובר בו). הַנְסִיין לייחס למנחם את האמירה שהוא היה זוטר אינו במקומו.

לא למותר לציין, כי לאחר שמנחם העיד, מצאתי לציין לפרוטוקול, "כדי שגם אני אזכור", כי מצאתי את מנחם "עד אמין ביותר". ציינתי כי הוא "העיד מדויק, אמין, לא טאטא שום דבר מתחת לשלחן, לא הסתובב, מאד ישיר" (עמוד 208, שורות 8 - 15). **לא נעלם מעיני שאותו מנחם הורשע בעצמו - גם בגין חלקו בכתב אישום זה, וגם בגין עבירות מס נוספות**. הוא הובא לדיון באמצעות שב"ס, במדי אסיר (וגם את זה ציינתי באותה הזדמנות, כעולה מהפרוטוקול), והמאשימה אף היא לא ניסתה להציגו כ"טלית שכולה תכלת". ואולם, כידוע, גם עבריין מורשע יכול להעיד בצורה אמינה, להעיד אמת ולמסור גרסה מדויקת ונכונה לגבי ארועים שהיה שותף להם. ביתר שאת נכונים הדברים כאשר אותו אדם כבר נשפט, עונשו נגזר, הוא לא קיבל טובת הנאה ואינו צפוי לקבל הקלות בשל עדותו כך או אחרת. זהו, לפי התרשמותי, מצבו של מנחם, ודברים אלה ילוו אותנו בהמשך, בנייתוח הראיות לגבי האישומים

סיכום לגבי הראיות הכלליות

32. הראיות הכלליות תומכות כולן בנטען בכתב האישום, וכבר בשלב זה ניתן לציין שעולה מהן התמונה הבאה לגבי הנאשם: מדובר במי שהודה לגבי עצמו ששימש "קבלן של חשבוניות פיקטיביות"; מדובר במי שהודה כי שיקר במספר הזדמנויות, לפי תועלתו האישית; מדובר במי שנתפס בשקרים, הגם שלא הודה בהם; מדובר במי שהסביר כי בחר שלא לשתף פעולה בחלקים המתועדים של חקירתו, אך שיתף פעולה (לדבריו) בחלקים בלתי מתועדים; מדובר במי שהודה כי נזהר בדיבורו בטלפון, מאחר שחשד שיש האזנות סתר; מדובר בנאשם מניפולטיבי, מתוחכם וידען, שכלל התנהגותו מעלה תמונה של מי שלא ניתן לתת אמון בגרסאותיו, שהשתנו חדשות לבקרים, והותאמו - לפי העניין - לראיות שהוצגו לו.

מצד שני, ראיות כלליות אחרות היו אמינות (עדות המומחית, כפי שאף יפורט לגבי כל פרט ופרט להלן, עדויות בעלי בתי הדפוס, עדותו של מנחם ועדותו של גרבר). משכך, גם הן מסייעות לביסוס הנטען כלפי הנאשם בכתב האישום.

הראיות הפרטניות לגבי חברות או חשבוניות ספציפיות (האישום הראשון)

33. מובן, כי יש להתייחס לראיות שיובאו בהמשך על רקע הראיות הכלליות, ובתוספת אליהן.

חשבוניות של זמין ואמין שהוציא הנאשם לנסיים סח - ת/23א עד ת/23ה

34. הנאשם בתשובתו לכתב האישום הודה, כאמור, שסייע לסח להכין את עשר החשבוניות הראשונות המוזכרות **בטבלה א** הנספחת לכתב האישום, שבהן חמש של זמין ואמין. כפי שצינתי, הוא חזר באופן חלקי על ההודייה בעדותו הראשית בבית המשפט, וטען שנתן רק שמונה מהן לסח, לבקשתו של **אבו סייף**. חמש החשבוניות של זמין ואמין אינן בין אלה שחזר בו מהודאתו לגביהן. לדברי הנאשם, למסירת החשבוניות קדמה "היערכות" של אבו סייף, שהתקשר אל הנאשם ואמר לו ש"סח צריך 150 לסוף החודש". כלומר - הסביר הנאשם - הכוונה שסח זקוק לחשבוניות פיקטיביות על סך 150,000 ₪, וגם אמר לו שסח צריך "משהו חדש". הנאשם הסביר שהכוונה לסוג חדש של חשבוניות (עמוד 225, שורות 21-23 ועמוד 226, שורה 31 עד עמוד 227, שורה 3). בחקירתו הנגדית הודה כי מאחורי החשבוניות הנ"ל לא עמדה פעילות. הוא הודה שהוא רשם אותן. לדבריו, זמין ואמין היא של מנחם, אך כאשר נשאל כיצד הגיע, אם כך, להעביר לסח את שמונה החשבוניות שהודה כי הוא הוציא השיב "הפקתי אותן בדפוס איריס אביב", מאחורי גבו של **מנחם** (עמוד 243).

מנחם העיד כי לא הוציא אף אחת מהחשבוניות הללו. הוא היה הבעלים של זמין ואמין ולדבריו - הפורמט של החשבוניות שהחברה הנפיקה היה שונה: הן היו חשבוניות ממוחשבות, על כל חשבונית הייתה חותמת "לשלם לפקודת זמין ואמין", "למוטב בלבד", עם שם של הסוכן, עם שם השליח שביצע את העבודה. נוסף על כך - בחותמת של זמין ואמין היה גם מספר ח.פ, שנעדר מ-**ת/23א עד ת/23ה** (עמודים 185 - 186). דברים אלה עולים בקנה אחד עם דברי הנאשם, שבהודאתו המצומצמת ציין שהוציא את החשבוניות הללו מאחורי גבו של מנחם וללא ידיעתו (עמוד 243).

הודעותיו של סח הוגשו בהסכמה (ת/151 עד ת/153). הוא ציין הן בהודעה ת/152, הן בהודעה ת/153, כי קיבל את החשבוניות של חברת זמין ואמין (ת/23א עד ת/23ה) מהנאשם, שרשם אותן תמורת 10% מסכום החשבונית. הוא נתן לנאשם צ'קים לפקודת זמין ואמין, פרע אותם בעצמו אצל פורט צ'קים (חיים משיח), נתן לנאשם 10% וקיבל חזרה 90% מהסכום. בגין החשבוניות לא בוצעה עבודה ולא סופקו פועלים. חשוב לציין, שהנאשם, שהסכים להגשת הודעותיו של סח, ויתר על חקירתו הנגדית, על כל המשתמע מכך (עמוד 132).

חיים משיח, שהודעתו הוגשה (ת/141), אישר שסח פרט אצלו צ'קים של זמין ואמין, שצורפו כנספח להודעתו, וקיבל את הכסף.

משה סנדרוביץ שימש מנהל התפעול, מנהל אדמיניסטרטיבי בזמין ואמין וגם בבמה ותקשורת. הודעתו של סנדרוביץ הוגשה בהסכמה, חלף חקירה ראשית (ת/154). הוא ציין כי חרף הופעת חתימה, הנחזית כשלו, על הודעה שמונה לדירקטור בזמין ואמין, חתימתו זוייפה והוא לא היה דירקטור בחברה (עמוד 134). לדבריו, החברות שבהן הועסק נתנו "שירותים לפרילנסרים". הן הוציאו חשבוניות למעבידים שהעסיקו את אותם פרילנסרים, שלא נרשמו כעוסק מורשה. המעביד הוציא צ'קים לחברה (זמין ואמין או במה ותקשורת), החברה הוציאה חשבונית והמעביד הוציא תלושי משכורת למי שעבד בפועל, כאילו היה שכיר (עמוד 140, שורות 5-10). סנדרוביץ העיד שנהג ללכת עם מנחם לבנק ולמשוך כספים במזומן לצורך תשלום משכורות לאותם פרילנסרים. זאת, מאחר שזמין ואמין לא הייתה רשאית להוציא צ'קים (עמודים 142 - 145). הוא טען שהנאשם היה בקשר עם מנחם וההסדר שלו עם מנחם היה שהוא (הנאשם) היה מוציא את התלושים לחברה. הוא לא ידע בגין מה הוצאו לנאשם תלושי משכורת על סך 4,500 ₪ (עמוד 145). עוד אמר, שהשם פעמון המילניום מוכר לו, שכן נהגו להוציא תלושי שכר של חברה בשם זה. מנחם לא שיתף אותו בדברים, הוא מידר את כולם, אך הוא יודע שהנאשם היה מגיע ולוקח את התלושים של פעמון המילניום וכן אינפורמציה מהמחשב. אחר כך אמר שהנאשם היה מביא את התלושים (עמוד 148).

בחיפוש בביתו של הנאשם נתפס פתק שסומן י.א. 200 6.12.06 (נספח ל-ת/9), שעליו נכתב בפינה אחת "להכין לנסים", בפינה נוספת: "71300, 11765 ₪" ובמקום נוסף: "41500, 6847 ₪". מספרים אלה תואמים את סכומי החשבוניות לזמין ואמין - אחת מיום 14.2.06, שמספרה 1655, ואחת מיום 28.2.06, שמספרה 1659, המופיעות בטבלה א (ת/23א, ת/23ב). 71,300 ₪ הוא הסכום ללא מס ערך מוסף, ו-11,765 ₪ הוא סכום המע"מ, וכך גם הסכומים בחשבונית ת/23ב.

בתוך תעודת הזהות של הנאשם נתפסו גזרי נייר, שהם חלקים מתוך חשבוניות ת/23ג עד ת/23ה (ת/134 - דוח תפיסת מסמכים + מזכר על אודות פעולת התפיסה, ת/135 - גזרי הנייר). כאשר הנאשם נשאל על אלה בחקירתו הנגדית, הכחיש תחילה שהחוקרים מצאו גזרי חשבוניות בתוך תעודת הזהות שלו. כעבור דקות ספורות הסכים שאכן כאלה נמצאו. אחר כך אמר שאינו יודע מאיפה החוקר הוציא אותן. הוא ציין שאינו טוען שהחוקר שתל אותן בתעודת הזהות, אבל לדבריו - אינו זוכר איפה הן נמצאו (עמוד 242).

במכשיר הפקס בביתו של הנאשם נמצאו מסמכים שעניינם הודעה על שינוי הרכב הדירקטוריון ועל העברת מניות בחברת זמין ואמין (ת/48, ת/49). עוד נמצאו חשבוניות ריקות של זמין ואמין. כאשר הנאשם נשאל על כך בחקירתו

הנגדית, טען שאינו יודע אם נמצאו דברים כאלה, שכן הם לא הוצגו לו (עמוד 249).

אורית ינאי התייחסה בחוות דעתה ת/12 לחשבוניות הלו של זמין ואמין, ומצאה לגבי כולן כי "קיימת התאמה" לנאשם, ו"סביר מאוד" שהרישומים והחתימות במסמכים בוצעו על ידו.

חשבוניות של "צוות לעניין עבודות שלד, תשתית ופיתוח", בהנהלת פיטר גגוב ושל "פיטר גגוב שיפוצים וקבלנות", שהוציא הנאשם לנסים סח - ת/23 עד ת/23 וחשבוניות "פיטר גגוב שיפוצים וקבלנות" שהוצאו לקורן פתרונות - ת/24 עד ת/24

35. שתי החשבוניות של צוות לעניין (ת/23 ו-ת/23 ט מימים 31.8.05 ו-30.9.05) ואחת של פיטר גגוב (ת/23 מיום 31.10.05) כלולות בין 8 החשבוניות שלגביהן הודה הנאשם. כזכור, הנאשם הודה שהדפיס גם חשבוניות של פיטר גגוב וצוות לעניין בדפוס של מירב, לטענתו - ללא רשות של איש. את תוכן של החשבוניות רשם, לטענתו, על פי הנחייתם של אבו סייף וסח (עמוד 243). הוא אמר, כפי שכבר צוין, שאת החשבונית של **גגוב** קיבל כשהיא ריקה, מוישנבקין, בחינם, לבקשתו (עמוד 243). עוד אמר כי וישנבקין לא ידע שהוא (הנאשם) משתמש בחשבוניות של גגוב.

36. **חיים משיח** בהודעתו ת/141 שהוגשה בהסכמה מסר שצ'קים של סח לפקודת פיטר גגוב ולפקודת זמין ואמין בע"מ, שצורפו כנספחים להודעה, נפדו, וסח קיבל את תמורתם במזומן.

37. **נסים סח** העיד כי רשם גם שני צ'קים לפקודת **פיטר גגוב**, אך טען שלא הוא פרע אותם (הודעתו ת/153, שהוגשה בהסכמה חלף חקירה ראשית, ושעליה לא נחקר בחקירה נגדית).

38. שתי החשבוניות של צוות לעניין (ת/23 ו-ת/23 ט מימים 31.8.05 ו-30.9.05) ואחת של פיטר גגוב (ת/23 מיום 31.10.05), שלגביהן הנאשם כאמור הודה, כלולות בחוות דעתה של **אורית ינאי** (ת/12) והמומחית קבעה כי קיימת התאמה לכתב ידו של הנאשם. ארבע חשבוניות של פיטר גגוב שיפוצים וקבלנות (ת/24 עד ת/24) כלולות אף הן בחוות הדעת של אורית ינאי, וגם לגביהן קבעה המומחית כי קיימת התאמה לכתב ידו של הנאשם.

39. כזכור, **מירב** מסרה בהודעותיה שהפורמטים לחשבוניות פיטר גגוב וצוות לעניין הוזמנו על ידי הנאשם.

40. בכתב הערעור שהגיש הנאשם בתיק האזרחי (ת/161) מסר כי הזמין פנקסים של גגוב בבית הדפוס של מירב עבור אדם בשם איליה. עוד מסר שנפגש עם סח ושניהם היו מסכמים את התשומות של סח ומחשבים את סכום החשבוניות שחסרו לו לקיזוז, כדי שיוכל לשלם את ההפרש הרצוי לו.

41. במכשיר הפקס בבית הנאשם נמצאו אישור ניכוי מס במקור של פיטר גגוב וצוות לעניין (ת/45), חשבונית של פיטר גגוב (ת/46) וצילום תעודת הזהות של גגוב (ת/50). בפיו של הנאשם לא היה הסבר להמצאות המסמכים הללו אצלו. מסמכים אלה קושרים את הנאשם לפורמטים של גגוב ושל צוות לעניין, ומוכיחים, גם הם, כי הפיץ את הפורמטים

הללו.

42. גגוב עזב את הארץ ביום 19.9.05 ולא חזר מאז (ת/117). ואולם החשבוניות ת/23 ו-ת/23 יצאו לאחר התאריך האמור.

43. כפי שיפורט בהמשך, נמצא כי הנאשם הגיש דוח למע"מ עבור גגוב. עניין זה ידון באישום השני (להלן - סעיף 129), אך יש בעצם הגשת הדוח עבור גגוב כדי לחזק את הראיות נגד הנאשם גם באישום זה.

חשבוניות לב-טל שיפוצים וקבלנות בע"מ שנמסרו לנסים סח - ת/23, ת/23 וקיזוז חשבוניות לב-טל שיפוצים בספרי הנאשם - ת/24, ת/24, ת/24, ת/24

44. שתי החשבוניות של לב-טל שנמסרו לסח (ת/23, ת/23) היו שתי החשבוניות, מהימים 27.2.05 ו-28.2.05, שלגביהן הודה הנאשם במענה לכתב האישום ואחר כך חזר בו בחקירתו הראשית. בעדותו הכחיש שנתן אותן לסח וטען שאינו יודע מי נתן לו אותן. הוא לא ידע להסביר את השינוי בגרסה. גרסתו לגבי לב-טל הובאה לעיל.

45. המומחית אורית ינאי קבעה לגבי שתי החשבוניות ת/23, ת/23, כי קיימת אפשרות שהן נכתבו על ידי הנאשם. לגבי שלוש החשבוניות ת/24, ת/24, ת/24 נקבע כי יש התאמה בתכונות הכתיבה לכתב ידו של הנאשם.

46. פורמט של חשבוניות לב-טל נמצא אצל כבל. הודעותיו (ת/143 ו-ת/144) הוגשו חלף חקירה ראשית. הוא נשאל ב-ת/143 לגבי חשבונית שהוציא ללב-טל וכבל השיב כי אינו זוכר אותו כלקוח (עמוד 2 שורות 20-23). בחקירה הנגדית של כבל לא נשאל כלל על לב-טל.

47. הכתובת הרשומה על החשבוניות היא נחלת בנימין 72, משרדו של **גרבר**, ששם - כזכור - נהג הנאשם לשבת ולעשות שימוש בשירותי משרד, והנאשם הודה כי הגיש משם מספר דוחות שנתיים. מצד שני, טען בעדותו כי באותה כתובת היה ב-2004 משרד של לב-טל, שאותו ניהל **אבו סייף** עבור **וסיל** (עמוד 254). לדבריו, ישבו שם גם **סלמן**, גם **לבנטל** וגם אחד בשם **דיין מחלב**. שם, לדבריו, נוצרה ההיכרות בינו לבין לב-טל, שסיפקה לו קבלן משנה לביצוע עבודות שיפוי האבן, הגרנוליט. בהמשך אמר שלב-טל עצמה, שעסקה בתחום עבודות הבניין, הייתה קבלן המשנה שעשה עבורו את עבודות הגרנוליט, אצל לקוחות שאינו זוכר את שמם ואינו זוכר היכן פעלו (עמוד 255).

48. החשבוניות של לב-טל שיצאו לסח (ת/23, ת/23) יצאו בגין מכירת עץ לבניין ומכירת כלי עבודה שונים. החשבוניות שהנאשם קיזז בספריו (ת/24, ת/24, ת/24) עניינן, בהתאמה, "עבודות קבלנות", "עבודות גמר גבס ותקרות + עמלת שיווק" ו"אספקת חומרים ועבודות שיקום ואספקת עובדים מקצועיים באתר חברת אברג'ל ירושלים". קשה להניח כי חברה אחת עוסקת במספר תחומים כה שונים ומגוונים. לאלה יש להוסיף את גרסתו הפתלתלה של הנאשם בנוגע להתקשרות עם לב-טל, כפי שצויינה לעיל, בפסקה 14. הוא לא ידע להסביר היכן בוצעו העבודות הקשורות בחשבוניות שקיזז, מי היו הלקוחות שעבורם ביצע את העבודה, לא היו לו חוזי עבודה עם לקוחות כאלה והוא

לא זימן איש לעדות מטעמו, כדי לאשש איזה מטענותיו בהקשר זה. לדבריו, בנסיין להסביר את החשבונית שמספרה 1222 מיום 24.12.03 (נספח י.א.107 להודעת הנאשם ת/4), על סך 159,064 ₪ (שאינה כלולה בטבלה א לכתב האישום), השיב כי הוא קיבל מלב-טל עבודת גרנוליט עבור הקבלן יצחקי. עוד אמר שלא היה לו חוזה עם יצחקי, אך הוא הוציא לו חשבונית. לטענתו, הוא קיבל תמורה מיצחקי על העבודה ושילם ללב-טל 159,000 ₪ במזומן מתוך התמורה. הוא לא זכר לומר היכן בוצעה העבודה מושא החשבונית.

49. בכתב הערעור שהגיש הנאשם בתיק האזרחי (ת/161) מסר הנאשם כי **סלמן** הוא שותפו של **לבנטל**, הבעלים של חברת לב-טל. הוא הזכיר בהקשר זה גם את **עופר מוזן** (מנגד בעדותו בבית המשפט לא הזכיר הנאשם את עופר מוזן בהקשר זה אלא דיבר על **מרדכי אוזם** (עמוד 257), וטען שהמאשימה טופלת עליו את מעלליהם של שלושת הנ"ל. עוד ציין שלבנטל נדון למאסר, דבר שלא הפריע לשני האחרים לפעול בשמו.

הנאשם זימן לעדות מטעמו את **סלמן**. כזכור, בתשובתו לכתב האישום טען הנאשם כי סלמן היה שותפו או מלווהו של לבנטל, והוא ראה שלבנטל כתב את שלוש החשבוניות של לב-טל ומסר אותן לנאשם.

סלמן מסר כי הכיר את הבעלים של החברה, **לבנטל**, והוא הציע ללבנטל עובדים. כאשר הגיע בפעם הראשונה לחברת לב-טל ופגש את לבנטל, הוא ישב עם הנאשם. סלמן ראה את לבנטל נותן לנאשם חשבוניות. הוא מאמין שזה היה עבור עבודה, כי הוא אמר שהנאשם עשה עבודה עבורו (עמוד 332). הוא חיכה שלבנטל והנאשם יסיימו ענייניהם, שאל את לבנטל אם יוכל לספק לו עובדים, ולבנטל אמר שאינו צריך. לאחר מכן סלמן החליף טלפונים עם הנאשם, כי הוא הבין שהנאשם בקשרי עבודה עם לב-טל והוא עצמו גם רצה לספק ללב-טל עובדים, אך לא יצא מכך דבר, לא מול הנאשם ולא מול לב-טל (עמוד 333). הוא נשאל כיצד הגיע ללבנטל והשיב כי הוא (סלמן) מעין "מאכער", מספק עובדים לבנין, הוא נהג להסתובב ברחובות הרצל, נחלת בנימין, בתל אביב, ונכנס למשרדי לב-טל. כולם הכירו אותו בסביבה והכווינו אותו להכנס למשרדי לב-טל להציע שירותיו (עמוד 335). הוא טען שפגש בלבנטל רק פעם אחת, היא אותה פעם שעליה העיד, וזה היה לפני הרבה מאד שנים, אך הוא זוכר זאת משום שמאד רצה לעבוד איתו. גם עם הנאשם נפגש רק פעם אחת, באותה פעם, ולא היה לו קשר נוסף איתו לא לפני ולא אחרי. יצוין, כי בעדותו **סלמן את גרסת הנאשם כי היה שותף או מלווה של לבנטל, או כי הייתה ביניהם מערכת יחסים ממושכת**. בנסיבות אלה, העובדה שזכר שבפעם היחידה שפגש בנאשם ובלבנטל, לפני כל כך הרבה שנים, הוא ראה שלבנטל מוסר לנאשם חשבוניות, היא מעט תמוהה. הסנגור לא עימת אותו עם טענת הנאשם (שנכתבה בערעור שהגיש - ת/161) כי הוא היה שותף גם של עופר מוזן ולא עם טענת הנאשם שאחרי שלבנטל נכנס למאסר, סלמן ומוזן המשיכו לפעול בשמו.

50. בסיכומיו טען הנאשם שסלמן תמך בגרסתו שלפיה לא הוא כתב את החשבוניות, אלא לבנטל, ותמורת החשבוניות שניכה קיבל עבודה. עדותו של הנאשם לגבי העבודה של לב-טל כביכול ביצעה, ושביניה ניתנו החשבוניות, היתה לא ברורה. כזכור, הוא העיד שלב-טל סיפקה לו קבלן משנה לביצוע עבודות שיפוי האבן, הגרנוליט. בהמשך אמר שלב-טל עצמה, שעסקה בתחום עבודות הבניין, הייתה קבלן המשנה שעשה עבורו את עבודות הגרנוליט, אצל לקוחות שאינו זוכר את שמם ואינו זוכר היכן פעלו (עמוד 255). מדובר בגרסה תמוהה, וקשיי הזכרון של הנאשם דווקא בנקודה זו, בהתחשב בזכרון יוצא הדופן שלו בעניינים אחרים (כפי שצינתי לעיל), מעוררים ספק לגבי אמיתותה. על רקע זה יש לבחון את עדותו של סלמן. כל שסלמן העיד הוא כי ראה את לבנטל נותן לנאשם חשבוניות, פעם אחת, "אני מאמין

עבור עבודה שהוא עשה בשבילו" (עמוד 332, שורה 31). זאת, בניגוד לגרסת הנאשם עצמו שהעיד כי סלמן היה "המלווה" של לבנטל, ובכתב הערעור שהגיש הנאשם בתיק האזרחי (ת/161) אף טען הנאשם כי **סלמן** הוא שותפו של **לבנטל**, וכי נכח בעת מתן כל החשבוניות.

הנאשם טען בסיכומים, כי יש לתת אמון מלא בגרסת סלמן, וגרסתו תומכת באופן מלא בגרסת הנאשם, אף שלא הזכיר מי מאותם עוזרים של לבנטל שעליהם דיבר הנאשם. זאת לטענתו, משום שהמאשימה לא "התקילה אותו בשמות דיין מחלב ועופר מוזן" (כהגדרתו). לדבריו - היה לאל ידה של התביעה לברר עם העד אם הכיר מי מהאנשים שאותם הזכיר הנאשם בתצהירו בהליך האזרחי, ומשלא עשתה כן, לא סתרה את גרסת הנאשם, ולכן יש לזכותו בנוגע לשלוש החשבוניות הללו. אודה, כי דיני הראיות שעליהם מסתמך הנאשם בנקודה זו אינם מוכרים לי. הנאשם הוא שהזמין את דוד סלמן כעד הגנה. לטענתו, סלמן עבד עם פליקס לבנטל והכיר את עוזריו דיין מחלב ועופר מוזן, שאותם הזכיר הנאשם בתצהירו משנת 2010 כקשורים לפעילות לב-טל. בחקירתו של סלמן לא שאל הנאשם דבר וחצי דבר על מחלב ומוזן. לא ברור מכח מה סבור הנאשם כי היה זה מתפקידה של התביעה להעלות בפני סלמן את גרסת ההגנה של הנאשם ולברר אותה עימו. מכל מקום - איני רואה עימו עין בעין ולא אוכל לזקוף לזכות הנאשם את העובדה שסלמן לא העיד לגבי אותם אנשים נוספים, שאותם הזכיר הנאשם. שלא כנאשם - איני סבורה שסלמן אישר את גרסת ההגנה כלל ועיקר, והאמירה כי ראה שלבנטל נתן לנאשם חשבונית אחת (מתוך שלוש), "אני מאמין עבור עבודה שהוא עשה בשבילו", אינה יכולה לבסס את גרסת ההגנה.

51. מעורבות הנאשם בהגשת הדוחות בשם לב-טל, כפי שיתואר בהתייחסות לאישום השני, מחזקת את הראיות גם לגבי החשבוניות של לב-טל: דוח אחד של לב-טל הוגש בפער של 19 דקות מהשעה שבה הוגש דוח אישי של הנאשם עצמו, באותו סניף, באותה קופה. הנאשם טען בעדותו בבית המשפט כי אינו מודע לכך (עמוד 258). כל הדוחות התקופתיים של לב-טל שיפוצים הוגשו בסניפי הדואר שבהם הגיש הנאשם את כל דוחותיו ("סניפי הבית" של הנאשם, כהגדרת המאשימה, סניף החשמונאים וסניף מקווה ישראל), והדוחות הוגשו באותו דפוס פעולה: באופן שסכום התשלום היה קרוב מאד לסכום העסקאות - שניהם במאות אלפי ₪, כך שהערך המוסף שנותר לתשלום היה סכום של עשרות ₪.

חשבוניות זמין ואמין לכפריית יצחק אור (ת/24א), לארגז (ת/24ב), ת/24ג ו-ת/24ה), ולקורן פתרונות (ת/24ד)

52. ארבע מהחשבוניות הנ"ל (ת/24א עד ת/24ד) הן החשבוניות שלגביהן הואשם **שי שוע**, נאשם 5, באישום הרביעי, והוא הודה והורשע. על פי הודייתו, מדובר בחשבוניות פיקטיביות, שהנאשם הוציא ומסר לו, ושוע הפיץ אותן לאחרים. עם זאת, שוע לא הוסף לרשימת עדי התביעה, הוא לא העיד נגד הנאשם ולכן הודייתו משמשת אך לחובתו, **ולא יכולה לשמש ראיה נגד הנאשם**.

53. בהאזנות סתר נקלטו שיחות בין שוע לנאשם. בין היתר, נשמע הנאשם מציע לשוע פורמט חשבוניות של "כח אדם", במקום "בגדים". כאשר נשאל בחקירתו הנגדית לפרש השיחות הללו עם שוע, שבהן שוע שאל איזה חשבוניות פאב יכול לנכות, מעבר לחשבוניות ה"רגילות" על שכר דירה וחומרי גלם של מזון, הוא הודה ששוע התייעץ איתו לגבי האפשרות לקבל חשבוניות פיקטיביות, "בתור יועץ שלו", אך טען שמעולם לא נתן לו כאלה. הוא טען ששוע התכוון להביא חשבוניות כאלה "ממקורות שלו". בהמשך הודה הנאשם ששוע שאל אותו אם הוא (הנאשם) יכול להביא לו

חשבוניות כאלה, אך אמר שלא נתן לשוע חשבוניות פיקטיביות. בהמשך החקירה הודה שהציע לשוע אולי לקחת חשבוניות על פרסום, אך טען שלא הציע לו ממרכולתו, ולא הציע שהוא יתן לו כאלה. כאשר נשאל מדוע לא אמר לשוע שאין לו לתת כאלה, אלא הציע לו חשבוניות של כח אדם, השתהה בתשובתו ואז חזר לומר שהוא לא נתן לו חשבוניות פיקטיביות (עמודים 246 - 247).

54. הנאשם הודה כי הדפיס אצל **כבל** פורמט של "אספקת כח אדם מקצועי לכל מטרה" עבור זמין ואמין, והודה שביקש לשנות לפורמט של "יבוא ושיווק מוצרי אופנה". הדבר עולה גם משיחה 3064 שנקלטה בהאזנת סתר מיום 6.4.06 (ת/123). כאשר נשאל למי סיפק את החשבוניות, השתהה ואז השיב: "אני לא הוצאתי חשבוניות כאלה". כאשר נשאל אם הוא הדפיס אותן השיב: "יתכן שהפנקסים הודפסו אצלי ואני מסרתי למי שהזמין", אך כשנשאל מי הזמין אותם ולמי מסר, השיב שאינו זוכר. בית המשפט העיר לנאשם, כי התשובה שאינו זוכר מעוררת קושי, נוכח הזכרון הפנומנלי שהפגין בשלבים קודמים של חקירתו (כפי שציינתי לעיל בסעיף 25), לרבות זכירת מספריהן של 55 חשבוניות, ציטוט מדויק של שיחות שלמות מהאזנות הסתר, ועוד. על כך השיב הנאשם תשובות על "דרכו של הזכרון". כשנשאל מדוע אמר לכבל לא להגיד בטלפון את שם החברה (זמין ואמין) ולא להגיד מספר, השיב כי ידע שיש האזנות סתר. ברור, כי תשובה זו מלמדת על כך שהנאשם ידע היטב שנעשים דברים אסורים, שאם לא כן - מדוע להמנע מלדבר עליהם בשל קיומה של האזנה?

55. כאמור לעיל, **מירב וכבל** העידו שהנאשם הזמין אצלם פורמטים שונים של חשבוניות עבור זמין ואמין, ובין היתר - אספקת כח אדם. בעדותה אישרה מירב שהיו לנאשם יחסים טובים עם הגרפיקאים בעסק והוא היה עובד הרבה פעמים באופן עצמאי מולם, ומשנה שמות של חשבוניות. השינוי היה נערך על המחשב והשם הישן היה נמחק. לדבריה, הגרפיקאים סמכו עליו כי ידעו שהוא לקוח הגון שמשלם.

56. חשבוניות זמין ואמין לכפריית יצחק אור (ת/24א), לארגז (ת/24ב, ת/24ג ו-ת/24ה), ולקורן פתרונות (ת/24ד) כלולות בחוות דעתה של **אורית ינאי** (ת/12), ולגביהם קבעה כי קיימת התאמה בתכונות כתיבה בין המסמכים שאותם בדקה, לבין דוגמאות כתב היד מאת הנאשם, ולדעתה סביר מאוד שהרישומים והחתימות במסמכים נכתבו על ידי הנאשם.

57. מהאזנות הסתר לנאשם (ת/123) ניתן לראות שהוא שולט בפורמט של זמין ואמין, כעולה למשל משיחה 124, שבה מבקש הנאשם **מנאסר סבא** להעביר לו את הניירת של חברת "זמין ואמין" אבל על שם "רוסי" למשך חודשיים, ואחר כך סבא יקח את זה בעצמו, כלשונו. סבא מסכים ואומר שהוא ישלח את זה לחתימה של רואה חשבון העונה לשלם תובל, ומשם למע"מ. משיחה 174 עולה, למשל, שהנאשם הכתיב לסבא את מספר העוסק של זמין ואמין, וחזר על כך שישים בן אדם רוסי למשך חודשיים.

כפי שצוין לעיל, הנאשם נשאל על אותו משפט שנשמע אומר בהאזנת הסתר ל**מנאסר סבא** בקשר ל**זמין ואמין**: "אני שם בן אדם רוסי לחודשיים, אחר כך אתה לוקח את זה", וטען שאינו מבין את המשפט שהוא עצמו אמר (עמודים 250 - 251).

58. **מנחם**, שהיה, כזכור, הבעלים של זמין ואמין, העיד כי חשבוניות ת/24 א עד ת/24 ד לא הוצאו על ידו והוא אינו מכיר אותן. הוא הוסיף שהן לא הוצאו על ידו בשם זמין ואמין, והוא יודע זאת, כפי שהעיד לגבי החשבוניות ת/23 א עד ת/23 ה, כי הצורה שלהן אינה דומה לחשבוניות של זמין ואמין (עמוד 186).

59. בהתייחס לחברת **הארגז** שקיבלה שלוש חשבוניות של זמין ואמין, החוקר **יוסי אורן**, שהוביל את התיק בחיפה, העיד כי ניסו לזמן לחקירה את הבעלים של החברה - אב ובנו, ששמותיהם **שמואל ואלדד פרץ**. התברר כי קיימת מניעה רפואית מחקירת האב, כפי שהוכח לחוקרים במסמכים מתאימים, ואילו הבן שמר על זכות שתיקה ולא ניתן היה לקבל את גרסתו.

חשבוניות לנוי חן של "חברות זמין ואמין פינוי פסולת ושינוע מטענים" (ת/24 מ עד ת/24 ס), של "במה ותקשורת" (ת/24 פ, ת/24 צ), ושל "שפירא כח אדם" (ת/24 ק)

60. **תומר מלכה** היה מנהל חברת נוי חן והודעתו הוגשה חלף חקירה ראשית (ת/146). לדבריו, קיבל את שש החשבוניות עקב מפגש עם שני אנשים שאליהם הגיע דרך מודעה בעיתון, ששמותיהם "דודי ואיציק". הוא ציין כי לא בוצעה שום עבודה בקשר לחשבוניות אלה, ולא שולם כסף. לאחר מכן פנה לרואה חשבון **דוד ימין** וביקש ממנו להוציא את שש החשבוניות מספריו, שכן אלה "חשבוניות סתם".

61. המומחית **אורית ינאי** מצאה התאמה בתכונות הכתיבה בין כתב היד על חשבוניות אלה לכתב היד של הנאשם, כמצוין לעיל בראיות הכלליות. היא הסתייגה מהתאמת החתימה על חשבונית ת/24 מ, של זמין ואמין מיום 28.2.06 (מספר 1503), לכתב היד של הנאשם.

62. **כבל** העיד כי הנאשם הזמין את הפורמט של "זמין ואמין פינוי פסולת ושינוע מטענים" בבית הדפוס שלו (ת/144, שורות 1 - 9).

63. **הנאשם** בחקירתו הנגדית טען, מצד אחד, שאינו זוכר אם הזמין **מכבל** את הפורמט של "זמין ואמין פינוי פסולת ושינוע מטענים", אך מצד שני אישר שאכן הזמין אצל כבל שני פורמטים של זמין ואמין (עמוד 251). עם זאת טען שתומר מלכה הוא חבר של שוע, ושוע נתן לו שש חשבוניות (עמוד 252). הוא לא ציין מנין הוא יודע זאת, והוא לא הזמין את שוע כעד הגנה, שיאשר טענה זו. בהמשך, חזר על הטענה ששוע נתן לנוי חן את החשבוניות, והפעם טען שאימרה זו מבוססת על כך שמלכה בחקירתו אמר שהוא מכיר את שוע. כאשר התובעת עימתה אותו עם העובדה שמלכה בעצמו העיד במפורש ששוע לא נתן לו את החשבוניות, השיב כי הדבר נובע מכך שמלכה ירא מפני שוע ולכן לא אמר זאת. בהמשך אמר שהתבסס על נספח שהוכן על ידי חוקרי רשות המיסים לצורך ביסוס השומות האזרחיות, וממנו למד ששוע תיווך בכל החשבוניות שנמסרו לנוי חן. כשנתבקש להסביר כיצד הגיעה חשבונית שהוא הדפיס לנוי חן, באמצעות שוע, בלי שלו (לנאשם) היה קשר לעניין, השיב כי אינו יודע. כשנשאל איך הגיעה חשבונית של שפירא כ"א לשוע השיב כי שוע לא נשאל על כך בחקירתו (280).

הנאשם טען כי בחקירתו לא הוצג לו פורמט של "זמין ואמין פינוי פסולת ושינוע מטענים" שנטען כי נתפס במכשיר

הפקס בביתו, ולכן הוא לא זוכר אם אכן נתפס כזה. עם זאת, ידע לשאול את התובעת אם מדובר בחשבונית ריקה (עמוד 251).

באשר לפורמט של "במה ותקשורת" הודה הנאשם כי הזמין את הפורמט אצל **מירב**. כאשר נשאל למי מסר את החשבוניות השיב "אולי מסרתי את הפנקסים עצמם... יכול להיות שמסרתי אותם לחזקתו של שי שוע". ולשאלה מדוע, השיב: "אולי הוא היה מעוניין בפנקסים". כאשר נשאל אם הוא מדפיס פנקסים לכל דורש, השיב בחיוב והוסיף: "נתתי לאנשים גם פנקסים ריקים וגם נתתי לסח נסים חשבוניות מלאות", לטענתו - ללא תמורה (עמוד 252). יצוין כי **נסים סח** לא העיד על כך בהודעותיו (שהוגשו בהסכמה, חלף חקירה ראשית), והנאשם ויתר על חקירתו הנגדית.

אשר לפורמט החשבוניות של שפירא כ"א, הנאשם הודה כי הדפיס אותו בדפוס **מירב** ב-2003 וטען שנתן את הפנקס למנחם. לטענתו, אינו יודע אם מנחם הוא זה שנתן חשבונית לנוי חן.

64. גם לגבי החשבוניות הללו של זמין ואמין, ושל במה ותקשורת, העיד **מנחם**, הבעלים והמנהל של שתי החברות הללו, כי לא הוציא את החשבוניות שבהן עסקינן, וכי הן אינן תואמות את הפורמטים של החשבוניות שהחברות הללו הנפיקו.

65. יש ראיות נוספות הקושרות בין הנאשם לפורמט של שפירא כ"א:

× הנאשם הודה בחקירתו (**ת/2**, עמוד 1, שורה 12 ואילך) שהגיש דוח מע"מ של שפירא כ"א, אך טען שעשה כן בטעות;

× בהאזנות הסתר ניתן לשמוע כי הנאשם מפעיל את הפורמט של שפירא כ"א, וניתן לשמוע "הדים" לסכסוך בין הנאשם למנחם סביב הגשת הדוח פעמיים, כפי שהעיד הנאשם (שיחות 124, 372, 376, 377, 380, 383, 384, 484, ו-1701);

× הנאשם היה רשום בתקופה מסויימת כבעלים של שפירא כ"א (**ת/126**);

× הנאשם ציין בהשגה שהגיש לרשויות (**ת/161**) שהוא היה המנהל של חברת שפירא כ"א. עוד כתב שהציע את הפורמט ל**מנחם** באוקטובר 2005, אך כשמנחם לא עמד בתנאים, בדצמבר 2005 הנאשם לקח אותה חזרה והעביר אותה, באמצעות נאסר סבא, לאחרים. הדבר מלמד על שליטתו בחברה.

חשבונית של במה ותקשורת לג'נרקל תעשיות (ת/24ע)

66. מנהל חברת **ג'נרקל, יוסף קלפוס**, מסר בהודעתו (**ת/128**), שהוגשה חלף עיקר החקירה הראשית, כי קיבל את החשבונית ת/24ע משני אנשים שהציגו עצמם כעומדים מאחורי חברת במה ותקשורת. לטענתו, הם התקשרו אליו וקבעו איתו פגישה. כשהם הגיעו, הם לחצו עליו להתקשר עימם בעסקת קידום מכירות ושיווק של ג'נרקל, ואיימו עליו. הוא נתבקש לשלוח את טיוטת ההסכם בקשר לעסקה לפקס שמספרו 077-4000564, ונאמר לו שהמספר שייך

לרואה החשבון של השניים. חשוב לציין כי - כפי שהודה הנאשם - זהו מספר הפקס בביתו (עמוד 258). קלפוס העיד שכך עשה, וההסכם חזר אליו עם חותמת של במה ותקשורת, וגם חתימה בכתב יד. לדבריו, לא קיבל את השירות בגין החשבוניות. הוא שילם בגין החשבוניות את סכום המע"מ הכלול בהן. נוסף על כך, נכתב בהסכם שצורף לחשבונית כי החברה תדאג לפקח על ביצוע העבודות, וישלחו לו דוחות ביצוע, אך גם אותם לא קיבל. בהמשך קיבל שיחת טלפון, למיטב ידיעתו - מרואה החשבון - ששאל אם הוא מעוניין בחשבונית נוספת והוא השיב בשלילה. הוא ציין בעדותו בבית המשפט כי אינו מכיר את הנאשם ומעולם לא פגש אותו (עמודים 70 עד 73).

חשוב לציין, כי קלפוס הסתבך בעדותו בבית המשפט, סתר דברים שאמר בהודעתו לגבי הסכומים ששילם, לגבי אופן התשלום ולגבי השאלה אם הצ'קים שנתן על מלוא הסכום של החשבונית (להבדיל מהמע"מ בלבד) נפרעו או לא. בעוד שבבית המשפט טען שלמיטב זכרונו, שלושה צ'קים שנתן על מלוא הסכום החשבונית לא נפרעו מעולם, והוא שילם רק את סכום המע"מ, בחקירתו ברשות המיסים אמר דברים שונים.

67. במכשיר הפקס בביתו של הנאשם נמצאו שתי טיוטות של ההסכם עם **ג'נרקל**, שלגביהן העיד קלפוס (ת/47). הנאשם אישר, כאמור, שמספר הפקס שציין קלפוס בהודעתו הוא מספר הפקס בביתו, אך טען שאינו יודע כיצד הגיעה הטיוטה אליו. כאשר עומת עם טענה שמי שקלפוס דיבר עימו היה הוא עצמו, השיב: "קלפוס לא שוחח איתי בטלפון, אין פלט שכזה" (עמוד 258). הוא הכחיש קשר לחשבונית שנמסרה לקלפוס וטען ששוע היה בקשר עם קלפוס. זאת למרות שכזכור, הוא הודה שהזמין אצל **מירב** את הפורמט של במה ותקשורת. כזכור, הוא טען שאולי מסר את הפנקסים, ויתכן שמסר אותם לחזקת שוע (עמוד 252).

68. מומחית כתב היד, **אורית ינאי**, ציינה לגבי החשבונית ת/24ע, כי יש התאמה בתכונות הכתיבה בינה לבין כתב ידו של הנאשם וסביר מאוד שהרישומים והחתימות נכתבו על ידי הנאשם.

69. גם חשבונית זו כלולה בין אלה שלגביהן העיד **מנחם** כי אינן דומות לפורמט של החשבוניות שהוא הנפיק עבור במה ותקשורת, שהייתה בשליטתו.

חשבוניות פעמון המילניום לבמה ותקשורת, ולזמין ואמין (25 חשבוניות: ת/22ב עד ת/22פ, ת/22ק, ת/22ר, ת/22א1 עד ת/22א5)

70. **מנחם**, שהואשם ביחד עם הנאשם בכתב אישום זה, הודה והורשע בכך שקיזז חשבוניות מס פיקטיביות של **פעמון המילניום** בחברות שלו **במה ותקשורת**, **וזמין ואמין**. הוא העיד כזכור כעד תביעה. לפי הודאתו, את החשבוניות האמורות קיבל מהנאשם. הוא ציין כי לא הכיר את בעלי חברת פעמון המילניום ואף לא אדם אחר באותה חברה, וכל הקשר שלו עם פעמון המילניום היה באמצעות הנאשם (עמוד 180). בהמשך עדותו (עמוד 181 ואילך) הוא הסביר את התרמית שעמדה מאחורי המצג שנעשה: חשבוניות יצאו מפעמון המילניום, כביכול לכיסוי תשלומי שכר של עובדים בבמה ותקשורת וזמין ואמין. בפועל, השכר שולם ישירות לעובדים, ללא קשר לפעמון המילניום. בחשבוניות נרשמו סכומים המגלמים, כביכול, את תשלומי השכר וכן תשלומים לביטוח לאומי, מס בריאות ומס הכנסה בגין השכר, כמו גם עמלה לפעמון המילניום, כשבפועל מה ששילמו זמין ואמין ובמה ותקשורת כנגד החשבוניות היו התשלומים לרשויות

והעמלה בלבד, שהועברו לנאשם. התברר (כעולה מ-**ת/155**) כי לפעמון המילניום לא נמצאו כלל תיקי ניכויים אצל רשויות המס, דבר המלמד כי הנאשם לא העביר הלאה את הכספים שקיבל, כביכול עבור הרשויות. בנוסף, **ת/164** מלמד על קיומו של חוב של פעמון המילניום לביטוח לאומי. יצוין, כי מנחם העיד שלא היה מודע לכך שהנאשם לא העביר את הכספים לרשויות. ממזכר מאת החוקר אריה שוורץ, מיום 9.6.06 (**ת/40**) עולה כי מנחם סיפר לשוורץ שמופעלים עליו לחצים ואיומים לגבי חשבוניות מס שקיבל. לדבריו קיבל חשבוניות של עולים חדשים מגורמים עבריינים המקושרים לנאשם, כאשר החשבוניות אינן משקפות מצג אמיתי של עסקאות, מאחר שהן מנופחות. מנחם נהג להעביר את העובדים שנרשמו בחברת זמין ואמין בע"מ לחברת פעמון המילניום, ומי שהיה אחראי על זה מטעם חברת פעמון המילניום היה הנאשם. מנחם נחקר על הדברים האמורים ב-**ת/40** ואישר את תוכנם, ולא נחקר על כך בחקירה נגדית.

71. הראיות התומכות באישום השני, המתייחס להגשת דוחות על ידי הנאשם בשם פעמון המילניום, ושיפורטו מיד, מחזקות אף הן את הראיות לגבי הפצת החשבוניות של פעמון המילניום. בין אותן ראיות כלולה הודאה של הנאשם כי אכן הגיש ארבעה דוחות כאלה (עמוד 262 שורות 22-26 לעדותו בבית המשפט).

72. הנאשם הודה בחקירתו כי קיזז חשבונית של פעמון המילניום בספריו, אך טען שקיבל אותה ממנחם בגין עבודה. כאשר נשאל כיצד נתן לו מנחם חשבונית של חברה שאינה שלו אמר שמנחם חייב אותו לקבל את זה, וכן חייב אותו בסכום, שקוזז משכר עבודתו (עמוד 263). ואולם, מסיבה לא ברורה, הנאשם לא שאל את מנחם על כך כשהעיד בבית המשפט.

73. הנאשם הודה כי הזמין פנקסי חשבוניות לפעמון המילניום בבית הדפוס של **כבל**, אך לטענתו, עשה כן לבקשת אחת המזכירות של מנחם (**ת/161**).

74. בסיכומיו טען הנאשם כי יש לזכותו מפרשת 25 החשבוניות הכוזבות של **פעמון המילניום**, שנוכו בספריו של **מנחם**. זאת מאחר שלטענתו (המגובה לכאורה בציטוטים נבחרים מהפרוטוקול), מנחם נמנע מלומר כי קיבל מהנאשם, בכל דרך, בתמורה או ללא תמורה, או בדרך של ניצול יחסי מרות, את החשבוניות שאותן ניכה בספריו. לא ברור כיצד מעלה הנאשם טענה זו, שכן היא מנוגדת, לדעתי, לראיות. אפילו בקטעים שהנאשם ציטט בסיכומיו, שלהבנתי אינם מתייחסים ממילא לחשבוניות של פעמון המילניום, מנחם אמר ההיפך: "**ש**: אמרת שהוא עבד אצלך, נכון? **ת**: אמרתי שהוא עבד בשבילי. **ש**: בשבילך, כלומר היה לו תלוש שכר? **ת**: לא. הוא הוציא, דווקא היה כן אמרתי בנושא הזה שהוא הוציא לי בהתחלה חשבונית, בהתחלה זכור לי שהוא הוציא חשבונית שלו..". (עמוד 205, שורות 24 - 28). ואולם, החלקים הרלוונטיים לענייננו מופיעים בארכיון בעיקר בעדות הראשית, שם אמר מנחם במפורש כי שילם לנאשם עבור חשבוניות פיקטיביות של פעמון המילניום (עמוד 182, שורה 12 ואילך). חשוב לזכור גם, שמנחם והחברות שבבעלותו - **זמין ואמין**, **ובמה ותקשורת**, הואשמו והורשעו בקיזוז מס תשומות שלא כדין בהסתמך על החשבוניות הללו שקיבלו מהנאשם. לא ברור, אפוא, כיצד יכול הנאשם לטעון ברצינות שמנחם לא קשר אותו לחשבוניות של פעמון המילניום.

סיכום ביניים - לגבי האישום הראשון

75. עולה מהמקובץ - מהראיות הכלליות ומהראיות הפרטניות לגבי כל קבוצת חשבוניות וכל חשבונית, כי הוכח מעל

לכל ספק סביר כי הנאשם, כנטען בכתב האישום, הפיץ את החשבוניות המופיעות בטבלאות א ו-ב, הנספחות לכתב האישום.

הראיות הפרטניות לגבי דוחות ספציפיים - האישום השני

76. האישום השני סקר 82 דוחות כוזבים שהוגשו בשנים 2003-2006, אם כי הנאשם הואשם ב-70 עבירות באישום זה. לגבי כל אחת ואחת קיימות ראיות ברמה הנדרשת לייחס לו את ביצוען, כפי שיפורט בהמשך. מובן שלא ניתן יהיה להרשיע את הנאשם אלא במספר העבירות הנמוך יותר, שיוחס לו בכתב האישום. סך מס העסקאות הכוזב הרשום בכלל דוחות המע"מ שהוגשו על ידי הנאשם, לפי הנטען בכתב האישום, הוא ₪ 16,391,504 (קרן), וסך מס התשומות הכוזב הרשום בכלל דוחות המע"מ הנ"ל עומד על 15,941,187 ₪ (קרן). פרטי העוסקים ומספר הדוחות שהוגשו בידי הנאשם, לפי הנטען, הם אלה:

מס' טבלה (נספח לכתב האישום)	הגורם שבשמו הוגשו הדוחות	מספר הדוחות
ג	וסיל פלורין - יעד אנרגיה	13 ^[4]
ד	אולג דימנצ'נקו	14
ה	רודריגו שטכמן	19
ו	פעמון המילניום	17
ז	אלה בונדרנקו	6
ח	שפירא כ"א בע"מ	1
1ח	גגוב	1
2ח	לב-טל	4
3ח	אור כדור הטיטניום	7

כפי שצוין בתחילת הכרעת הדין, ולמעלה מהצורך, אוסיף כי הדוחות שהוגשו נועדו, כך נראה, לייצר מצג של חברות בעלות פעילות, כדי לתת מסווה של לגיטימיות לחשבוניות שהנאשם הפיץ (פעמון המילניום, שפירא כ"א, גגוב ו-לב-טל).

77. כמפורט בטבלאות שצורפו לכתב האישום, הרי שמשותף לדוחות הוא שתשלום המס בגינם נעשה במזומן, שסכומי מע"מ העסקאות מגיעים כדי עשרות אלפי ₪ עד מאות אלפי ₪, אך הסכום לתשלום הוא כמעט תמיד של כמה עשרות ₪, ולעתים מאות ₪, בלבד. מדובר בדוחות שהנאשם עצמו אינו חולק גם בסיכומיו על כך שהם כוזבים. לפיכך, השאלה המרכזית שבמחלוקת היא אחת: האם הנאשם הוא שהגיש אותם דוחות, או שמא אחר, או אולי אחרים, אחראי להגשתם, כטענתו.

כפי שעשיתי לגבי האישום הראשון, תחילה אעמוד על ראיות המתייחסות לכלל הדוחות, שלשיטת המאשימה מלמדים - ראשית, שגורם אחד הגישם, ושנית - שהנאשם הוא שהגיש אותם. לאחר מכן אפנה לדוחות הספציפיים.

78. חלק מן הדוחות האמורים הוגשו בידי עוסקים שאינם בישראל. כך לדוגמה, תחילת החקירה בהתעוררות חשדה של החוקרת אבישג שחורי לגבי דוחות שהוגשו בשם אולג דימנצ'נקו (טבלה ד לכתב האישום), שכן בגין פעילות בהיקף של כ-9.5 מיליון ₪, בתקופה פברואר 2003 - אוגוסט 2004, דווח על הכנסות והוצאות כמעט זהות. בבדיקה הוברר כי הלה עזב את ישראל ביום 10.3.03. באופן דומה, אחד מ"לקוחותיו" של דימנצ'נקו היה רודריגו שטכמן. הלה עזב את ישראל ביום 8.5.04, אך 19 דוחות הוגשו בשמו לאחר עזיבתו ועד לשנת 2006 (טבלה ה' לכתב האישום) (עמודים 55-59 לפרוטוקול).

79. ביחס לכל אחד מן הגורמים המדווחים, זולת פיטר גגוב (שבשמו הוגש דוח יחיד), חלק מן הדוחות הוגשו באותו מועד (בהפרש זמנים קצר ביותר), באותו סניף, ובאותה קופה, יחד עם דוחות של גורמים אחרים הקשורים באותו מגיש דוחות. לדוגמה ולהמחשה: ביום 16.1.05 הוגשו ברצף בסניף החשמונאים דוחות של וסיל פלורין (טבלה ג לכתב האישום, ת/31, בשעה 16:22), שטכמן (טבלה ה, ת/17, בשעה 16:22), פעמון המילניום (טבלה ו, ת/16, בשעה 16:02) ולב-טל (טבלה ח, ת/31, בשעה 16:22). בהגשת הדוחות ביחס לכל שמונת המדווחים שבכתב האישום (זולת גגוב) קיים קשר צולב, במובן זה שחלק מדוחותיהם הוגש במקביל לדוחות של מי מן השבעה הנותרים. קרי: אותו גורם אחראי היה לדיווח ביחס לכל השמונה (ת/119, דוח מרכז שערכה החוקרת אבישג שחורי).

80. באחד המקרים (זה הנזכר מיום 16.1.05, ת/16) הוגשו הדוחות של ארבעה מן המדווחים ביחד עם הדוח **האישי** של הנאשם עצמו (ת/21), באותו מקום ובאותו זמן, בהפרש של דקות בודדות.

81. מכנה משותף למרבית הדוחות (אך לא לכולם): הגשתם בסניפים, שלטענת המאשימה הנאשם נהג לפקוד. בעיקר מדובר בשני סניפי דואר, שהמאשימה הגדירה כ"סניפי הבית" של הנאשם: במקווה ישראל (סניף 401) ובחשמונאים (סניף 423). הנאשם בחקירתו הנגדית לא חלק על הגדרה זו של המאשימה (עמוד 258, בענין דוחות לב-טל, שהוגשו כולם בשני סניפים אלה), ולא חלק עליה גם בסיכומיו.

82. רוב הדוחות מקורם אינו בפנקס שמקבל עוסק מרשויות המע"מ, ובו מוטבע שם העוסק, אלא בשוברים עם "אסמכתאות מזדמנות". כפי שהבהירה שחורי (עמודים 57-58), קיימים גורמים, דוגמת מנהלי חשבונות ורואי חשבון, המקבלים שוברים ללא שם עוסק, אלא עם מספרי אסמכתא רציפים. כך בידם להכין דוחות עבור גורמים שונים. מספרי האסמכתא הקרובים של דוחות המוגשים בשם שני עוסקים שונים, יכולים ללמד שגורם מדווח אחד הוא שאחז בידו את השוברים, והגיש את הדיווחים עבור עוסקים שונים. ביחס לכל אחד ואחד מן העוסקים זולת גגוב, מספרי האסמכתאות של לפחות חלק מדוחותיהם הם ברצף לאסמכתאות לקוחות אחרים של ר"ח גרבר, שבמשרדו ישב הנאשם (עמוד 44), לאסמכתאות של חלק מן העוסקים האחרים שבכתב האישום, ובשני מקרים (דוחות מימים 15.9.04 ו-15.1.05), האסמכתאות הן ברצף לאלו של דוחות של הנאשם עצמו (ריכוז כל הנתונים: ב-ת/119, ת/121, עדות שחורי בעמוד 60-62 לפרוטוקול). יובהר, כי הסמיכות של חלק ממספרי האסמכתא לדוחות של לקוחות של גרבר, מתיישבת עם הודעת גרבר כי הנאשם נהג לקחת שוברים ממשרדו, וכי הנאשם ביקש ממנו להגיש בסניף הדואר דוחות גם עבור לקוחותיו.

83. איכון טלפוני שבוצע ביחס לטלפון הסלולרי של הנאשם (ת/124) לימד בחלק מהמקרים על נוכחותו בסניפים

שבהם הוגשו הדוחות, באותו מועד. הנאשם לא הציע כל הסבר לדברים הללו, מלבד טענה שמתייחסת להגשת דוחות באחד הימים (15.11.05), שאליה אתייחס בהמשך, בסעיף 89.

84. לגבי ארבעה דוחות לחודש 10/2005 (הכוונה לדוחות של יעד אנרגיה/וסיל פלורין [ת/19י], רודריגו שטכמן [ת/17פ], פעמון המילניום [ת/16ע] ואלה בונדרנקו [ת/15ה]), טען הנאשם שהם ניתנו לו על ידי מנחם ב-11/2005, והנאשם נתן אותם לגרבר, אשר הגיש אותם עבורו, ביום 15.11.05. לטענתו, גרבר העיד כי הגיש דוחות אלה. טענה זו אינה מדוייקת, שכן גרבר בעדותו לפניי אכן אישר כי היה מגיש דוחות עבור אנשים אחרים באמצעות דואר ישראל, וביניהם גם דוחות של הנאשם, אך לדבריו הוא לא היה מסתכל על השוברים שהנאשם העביר לו, אלא ישר הכניס אותם למעטפה (עמוד 47 שורות 12-27 ועמוד 50, שורה 29). לפיכך, גרבר לא העיד, ולא יכול היה להעיד, כי הגיש אף דוח ספציפי. יותר מכך: למרות טענות הנאשם, המנסות להרחיק אותו מהדוחות הללו, הנאשם ידע לציין את העובדה הנכונה שבגין ארבעת הדוחות הללו ביחד נרשם סכום לתשלום של 100 ₪ (עמוד 232, שורה 23). אלה גם ארבעת הדוחות שלגביהם טען הנאשם, כמצוין בסעיף הקודם, כי האיכון שממקם אותו בסניף שבו הוגשו הדוחות במועד שבו הוגשו - שגוי. דא עקא, שבין גרסאותיו המשתנות, קיימות גם הודאות לגבי הגשת חלק מהדוחות הללו (למשל - לגבי דוח ת/15ה של בונדרנקו לאוקטובר 2005 (עמוד 268, שורה 8 ואילך) ולגבי הדוח של פעמון המילניום (עמוד 262, שורה 24)).

85. אציין כי טענתו הכללית של הנאשם בנוגע לאישום הדוחות היא שמי שהפיק תועלת מהגשת הדוחות הוא מנחם, שנזקק לדוחות על מנת לשוות כסות לגיטימית לחשבוניות שניכה. כדברי הנאשם בסיכומים (במבוא לפרק החמישי): "ללא הגשת דיווחים תקופתיים, מנחם לא היה מנכה חשבוניות מס כוזבות ומקזז מס תשומות. (רק) הדיווחים התקופתיים הכוזבים איפשרו את ניכוי הוצאות ואת קיזוז מס התשומות". עוד טען בסיכומיו, כי הדוחות התקופתיים של יעד אנרגיה, שטכמן, בונדרנקו, פעמון המילניום ו-שפירא כ"א הוגשו בתקופת פעילותן של זמין ואמין ו-במה ותקשורת; שארבע מהנ"ל (מלבד יעד אנרגיה) היו "בלעדיות למנחם" (כהגדרת הנאשם) ולגבי יעד אנרגיה - קוסטינר שיווק סולר באמצעות חשבונית שלה. לכן, בהתעלם מקוסטינר, לפי מבחן התועלת, מנחם קשור להגשת הדיווחים של חמש החברות הנ"ל. "לא ניתן לנכות חשבונית מס כוזבת ללא יצירת כסות, מעטפת וחזות של עוסק המדווח דיווח תקופתי, ככל עוסק רגיל ותקין" (סיכומי ההגנה, פרק חמישי, סעיף 3).

כבר עתה אציין, כי חרף חקירה נגדית ארוכה ומפורטת שערך ב"כ הנאשם למנחם, מנחם לא נשאל, ולו שאלה אחת, בנושא הגשת הדוחות. מנחם לא עומת כלל עם התזה של הנאשם בדבר "מבחן התועלת", שלפיו הוא זה שהגיש את הדוחות, כולם או אפילו חלקם, מאחר שהפיק מכך תועלת.

בעניין זה אזכיר, שקיומה של תועלת אינו רכיב נדרש בהוכחת העבירות שבהן עסקינן. עם זאת אוסיף, כי למרות עמדתו של הנאשם, שרק למנכה החשבונית עניין בעשיית מצג שמדובר בחשבונית של חברה אמיתית, פעילה ולגיטימית, נראה לי שגם לנותן החשבונית עניין דומה. אדם המציע חשבוניות פיקטיביות לכל דורש, שמעוניין לתת "שירות מלא" (כדי שימשיכו לרכוש את "מרכולתו"), רוצה שהחשבוניות שהוא מוכר תהיינה, לפחות למראית עין, כאלה שלא יהיה קל לגלות את התרמית מאחוריהן. לפיכך, בכל מקום שבו הוכח שהנאשם נתן את החשבוניות הפיקטיביות, "מבחן תועלת" שאותו הציע הנאשם בעצמו כמצביע על האשם בהגשת הדוחות, יוביל גם אליו.

86. עד כאן - המכנה המשותף לכל הדוחות. אסקור עתה את הראיות הפרטניות ביחס לכל אחד מן העוסקים

המדווחים, תוך התייחסות לטענות ההגנה ביחס אליהן.

וסיל פלורין - יעד אנרגיה (טבלה ג) (ת/19ג - ת/19כ, ת/31ל - ת/31ס)

87. פלורין עזב את ישראל בשנת 2010, ולא שימש עד תביעה בתיק.

88. מעבר לדברים הכללים שנכתבו לעיל על ממצאי המומחית **ינאי**, היא מצאה התאמה באופן פרטני לכתב היד של הנאשם בכל הדוחות המפורטים בטבלה ג (הדוחות המסומנים ת/19ג - ת/19כ סומנו על ידי המומחית בספרות 63-71; ות/31ל עד ת/31ס סומנו על ידי המומחית בספרות 212-215).

89. כמפורט בטבלה, מרבית הדוחות הוגשו ב"סניפי הבית" של הנאשם, מקווה ישראל וחשמונאים. עולה מחותמות הדואר על גבי 13 הדוחות, ש-6 מהם הוגשו בסניף מקווה ישראל ו-4 מהם הוגשו בסניף חשמונאים. זאת ועוד: שני דוחות (ת/19י ו-ת/19כ) הוגשו באותה שעה ובאותו סניף עם דוחות אחרים, ועולה מטבלת האיכונים (ת/124), כי הנאשם אכן כמה דקות לפני או אחרי כן בסמוך לאחד מהסניפים שבהם הוגשו הדוחות (כך, דוח שסומן ת/19 מיום 15.11.05 הוגש יחד עם דוחות נוספים, כגון ת/16ע של פעמון המילניום, ודוח שסומן ת/19כ מיום 15.1.06 הוגש ביחד עם ת/16צ של פעמון המילניום).

יצוין, כפי שהזכרתי בסעיף 83 לעיל, כי הנאשם העלה טענה שלפיה האיכונים אינם נכונים, וזאת בהתבסס על כך שביום 15.11.05 הוא מאוכן בסמוך לסניף שבו הוגשו הדוחות, אלא שמסמך **ת/115**, ריכוז השוברים שהגיש גרבר בסניפי הדואר באותו יום, מלמד לטענתו שגרבר הוא שהגיש את הדוחות הנטענים באותו יום, ומכאן שהאיכונים אינם נכונים. טענה זו דינה להדחות מכמה טעמים: ראשית, עיון ב-ת/115 מלמד ששוברי הדוחות המיוחסים לנאשם באותו יום אינם כלולים ברשימה. שנית, טענת הנאשם כי גרבר העיד שהגיש את ארבעת הדוחות ל-10/05 שהוגשו ביום 11/05 אינה נכונה, כפי שכבר ציינתי לעיל בסעיף המתייחס לעדות גרבר, ובסעיף 84. שלישית, גם אם גרבר הגיש, אף הוא, שוברים כלשהם באותו סניף, באותה שעה - אין בכך כדי ללמד שהנאשם לא היה שם באותו זמן והגיש את השוברים המיוחסים לו בכתב האישום.

90. בכל הדוחות נזכרת פעילות ניכרת, של עשרות אלפי עד מאות אלפי ₪, בעוד שסכומי המס הנטען נעים בין 8 ל-167 ₪ בלבד.

91. בעשרה מן המקרים, הדוחות הוגשו באותו מועד, לעיתים באותה דקה, שבו הוגשו דוחות של עוסקים נוספים הנזכרים באישום השני, בעיקר שטכמן, לב-טל ובונדרנקו. באחד המקרים הוגש הדוח (ת/31ס) באותו מעמד של הגשת הדוח של הנאשם עצמו.

92. פנקסי החשבוניות ע"ש יעד אנרגיה נתפסו במשרדי משה ברוק, שהנאשם העיד כי עבד עבורו משנת 1996 ועד שנת 2004 (הודעה **ת/100ב**, עמוד 2, שורות 1 - 2) ותפקידו היה "אחראי על הגשת דוחות שנתיים" (עמוד 237

לפרוטוקול, מזכר ת/101, הפנקסים ת/102). הנאשם הכחיש בתחילה בחקירתו שהפנקסים של יעד אנרגיה הם שנתפסו אצל ברוק, אך חזר בו (עמוד 269 לפרוטוקול). יצוין כי עובדת היותו של הנאשם שכיר אצל ברוק בשנים 2003 ו-2004 עלתה גם מעדות **רחל דביר**, רכזת חוליית בקורת חשבונות ברשות המיסים (עמוד 218) וגם מאסופת המסמכים שהגישה (ת/165).

93. הכתובת הרשומה של פלורין - יעד אנרגיה בדוחות: נחלת בנימין 72 ת"א, כתובת משרדו של גרבר, שם ישב הנאשם ועבד.

94. **גרסתו של הנאשם:** זו עברה תהפוכות. בעימות מול מנחם (ת/7, עמוד 2, שורה 19) טען כי אינו קשור לדיווחים. בעדותו בבית המשפט טען שכל הדוחות הוגשו על-ידי מנחם, או באמצעות אביו גבריאל (עמוד 229). זאת - זולת ביחס לדוח אחד מיום 15.11.05 (וניתן להבין שהכוונה היא למסמך ת/19), שהנאשם טען שמנחם מסרו לידו, יחד עם דוחות של שלושה עוסקים נוספים, והוא בתורו מסרם לגרבר, שהגישם (המדובר בדוחות שהוגשו יחד עם דוחות של לקוחות אחרים של גרבר). בחקירתו הנגדית הביע הנאשם בטחון פחות בשאלה אם מנחם הגיש את כל הדוחות ("טבוע לי בראש שחיים הכין וחיים חישב", עמוד 269 לפרוטוקול). הוא הוסיף על קיום מפגש שלו עם האחים אבו סייף ווסיל פלורין, שבו הם "הגו תוכנית שהם יפתחו תיק להפצת דלק ומוצריו", ולאחריו לקח הנאשם את פלורין למנהל חשבונות בשם אברהם אדרי (עמוד 270). הנאשם פתח יחד עם פלורין תיק עוסק, וכן לקח אותו לבית דפוס להדפסת פנקסים, אולם לא הגיע כדי הגשת חשבונות בשמו (עמוד 270). מכאן ואילך היה הסברו מפותל (עמוד 270 - 271).

בסיכומיו חזר על כך שבהתאם ל"**מבחן התועלת**", מנחם הוא שהיה בעל עניין בהגשת הדוחות. הוא הוסיף כי החשבוניות של יעד אנרגיה נוכו בספרי "יגעת ומצאת", חברה של מנחם. לכן מנחם היה בעל הצורך בדיווחים של חברה זו והם אכן הוגשו ב-2003 ו-2004. ואולם, לטענתו, חומר החקירה לגבי יגעת ומצאת בוער ובכך קופחה הגנת הנאשם, ויש לזכותו בשל כך. בסיכומיו הוסיף גם טענה בנוגע לשיווק סולר על ידי קוסטינר באמצעות חשבונית מס של יעד אנרגיה, אך לטענתו, "בהתעלם מקוסטינר, מבחן ההנאה ומבחן התועלת קושרים את מנחם לדיווחים התקופתיים הכוזבים" (סיכומי ההגנה, פרק חמישי, סעיף 3).

חשוב לציין, כי למרות טענות הנאשם שכל הדוחות הוגשו על-ידי מנחם, או באמצעות אביו גבריאל, לא מנחם (שהעיד כעד תביעה) ולא אביו (שהעיד כעד הגנה) נשאלו על כך. מנחם נשאל שאלה אחד ויחידה לגבי יעד אנרגיה, בהקשר של הספקים של יגעת ומצאת, והיא האם הוא זוכר חברה בשם הזה. מנחם השיב כי הוא זוכר, אך אינה קשורה ל-יגעת ומצאת (עמוד 197, שורות 22-23 ושורות 31-32). לאחר תשובה זו, לא נשאל אף שאלה נוספת בנושא יעד אנרגיה. בסיכומיו ניסה הנאשם לצרף הודעה שנגבתה מגבריאל מנחם ברשות המיסים, ב-11.6.06, ולדלות ממנה אמירות התומכות בגרסתו. ואולם, כפי שאפרט בהמשך הכרעת הדין בסעיף 145, שבו אתייחס לסיכומי הנאשם ולנסיין לצרף ראיות בשלב הסיכומים, לא ניתן לקבל את ההודעה או להסתמך עליה. מכאן, שחרף קיומן של הזדמנויות לתמוך את גרסתו בראיות, הנאשם לא עשה כן, והדבר אומר דרשני.

אולג דימנצ'נקו (טבלה ד) (ת/18א, ת/18ו, ת/18ז, ת/18ט-ת/18צ)

95. דימנצ'נקו עזב את ישראל כאמור ביום 10.3.03. הדוחות שהוגשו וצורפו לטבלה מאוחרים כולם למועד האמור.
96. מחוות הדעת של המומחית ינאי (ת/12) עולה שהיא מצאה התאמה בתכונות הכתיבה בין כתב ידו של עורך הדוחות לבין זה של הנאשם (ר' דוח ת/18א שסומן על ידי המומחית בספרה 43; דוח ת/18ו שסומן בספרה 48; דוח ת/18ז שסומן 49; ודוח ת/18ט עד ת/18צ, שסומנו על ידי המומחית בספרות 51-60).
97. רוב הדוחות הוגשו בסניף הדואר "מקווה ישראל" (9 דוחות מתוך 15), המס שולם במזומן, סכום המס לתשלום כמעט בכולם הוא דו-ספרתי.
98. חלק מן הדוחות הוגשו באותו מעמד שהוגשו דוחות של עוסקים אחרים שנכללו באישום השני (ת/125).
99. גם פנקסים אלו נתפסו בעסק של משה ברוק, שם ישב הנאשם משנת 1996 ועד שנת 2004. טופס פתיחת התיק של דימנצ'נקו נשלח ממכשיר הפקס במשרד ברוק. הנאשם הוא שהזמין את פנקסי החשבוניות של דימנצ'נקו (הודעות מירב מדפוס אביב, ת/131, ת/132).
100. **גרסת הנאשם:** כאשר טופס פתיחת התיק הוצג לנאשם בהודעתו מיום 26.9.04, ת/00ג (עמוד 5, שורה 1 ואילך), הוא הכחיש היכרות עם דימנצ'נקו. כך גם כאשר הוצגו לו הפנקסים בהודעתו מיום 23.9.04, ת/00ב (עמוד 3, שורה 6 ואילך): "אני לא יודע מי זה אולג דימנצ'נקו". בחקירתו בבית המשפט כבר לא טען להיעדר היכרות, ולבסוף הודה גם שפגש את דימנצ'נקו (עמוד 272, שורות 14-21), והזמין עבורו את פנקסי החשבוניות (עמוד 273, שורות 1-4). גרסתו בעדותו הראשית הייתה, כפי שכבר צוין, כי וישנבקין מכר למנחם את הזכיון להגיש את הדוחות עבור העוסק של דימנצ'נקו (עמוד 230). לטענת הנאשם, כל הדוחות מושא טבלה ד הוגשו על ידי וישנבקין או מנחם: הדוחות המודפסים על ידי הראשון, והידיניים - על ידי השני. בסיכומיו טען כי כל הדוחות הוגשו בידי מנחם, שהיה היחיד שניכה עוסק זה בספרי "יגעת ומצאת", ולכן - בהתאם לתיאוריה הכללית של "מבחן התועלת" - יש להגיע למסקנה שמנחם הגיש את הדוחות הללו. מעבר לאמירות כלליות, לא הפנה הנאשם לכל ראייה התומכת באמירותיו.
- וישנבקין וגורם נוסף שהזכיר הנאשם בקשר עם דימנצ'נקו, אליעזר ג'רסי, לא הובאו להעיד, ומנחם, שהעיד בבית המשפט, לא נחקר נגדית בעניין, ולא נשאל אף שאלה בנושא הגשת הדוחות. השאלה היחידה שמנחם נשאל על אולג דימנצ'נקו היא האם הוא זוכר שם זה, ומנחם השיב בשלילה (עמוד 197, שורות 22 - 30).

רודריגו שטכמן (טבלה ה) (ת/16ד, ת/17א - ת/17צ)

101. גם כאן מדובר בעוסק שעזב את הארץ, ביום 8.5.04. הדבר לא מנע הגשתם של 19 דוחות לאחר המועד האמור, כמפורט בטבלה ה לכתב האישום.

102. לגבי כל הדוחות שולם המס במזומן, רוב הדוחות הוגשו בסניף מקווה ישראל (9 דוחות) ובסניף חשמונאים (3

דוחות). אף שמדובר בדוחות שרובם נסבים על היקף פעילות שבין 100 ל-175 אלף ₪, בכל הדוחות הסכום לתשלום זעום: מאה ₪ ומטה.

103. חוות דעת המומחית **ינאי (ת/12)** קובעת גם כאן התאמה בין כתב ידו של מכין הדוחות לכתב ידו של הנאשם (ר' דוח ת/16 שסומן על ידי המומחית במספר 10, ודוח ת/17 א עד ת/17 צ שסומנו על ידי המומחית בספרות 25-42).

104. הנאשם אישר כי הזמין פנקסי חשבוניות עבור שטכמן בדפוס איריס אביב. כאלו נמצאו גם אצל הנאשם, אף שטען כי לא עשה בהם שימוש (עמוד 267).

105. רוב הדוחות בשם שטכמן, 16 במספר, הוגשו באותו מקום ובאותו מועד יחד עם דוחות של עוסקים אחרים שנזכרו בכתב האיטום (לדוגמה: דוחות **ת/17ג** מיום 18.4.04, **ת/17ד** מיום 16.5.04), לרוב: יחד עם פלורין, לב-טל, ודימנצ'נקו.

106. ביחס לששה מן הדוחות, מספרי האסמכתא עוקבים לדוחות של לקוחות אחרים של גרבר.

107. אחד הדוחות הוגש יחד עם הדוח של הנאשם עצמו (**ת/17כ**, מיום 16.1.05).

108. **גרסת הנאשם:** בעת חקירתו ביום 12.6.07 סירב הנאשם אף להביט בדוחות שטכמן, וממילא לא מסר גרסה. בהשגה שהגיש (ת/161) ובחקירתו הנגדית (עמודים 267 - 268) אישר כי פנקסי חשבוניות ע"ש שטכמן, שנתפסו ברשותו, הוזמנו על ידו, אך טען כי לא עשה בהם שימוש. אשר לדוחות, טען בתחילה בחקירתו הנגדית כי מנחם הוא שהגיש את כולם, עם שוברים בעלי מספרי אסמכתאות שחלקם מסר לו הנאשם (עמוד 266, שורה 7 - 11). בהמשך הודה שהגיש ארבעה דוחות, לבקשת מנחם, כאשר הכחיש ואישר חליפות שאחד מן הדוחות היה של שטכמן (עמוד 266 שורה 25 - עמוד 267 שורה 15) - הוא הדוח מיום 15.11.05.

בסיכומים טען **שבמה ותקשורת** שיווקה יומני שנה שנשאו את הסמל RP (הפקות רודריגו), והיומנים יוצרו על ידי רונקס, שבניהול חיים הלב. לטענת הנאשם, הלב העיד כי קיבל הוראה מסנדרוביץ לחייב את רודריגו שטכמן בהפקת היומנים ולהוציא חשבוניות מס לרודריגו. כך עשה, והחשבוניות נפרעו על ידי סנדרוביץ. לטענת הנאשם, עולה מהאמור שמנחם יצר עוסק פעיל, את שטכמן, שהזמין עבודות וחייב בחשבוניות, ומכאן שמנחם הוא גם זה שהגה את רעיון הדיווח התקופתי הכוזב של חברה זו, כדי שיוכל לנכות חשבוניות כוזבות. לעניין עדותו של הלב אבהיר כי הדברים שמייחס הנאשם להלב, כאילו אמר אותם בעדותו, הם פרי פרשנות של הנאשם, שאין לה אחיזה ממשית במציאות הראייתית. למעשה, הלב בעדותו לא זכר כמעט דבר. בעקבות שאלות הסנגור אישר שהוא זוכר את השם רודריגו, מכיוון שהיתה "מין חקירה" ובאו אליו. הוא לא זכר אם סנדרוביץ ביקש ממנו יומנים שכתוב עליהם רודריגו, ולשאלת הסנגור (שהניחה בשאלה נתון שאותו הלב לא אישר): "כאשר סנדרוביץ ביקש ממך את אותם יומנים שכתוב עליהם רודריגו, אתה זוכר על שם מי הוצאת את החשבונית?", גם השיב שאינו זוכר. בהמשך נשאל על שם מי היה השיק שעומו שילם לו סנדרוביץ, הוא השיב כי אינו זוכר ואישר, לשאלת הסנגור, שיוכל להיות שזה היה שיק של במה ותקשורת (עמודים 328-329).

גם לגבי דוחות שטכמן לא נשאל מנחם דבר, בחקירתו הנגדית. כל שנשאל בקשר לרודריגו שטכמן הוא האם הוא מכיר את השם, ועל כך השיב מנחם כי הוא לא מכיר את השם שטכמן, אך מכיר את השם רודריגו. היה לו ספק נייר בשם זה, שאותו הכיר לו הנאשם. רודריגו סיפק למנחם יומנים, שבשלב מסויים התגלו כפגומים ואגב כך נתגלעה ביניהם מחלוקת כספית. אחרי תשובה זו, לא נשאל מנחם כל שאלה נוספת, לרבות לא על הגשת דוחות שטכמן (עמוד 203, שורה 14 עד עמוד 204, שורה 3).

פעמון המילניום (טבלה ו) (ת/א - ת/ג, ת/16 - ת/16צ)

109. גם ביחס לדוחות אלה, חוות דעת המומחית **ינאי (ת/12)** קובעת התאמה בין כותבן לנאשם (ר' דוחות המסומנים ת/16א - ת/16ג שסומנו על ידי המומחית בספרות 7-9; ודוחות ת/16 עד ת/16צ שסומנו על ידי המומחית בספרות 11-24).

110. גם כאן, מדובר בדוחות שהמס בגינם שולם במזומן, הם הוגשו כולם בשני "סניפי הבית" של הנאשם, ונוקבים בסכומי מס לתשלום שבין 31 ו-868 ₪, בגין עסקאות בהיקף של מאות אלפי ₪ בכל דוח.

111. איכון הטלפון הסלולרי (**ת/124**) מצביע על קרבת הנאשם לסניפי הדואר במועד הגשת הדוחות. כך, למשל, ביום 05.09.06 אוכן הנאשם בצומת הרחובות החשמונאים וקרליבך, וכעבור ארבע דקות הוגש דוח מטעם חברת פעמון המילניום לחודש 07/05 (ת/16מ) בסניף דואר "החשמונאים"; כך ארע גם ביום 15.11.15 - הנאשם אוכן בכתובת "בזק מקווה ישראל" וכעבור שבע דקות הוגש דוח מטעם חברת פעמון המילניום לחודש 10/05 (ת/16ע) בסניף דואר "מקווה ישראל". כעבור שמונה דקות מהגשת הדוח הנאשם אוכן שוב בצומת הרחובות יהודה לוי ובצלאל. הנאשם טען נגד אמיתות האיכונים באותו יום, ודנתי בטענתו בסעיף 89 לעיל.

112. רוב הדוחות הם בעלי מספרי אסמכתאות שהם ברצף ללקוחות אחרים של גרבר. באחד המקרים (**ת/16א**), מיום 04.09.15, אחד הדוחות בעל מספר אסמכתא ברצף, הוא דוח של הנאשם עצמו.

113. במקרים רבים הדוחות הוגשו באותו מועד ובאותו מקום שבו הוגשו דוחות של העוסקים האחרים הנזכרים בכתב האישום. באחד המקרים הדוח (**ת/16ו**, מיום 05.01.16) הוגש יחד עם זה של הנאשם עצמו.

114. **גרסת הנאשם:** גרסתו בחקירתו הייתה בתחילה של הכחשה מלאה, וטענה כי מנחם, אפשר שבאמצעות אביו גבריאל, הגישו את כל הדוחות (עמוד 260). זאת, אף שבתמליל חקירתו הודה בהגשת שבעה "פורמטים", אחד מהם של פעמון המילניום. הנאשם אף הכחיש בתחילה בחקירתו היכרות עם פעמון המילניום וידיעה מה היא עושה (עמוד 256, שורות 26-33). בהמשך אישר שלמעשה היה שכיר בפעמון המילניום, ושמןחם הוציא לו תלוש שכר, אף כי התקשה להסביר באיזה הקשר ועל שום מה הוציא לו מנחם תלוש שכר, לו ול-280 אחרים בפעמון המילניום (עמודים 257-260). הנאשם תיאר את תפקידו בפעמון המילניום כך: לעשות את "ההתחשבות בין חיים מנחם לאותם קבלני משנה שביצעו עבודה לכאלה שקיבלו מחיים מנחם חשבוניות" (עמוד 261, שורות 19-20). לבסוף הודה, נוכח שאלות בחקירתו הנגדית, בהגשת דוח אחד של פעמון המילניום (עמוד 262, שורה 24), ואז בהגשת ארבעה דוחות (עמוד 262,

שורה 26), ואז בהגשה של בין עשרה לעשרים דוחות (עמוד 262, שורות 29-30). גם בהמשך עדותו הודה בהגשת דוחות של פעמון המילניום (עמוד 267), אך בסיכומיו חזר לטעון ללא פירוט כי הדוחות היו בלעדיים למנחם ומעבר לאמירות כלליות, לא הפנה הנאשם לכל ראייה התומכת באמירותיו.

כאמור - גם בנושא הגשת דוחות של פעמון המילניום לא נשאל מנחם, ולו שאלה אחת.

אלה בונדרנקו (טבלה ז) (ת/15א - ת/15ו)

115. עניינה דומה לזה של דימנצ'נקו: אף היא עזבה את הארץ ביום 10.3.03. בעוד שדוחות דימנצ'נקו הוגשו בשנים 2003 עד 2004, לאחר עזיבתו, דוחות בונדרנקו הוגשו בשנים 2005 עד 2006.

116. גם ביחס לדוחות אלה, חוות דעת המומחית **ינאי (ת/12)** קובעת התאמה בין כותבן לנאשם (ר' דוחות המסומנים ת/15א - ת/15ו שסומנו על ידי המומחית בספרות 1-6).

117. רוב הדוחות הוגשו בסניף החשמונאים. גם ביחס לדוחות אלה, דוח האיכון מלמד על מיקום הטלפון של הנאשם בקרבת הסניפים בעת הגשת הדוחות. כך למשל ביום 22.9.05 אוכן הנאשם בשעה 17:47 בצומת רחובות החשמונאים וקרליבך, וכ-4 דקות לאחר מכן, בשעה 17:51, הוגש בסניף הדואר חשמונאים, בין היתר, דוח מאת חברת אלה בונדרנקו לחודש 08/05 (ת/15ד).

118. כמעט כל הדוחות הוגשו יחד עם דוחות של עוסקים אחרים הנזכרים באישום השני. בנוסף, כמעט כל הדוחות הם בעלי מספר אסמכתא שרצופים לה דוחות של לקוחות אחרים של גרבר.

119. **גרסת הנאשם:** לאחר הכחשה ראשונית בהודעותיו לגבי קשר לדוחות בונדרנקו (ת/6), עמוד 2, שורה 22 ואילך, ו-ת/10), אישר הוא בחקירתו המצולמת (ת/160) דיווח ב"פורמט" בונדרנקו. לאחר שבתשובתו לכתב האישום הכחיש באופן גורף הגשת דוחות כאמור באישום השני, בחקירתו הנגדית הודה בהגשת דוח אחד של בונדרנקו (ל-10/05), אף שטען שמנחם מסר לו את הדוח לשם הגשתו (עמוד 267 ועמוד 268, שורה 9 ואילך). גם ביחס לעוסקת זו טען הנאשם בסיכומיו כי מנחם הוא שהגיש את הדוחות שכן היה היחיד שניכה חשבוניות של עוסקים אלה בספריו, אך גם על כך מנחם לא נחקר בחקירה נגדית. גם כאן, מעבר לאמירות כלליות, לא הפנה הנאשם לכל ראייה התומכת באמירותיו.

שפירא כח אדם בע"מ (טבלה ח) (ת/20)

120. כאן המדובר בדוח יחיד (ת/20), שהוגש ביום 15.1.06, בשעה 17:05. עסקאות של ₪ 664,010 הניבו, לפי הדוח, חובת תשלום מס של 30 ₪, ששולמו במזומן. הדוח הוגש בסניף החשמונאים, באותו מעמד של הגשת הדוחות של כל יתר העוסקים שנזכרו עד הנה, זולת דימנצ'נקו.

121. המדובר באחד העוסקים שכאמור באישום הראשון, הנאשם הוציא על שמם חשבונית פיקטיבית (ת/24ק).

122. המומחית **ינאי** קבעה בחוות דעתה (ת/12) התאמה בין כתב ידו של מגיש הדוח לזה של הנאשם (ר' דוח המסומן ת/20 שסומן על ידי המומחית במספר 70).

123. דוח האיכון הטלפוני קבע את היות הטלפון של הנאשם בקרבת סניף החשמונאים בעת הגשת הדוח: הנאשם אוכן ביום 15.1.06 בשעה 16:39 בצומת הרחובות החשמונאים וקרליבך, ו-25 דקות לאחר מכן, בשעה 17:05 הוגש בסניף הדואר חשמונאים, בין היתר, דוח מאת חברת שפירא כוח אדם בע"מ לחודש 12/05 (ת/20).

124. **גרסת הנאשם**: בהודעתו במשרדי מס קניה (ת/1, עמוד 2, שורה 4 ואילך) הודה הנאשם בהגשת הדוח, וטען שהגישו בטעות וביקש לתקן בדרך של הגשת דוח מתקן (שנטען בתשובתו לכתב האישום כי הוגש, אך לא הוצג ולא אותר). כן ציין, כי הוא שהיה בעל המניות של שפירא כ"א, עד חודש נובמבר 2005, שאז הציע את החברה למנחם, ובטעות הגישו הן מנחם והן נאסר סאבא והנאשם דוחות ביחס לחברת שפירא כ"א, לאותה תקופה (עמוד 233). עם זאת, בחקירתו הנגדית ביקש להסביר כי מה שאמר בהודעתו, קרי: בעניין הגשת הדוח בידו, לא היה אמת (עמוד 234), וכי מנחם הוא שהגיש את הדוח האמור. השקר, הסביר, נבע מכך ש"אז מצאתי לנכון לחפות עליו. רציתי להצניע את הסכסוך" (בינו לבין מנחם - מ.ב.נ.), שנסב על הסכום שמנחם התחייב לתת לו עבור חברת שפירא כ"א (עמוד 234, שורות 8-14). בסיכומיו לא נדרש הנאשם לכל אלה וחזר על כך שמנחם היה בעל העניין היחיד בהגשת הדוח. הוא הוסיף כי בפברואר 2006 פנה לגב' **איילת חיים**, מפקחת בקורת ספרים (כהגדרת הנאשם), וביטל את הדוח והחליף אותו בדוח אפס, והתיקון נקלט בהליך תקין, כך שלא ניתן להאשימו בדיווח כוזב ויש לזכותו בעניין זה. מנחם, כאמור, לא נחקר בידי ב"כ הנאשם גם בעניין הגשת דוח זה.

פטר גגוב (טבלה ח1) (ת/31ע)

125. גם כאן מדובר בדוח יחיד (ת/31ע), שהוגש בסניף החשמונאים, ביום 16.1.06, שעה 14:00, למחרת הגשת דוח שפירא כ"א. סכום מס העסקאות: 275,452 ₪. סכום מס התשומות: 275,442 ₪. סכום המס לתשלום: 10 ₪, ששולמו במזומן.

126. בעת הגשת הדוח לא היה גגוב בישראל, לאחר שעזב ביום 19.9.05 (ת/117).

127. גם כאן, המומחית **ינאי** מצאה התאמה בין תכונות הכתיבה של הנאשם ושל מגיש הדוח (ר' ת/11 שמתייחס למוצג כמתואר לעיל ת/31ע).

128. גגוב הוא מבין מי שנמנו באישום הראשון כאחד מאלה שהנאשם הוציא חשבוניות פיקטיביות על שמם (לקורן פתרונות).

129. בביתו של הנאשם נמצא בחיפוש דוח מע"מ ריק, אסמכתא 673543 (ת/136). מספר זה עוקב לדוח מע"מ שהוגש עבור פיטר גגוב, שהאסמכתא שלו 673542, ושלגביו, כאמור, **אורית ינאי** מצאה כי קיימת התאמה לכתב ידו של הנאשם.

130. **גרסת הנאשם:** בחקירתו טען כי גגוב הוא "יציר כפיו" של וישנבקין, וכי וישנבקין הוא שהגיש את הדוח (עמוד 234, שורות 19 ו-28-29 לפרוטוקול). הוא הודה, עם זאת, שהדפיס חשבוניות לגגוב אצל דפוס אביב, וכן כי קיבל חשבונית ריקה של גגוב מידי וישנבקין (עמוד 244). בסיכומיו חזר על כך שוישנבקין הוא שהגיש את דוח גגוב. עוד טען הנאשם, **שיצחק גוטמן**, מיחידת החקירות במע"מ חיפה, מצא בביתו של וישנבקין חשבוניות מס של גגוב, וחקר את וישנבקין על הזמנת פנקסי חשבוניות של גגוב, וזאת כפועל יוצא של האזנות סתר. על כן הלין על כך שאותו גוטמן, חוקרו של וישנבקין, לא זומן להעיד, זאת אף שבעדותו של הנאשם הוא זה שהבטיח כי גוטמן "יבוא לפה ... ויאשר את הדברים" (עמוד 234, שורה 25), דבר שהנאשם לא פעל כראוי לעשותו (ועל כך בהרחבה בסעיף 150 להלן). לטענת הנאשם בסיכומיו, אי הבאת גוטמן לעדות גרמה לקיפוח הגנת הנאשם, ויש לזכותו. כפי שצוין כבר - גם את וישנבקין לא זימן הנאשם לעדות.

בסיכומיו העלה הנאשם לראשונה טענה נוספת, והיא שרחל דביר (שהעידה כעדת תביעה) ערכה טבלת דיווחים תקופתיים של גגוב גם ל-2005 וגם ל-2006. למרות זאת, המאשימה ייחסה לנאשם את דיווח 2005 ואילו את דיווח 2006 ייחסה לאחרים. מכאן שהמאשימה מסתירה מידע ואת תוצאות חקירתה בעניין גגוב. דביר לא נשאלה על כך כל שאלה בחקירתה הנגדית. הנאשם גם לא הגיש כל בקשה לקבלת חומר בעניין זה, כך שהטענה הזו נטענת ללא כל בסיס ראיתי.

לב-טל שיפוצים וקבלנות (טבלה ח) (ת/31ח - ת/31כ)

131. כאן מדובר בארבעה דוחות, שהוגשו בין מאי 2004 ויוני 2005. כולם הוגשו ב"סניפי הבית" - מקווה ישראל (3 דוחות) או חשמונאים (דוח אחד). לגבי כולם שולם המס במזומן, כ-67 עד 91 ₪, בגין עסקאות בהיקפים של מעל 100 אלף ₪ לכל דוח.

132. הדוחות הוגשו כולם באותו מועד ומקום של הגשת דוחות של עוסקים אחרים הנזכרים באישום השני, לרבות חודריגו שטכמן (טבלה ה). באחד המקרים (ת/31כ) אף קיים רצף בין מספר האסמכתא של דוח זה ללקוח של גרבר (ת/119).

133. באחד המקרים (ת/31י) הוגש הדוח באותו מועד ומקום של הגשת הדוח של הנאשם עצמו.

134. בעניין לב-טל וזיקת הנאשם לה, רלוונטיות הראיות שהוזכרו לעיל, הקשורות גם במסירת החשבוניות הפיקטיביות של לב-טל על ידי הנאשם לנסים סח (ת/123 ו-ת/23ז), והחשבוניות שהוציא לעצמו (טבלה ב).

135. גם כאן קבעה המומחית **ינאי** קיום התאמה בין כתב ידו של המגיש לזה של הנאשם (**ת/11**) (ר' דוחות המסומנים ת/31-ח/31כ, שסומנו על ידי המומחית בספרות 208-211).

136. **גרסת הנאשם**: בחקירתו טען הנאשם כי אינו יודע מי הגיש את הדוחות, אך ראה לציין **שמנחם** ניכה את חשבוניותיה בחברת יגעת ומצאת, ובגין זה הוגש נגדו הליך פלילי (עמוד 234, שורות 28-31). בחקירתו הנגדית אישר שכתובתה של לב-טל היה ברח' נחלת בנימין 72, קרי: במשרדי גרבר, מקום מושבו של הנאשם (עמוד 254). כן תיאר בהרחבה היכרות עם לב-טל וענייני הוצאת חשבוניות ללב-טל (עמוד 254-257). הנאשם לא ידע להסביר כיצד הוגש דוח שלו יחד עם זה של לב-טל (עמוד 258, שורה 17). בסיכומיו זנח את הטענה שלפיה הגיוני כי מנחם הוא שהגיש את הדוחות של לב-טל, שמקום מושבה לפי הדוחות הוא במשרד רו"ח גרבר, אך העלה טענה חדשה, שלפיה **גרבר** "הואיל לתת לשכנו פליקס [לבנטל - מ.ב.ג.] טופסי דיווח באמצעותם דיווח פליקס עבור לב-טל". טענה זו לא עלתה במסגרת העדות, וגרבר אף לא נחקר בעניין בחקירתו הנגדית. יותר מכך: השם **לבנטל** לא עלה בכלל בחקירה הנגדית והשם **לב-טל** עלה רק בחקירה הראשית, כאשר התובעת הקריאה לגרבר רשימה של לקוחות של הנאשם, ביניהם לב-טל, וגרבר אמר שאינו מכיר אותה (עמוד 45, שורות 27-28). הנאשם בסיכומיו טען שגרבר "לא זכר את שכנו פליקס", מנסה להסביר מדוע לא זכר אותו ומנסה לערוך השוואה בין אי זכירת חברת מ.פ. אומגה לאי זכירת פליקס לבנטל, אלא שכל אלה תלושים מהראיות, מאחר שכאמור - גרבר כלל לא נשאל אם הוא מכיר את לבנטל.

אור כדור הטיטניום (טבלה ח3) (ת/31א - ת/31ז)

137. המדובר בשבעה דוחות, שהוגשו בין דצמבר 2004 וספטמבר 2005 (רק אחד מהם - באחד משני "סניפי הבית" של הנאשם), לתקופות 11/04 עד 8/05. סכומי העסקאות המדווחים בהם הם של מאות אלפי ₪, סכומי המס לתשלום כולם בין 12 ל-51 ₪.

138. המומחית **ינאי** קבעה גם בעניין דוחות אלה התאמה בין כתב ידו של מגישם לזה של הנאשם (**ת/11**) (ר' דוחות המסומנים ת/31א - ת/31ז שסומנו על ידי המומחית בספרות 201-207).

139. דוח אחד (**ת/31א**, דוח נובמבר 2004, ששולם ביום 15.12.04) הוגש באותו מקום ואותו מועד כמו הדוחות של ארבעה מן העוסקים האחרים הנזכרים באישום השני.

140. מספר האסמכתא של דוח **ת/31א** האמור (415432) בעל קרבה לדוח של הנאשם עצמו (415407), וכך גם דוח נוסף שהוגש בשם אור כדור (**ת/31ד**, מספר אסמכתא 415403). בנוסף, מספרי האסמכתא הם ברצף עם מספרי אסמכתאות של לקוחות אחרים של גרבר, של עוסקים אחרים הנזכרים באישום השני.

141. **גרסת הנאשם**: הלה ביקש לקשר את הגשת הדוחות ל**עופר כהן**, שהיה כאמור לקוח של גרבר, והיתה לו, לטענת הנאשם, גישה למשרדו של גרבר מנובמבר 2005 עד אפריל 2006. הנאשם טען שגרבר העיד שהגיש את הדוחות הללו, ואולם, כפי שצינתי לעיל בסעיף 84, טענה זו אינה מדוייקת, בלשון המעטה.

הנאשם הטעים עוד כי עיקר הדוחות הוגשו בתחנות מס ערך מוסף שהנאשם לא ביקר בהן מעולם. הסברו לכך שאחד הדוחות של אור כדור הוגש כאמור באותו מקום וזמן יחד עם דוחות של וסיל פלורין, לב-טל, שטכמן ופעמון המילניום (שאותם ייחס הנאשם למנחם), היה ש"יכול להיות שחיים מנחם ועופר כהן עמדו בתור יחד, הם הכירו בזה, הם מאותה שכונה" (עמוד 284, שורות 17-18). עופר כהן, שהוקלט משוחח יחד עם הנאשם ואומר "רוצה לעשות סיבוב? נעשה לו את הניירת" (שיחה 320) ואשר הנאשם מאשר כי היו לו עסקים עמו (עמוד 283), לא הובא, כאמור, בידי הנאשם לעדות. מנחם לא נחקר על אודות היכרותו את כהן "מהשכונה", או בכלל בנושא הגשת הדוחות של אור כדור.

בסיכומיו טען הנאשם שלוש טענות, שלדעתו צריכות להוביל לזיכוי מהגשת דוחות אלה:

א. הנאשם ביקש לצרף חוות דעת של מומחית מז"פ לכתבי יד, הגב' **סימה אנקונה**, שלא הובאה לעדות, לא על ידי התביעה, ולא על ידי ההגנה (ואף לא הייתה בין העדים שההגנה ביקשה לזמן בשום שלב [מלבד בסיכומים]). לטענת הנאשם, אנקונה מצאה שכל הדוחות של אור כדור נכתבו על ידי כותב יחיד, אך לא קשרה אותם לנאשם. הוא מציין כי אנקונה לא מתייחסת בחוות דעתה להשוואה לכתב היד של הנאשם. מכאן, מסיק הנאשם, לא ניתן היה להסיק מסקנה חד משמעית בעניין כתבי היד שנמסרו גם למומחית התביעה, הגב' ינאי. לנושא הנסיון להגיש ראיה זו בשלב הסיכומים אתיחס בהמשך (ראו סעיף 145), ולעניין אי זימונה של אנקונה לעדות ראו בהמשך בפרק על טענת הנאשם כי לא היה לו יומו בבית המשפט. למעלה מהצורך אוסיף, כי הנאשם בעצמו מציין כי לא ניתנו לאנקונה כתבי יד של הנאשם להשוואה, וכל מסקנתה היא שמדובר בכותב יחיד בכל הדוחות. כיצד ניתן להסיק מדברים אלה לבדם מסקנה כלשהי, לחובת הנאשם או לזכותו? וכיצד ניתן להשליך מכך לחוות דעתה של ינאי, שקיבלה דוגמאות כתב יד של הנאשם להשוואה? התשובה היא שלא ניתן, ודין הטענה להדחות.

ב. על הדיווחים מוטבעות חותמות המעידות כי אלה הוגשו בבאר יעקב, בפתח תקווה ובסניף דרך השלום. ההגנה ביקשה לדעת היכן הוגשו הדוחות התקופתיים של מ.פ. אומגה בע"מ, או הדוחות של גב' עידית כהן, על מנת להצביע על קשר בין דיווח תאגיד בבעלות עופר כהן, או של גב' כהן, לדיווחי אור כדור. המאשימה סירבה למסור את הדוחות ומנעה מהנאשם להוכיח חפותו, ולכן יש לזכותו.

לעניין בקשת ההגנה לקבל את הדוחות הללו אתיחס בהמשך (סעיף 150 בנוגע לבקשה שהוגשה ביום 11.12.13), רק אציין שהבקשה התייחסה רק לאומגה ולא לגב' כהן. עוד אציין, כי לאחר שהמאשימה השיבה שלא תוכל למסור את הדוחות בשל חובת הסודיות החלה עליה, זנח הנאשם בקשתו ולא ניסה לעשות מהלך נוסף כדי לקבלם. מעל לכל - הנאשם לא הביא לעדות את עופר כהן או את אשתו, שעמם יכול היה לבדוק את ההשערה שעולה מבין השורות של הבקשה, וגם לכך אתיחס בהמשך.

קיצורו של דבר - הטענה המרומזת מועלית בעלמא וללא כל בסיס ראייתי.

ג. הנאשם חוזר על הטענה לגבי הגישה שהיתה לעופר כהן, מנהל אומגה, לגרבר ומשרדו, וטוען שעופר כהן הגיש את הדוחות. דנתי בטענה זו בסעיף 12 ואחזור בקצרה על הדברים: לאחר עדותו בבית המשפט חזר גרבר למשרדו ומצא חשבונית אחת של חברת אומגה מ-2005. הנאשם טען שאותה חברת מ.פ. אומגה בע"מ היא חברה בניהולו של עופר כהן ולכן מציאת החשבונית מאששת את טענותיו שלעופר כהן היתה גישה לטפסי דיווח בהיותו לקוח של גרבר במשך 5 - 6 חודשים. מכתבו של גרבר על מציאת החשבונית הוא

ראיה שהנאשם ביקש בסיכומיו לצרף, לאחר תום המשפט. אדון בבקשה זו בהמשך, אך ציינתי בסעיף 12 לעיל, ואני חוזרת על כך כעת, כי אפילו התרתי לצרף את הראיה המבוקשת, ואפילו קיבלתי את טענת הנאשם כי עופר כהן היה מנהלה של מ.פ. אומגה, לא ברור כיצד מציאת חשבונית אחת בודדת אצל דוד גרבר מאששת את הטענה של ההגנה בעניין הגישה של עופר כהן לטפסי דיווח.

142. בנוגע לשני הדוחות הראשונים של **אור כדור**, לחודשים נובמבר ודצמבר 2004 (**ת/א31** ו-**ת/א31ב**), יש להתייחס לטענה שלא הועלתה ולא נדונה על ידי מי מהצדדים, אך בקריאת החומר הטרידה אותי: ר"ח **דוד ימין**, שהודעתו **ת/א166** הוגשה בהסכמה, חלף עדות, התייחס לאור כדור, ובין היתר לדוחות לחודשים נובמבר ודצמבר 2004. הוא ציין בעדותו, כי את הדוחות הללו הכינה מנהלת חשבונות ממשרדו לתשלום. לדבריו, בחור בשם "יעקב או איציק", שהגיע למשרדו עם בחור בשם שחר שטנבוים והוצג כגיסו של שחר (וברור כי אינו הנאשם, שכן התיאור שנמסר הוא "בחור גבוה מוצק בשנות ה-50 לחייו, שחור עור ממוצא מזרחי, שיער שחור אולי לבן בצדדים", תיאור שבעליל אינו מתאים לנאשם, שכונה, כזכור, גם "ג'ינג'י"), אמר שישלם את הדוחות הללו באופן עצמאי (**ת/א166**, עמוד 1, שורות 20 - 26). לכאורה, מעורר הדבר קושי מול האשמתו של הנאשם לגבי שני הדוחות הללו, אלא שלדוד ימין בחקירתו הוצגו **ת/א31** ו-**ת/א31ב**, והוא ציין שאת הדוחות הללו לא ראה מעולם, לא הכין אותם ולא הגישם (להבדיל מדוחות לשנת 2003 של אור כדור, שאותם זיהה ואישר שהכין ושולמו על ידי אנשי משרדו בדואר). לא ברור, אפוא, מתוך הודעת ימין, על איזה דוחות לנובמבר ודצמבר 2004 הוא דיבר, אך ברור שאין אלה הדוחות מושא טבלה **ח3**. אוסיף, כי בהודעתו מציין ימין שגם לגבי הדוחות שהוא הכין, לא הוא (ולא משרדו) שילמו אותם בדואר, אלא מי ששילם הוא אותו יעקב או איציק. לפיכך, נחה דעתי כי הודעת ימין אינה מספקת ראיה מזכה (או מעוררת ספק) לגבי הקשר של הנאשם ל-**ת/א31** או **ת/א31ב**.

143. **לסיכום הדין באישום השני:** הנאשם, יש לקבוע, הוא שהגיש את כל הדוחות שהמאשימה ייחסה לו את הגשתם במסגרת כתב האישום. מסקנה זו מתחייבת מניתוח הראיות ביחס לכל דיווח וכל גורם מדווח בנפרד, ואך מתחזקת מהצטברותן של ראיות אלה, שעה שאין כל טענה קוהרנטית שלפיה יתכן שהנאשם הגיש חלק מהדוחות, בעוד שפלוגי אחר הגיש דוחות אחרים.

התייחסות נוספת לגרסת ההגנה, בעקבות טענות כלליות שעלו בסיכומים

הערה בנוגע לסיכומי ההגנה

144. ב"כ הנאשם ביקש וקיבל ביום 10.2.14 פרק זמן לא מבוטל להגשת סיכומיו, ארוך פי שניים ויותר משל התביעה, ואף ביקש וקיבל ארכות נוספות. ביום 18.6.14, יותר משלושה שבועות לאחר תום הארכה האחרונה שניתנה לנאשם, הוגש מסמך שנחזה להיות סיכומי הנאשם. מסמך זה, שכותרתו "סיכומי ההגנה מטעם הנאשם", לא כלל שום הפניות לראיות, אך כלל התייחסויות לראיות שלא הוגשו לבית המשפט במהלך המשפט. מסמך זה כונה לעיל ויכונה בהמשך "**טיזת הסיכומים**". ימים ספורים אחר כך הגישה המאשימה תגובה לאותו מסמך וציינה כי אין בכונתה להגיב לגופם של דברים, אך היא מבקשת להפנות את תשומת הלב לכך שבמסמך שהוגש נכללות התייחסויות לראיות שלא הוגשו, לקטעים מתוך הודעות שמסרו ברשות המיסים אנשים שלא העידו בבית המשפט, ועוד. ביום 25.6.14 ביקשתי תגובת ב"כ הנאשם לטענות. הוא לא הגיב. ביום 13.7.14 נתתי החלטה נוספת שבה הבהרתי שהסנגור מתבקש להגיב ומאחר שעל פני הדברים יש ממש בטענות התביעה, אם לא תמסר תגובה, לא אקרא את סיכומי ההגנה. ביום 29.7.14 הוגשה

עמוד 45

תגובת הסנגור, ולפיה בטעות הוגשה טיוטה של הסיכומים, ולא הסיכומים עצמם. עוד נכתב כי הסיכומים יוגשו, בצרוף מראי מקום והפניות, והנספחים, "שהינם ראיות שנזנחו". עוד צוין, כי הראיות הנוספות צורפו על מנת שמלוא התמונה תהיה בפני בית המשפט, שכן בהעדר כל הראיות, יקבל בית המשפט תמונה מסולפת של העניין. באותו יום נתתי החלטה ובה ציינתי, כי מצופה היה, שלכל הפחות יצורף העותק הנכון של הסיכומים לאותה תגובה, והדבר לא נעשה. הוריתי שהסיכומים יוגשו לאלתר. בחלוף 3 שבועות, ביום 17.8.14, משעדיין לא הוגשו סיכומי ההגנה, קבעתי שאם הסיכומים לא יוגשו עד 20.8.14, אורה על מועד לסיכומים בעל פה. ההגנה התעלמה מהחלטה זו ולפיכך קבעתי שהסיכומים יישמעו בעל פה ביום 1.9.14, מיד עם תום הפגרה.

ביום 1.9.14 התייצבו הצדדים והסנגור גולל באזני בית המשפט השתלשלות עניינים, שלפיה הנאשם, שחש שלא היה לו יומו בבית המשפט, פיטר את הסנגור, דבר שהוביל לדחיית הגשת הסיכומים. לא אחזור על כל הטענות, אך בתום אותו דיון אמר ב"כ הנאשם כי עתה בידיו סיכומים סופיים, אך הם עדיין אינם כוללים הפניות, מפאת קוצר זמן, ואם ינתנו לנאשם מספר ימים נוספים, יוספו גם ההפניות. לא ברור כיצד הודעה זו מתיישבת עם ההודעה מיום 29.7.14 שלפיה הטיוטה נטולת ההפניות הוגשה בטעות, ויוגש תחתיה עותק סופי (ומשתמע מכך שעותק סופי, כולל הפניות, קיים). באותו מעמד נתתי החלטתי. לא אחזור עליה, אך אני מפנה לפרוטוקול מיום 1.9.14 ולהחלטתי המסכמת את כל השתלשלות העניינים ואת מורת רוחי מהתנהלות הנאשם (עמודים 359-361). בסופו של דבר ציינתי:

"אקח את הסיכומים כמו שהם. דומני, שאין צורך להסביר מושכלות יסוד בדיני ראיות על אודות הגשת ראיות עם הסיכומים, כאשר אלה לא הוגשו במהלך דיוני ההוכחות, וגם עתה אינן מוגשות עפ"י דין. ברור לחלוטין שביהמ"ש לא יכול לקבל הודעה בכתב של אדם שלא היה עד במשפט. ברור לחלוטין, שלא אקרא ולא אתייחס לראיות שלא הוגשו עפ"י דין, ואינן מהוות חלק מחומר הראיות בתיק. כמו כן ברור שלא אלך לחפש את מראי המקום של האמירות הכתובות בסיכומים שאין לגביהן הפניות. מדובר בפרוטוקול בן מאות עמודים, ונוסף על כך יש מאות עמודי מסמכים שמשמשים כחלק מחומר הראיות. חלק נכבד מהחומר הוגש בהסכמה. אין כל מקום או אפשרות לביהמ"ש לנבור בחומר פעם אחר פעם על מנת לחפש ציטוט בן 3 או 4 מילים שמובא, בעלמא, בתוך הסיכומים. אין לנאשם להלין אלא על עצמו אם ביהמ"ש אינו יכול להיעזר בצורה מייטבית בסיכומים שהגיש, לאחר שניתנה לו הזדמנות ועוד הזדמנות לעשות כן. אין לי אלא להצר על בחירת הנאשם לנהוג בצורה זו".

145. בעותק החדש (הסופי) של הסיכומים שהוגש ביום 1.9.14 שב הנאשם וצירף ראיות, שכולן, מלבד נספח א, לא הוגשו במשפט. לטענתו, הראיות החסרות יועילו לחקר האמת ולהפרכת הנחות יסוד שעליהן ביססה המאשימה טענותיה, ואילו מניעת ההגשה עלולה לגרום להרשעת חף מפשע. אף שלטעמי, הבהרתי את הדברים כדבעי בהחלטתי מיום 1.9.14, אשוב ואבהיר את הדברים:

× נספח א שצורף הוא מסמך שהוגש במשפט וסומן **נ/1**, והוא ממילא בין הראיות במשפט;

× נספחים ב ו-ג הם הודעות של תאופיק אבו סייף וגבריאל מנחם ברשות המיסים. אבו סייף לא זומן לעדות בבית המשפט ועל כן ברור שלא ניתן לקבל הודעתו כראיה. גבריאל מנחם העיד כעד הגנה ולא ברור מדוע לא נשאל לגבי כל הנושאים שהנאשם רצה להתייחס אליהם. הוא נשאל על הודעה שמסר במשרדי מע"מ ביוני 2006, ונתבקש לאשר חתימתו על גבי המסמך. הוא נשאל שאלות שונות, שחלקן, כנראה, עלו בהודעתו הנ"ל, אך גם אז הסנגור לא ביקש להגיש את ההודעה. גם לא הובאה לידיעת בית המשפט כל עובדה (ולא נטענה כל טענה משפטית) שמכוחה היה מקום, בהתאם לדיני הראיות (מכח סעיף

10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971), לבקש להגיש את ההודעה, לא כל שכן להעדיף את האמור בה על פני העדות בעל פה בבית המשפט. הסנגור בסיכומים ציין כי שכח להגיש את ההודעה, אך כאמור - לא ברור מכח מה ניתן היה להגישה, גם אילו ביקש לעשות כן בזמן אמת. וממילא, כאמור, לא הועלה, גם בסיכומים, כל נימוק המסביר מדוע יש להעדיפה על פני העדות בבית המשפט. על כן ברור שגם הודעה זו לא יכולה להכלל בחומר הראיות. למעלה מהצורך אוסיף, כי העניין העיקרי שאליו ביקש הנאשם להפנות בהודעת גבריאלי מנחם, כפי שטען לאורך סיכומיו, הוא שגבריאלי ציין באותה הודעה שמדי פעם שלח אותו בנו, מנחם, לשלם דוחות למע"מ, ולעיתים התשלום נעשה במזומן. לדעת הנאשם, עובדה זו היא הוכחה לכך שמנחם הוא שהגיש את הדוחות הכוזבים למע"מ, וכי כל אשר שולם במזומן היה עבור הפעילות הכוזבת. **אפילו קיבלתי את ההודעה כראיה, אין בדבריו של גבריאלי מנחם הוכחה לכך שמנחם הוא שהגיש את הדוחות מושא האישום השני למע"מ, ואין בה כדי לסתור את הראיות המוכיחות את האישום השני.** תשלום בגין דוחות למע"מ במזומן עשוי, אמנם, לאותת על פעילות בלתי תקינה, אך מכאן ועד המסקנה שהדוחות שהוגשו על ידי גבריאלי מנחם הם הדוחות מושא האישום השני - הדרך מאד ארוכה. לכן, אפילו קיבלתי את ההודעה כראיה, לא היה בכך כדי להועיל לנאשם;

× נספח ד הוא מכתב של דוד גרבר שהעיד במשפט ובהמשך לכך שלח (כך נראה) מכתב לצדדים שבו ביקש לתקן פרט מסויים בעדותו. המכתב נכתב ביום 20.10.13, קרי: בעיצומו של המשפט ועוד טרם החלה פרשת ההגנה, ועל כן לא ברור מדוע לא ביקש ב"כ הנאשם לכלול את מכתב התיקון בראיות, בעיצומו של המשפט. מאחר שהמכתב היה בידי הנאשם כבר אז, ולא שמעתי כל נימוק מדוע לא ביקש הגשת הראיה במועד, אין מקום להתיר הוספת הראיה. למעלה מהצורך אציין כי גם לגופו של עניין, מדובר בתיקון זניח, שאין בו כדי להועיל לנאשם: בעדותו בבית המשפט גרבר ציין במענה לשאלת ההגנה כי אינו זוכר אם טיפל בחברה בשם מ.פ. אומגה בע"מ. כששב למשרדו, בדק וגילה שבשנת 2005 ערך חשבונית חד פעמית עבור חברה זו על סך 500 ₪ כולל מע"מ. כפי שצינתי לעיל, בסעיף 12 ובסעיף 141(ג), הנאשם טוען כי עופר כהן היה מנהלה של אומגה והעובדה שגרבר ערך עבור עופר כהן חשבונית אחת מאששת את טענתו של הנאשם כי לכהן היתה גישה לטפסי דיווח, מאחר שהיה לקוח של גרבר במשך 5 - 6 חודשים. מעבר לכך שלא הוכח בפני שעופר כהן היה מנהלה של חברת מ.פ. אומגה, הרי שהכנת חשבונית אחת אינה מלמדת, כנטען, על היותו של כהן לקוח של גרבר במשך 5 - 6 חודשים, ובוודאי שאינה מלמדת על גישה של כהן לטפסי דיווח שנלקחו ממשרד גרבר. לכן, גם לגופו של עניין דומני שאין בתיקון של גרבר להועיל לנאשם;

× נספח ה הוא חוות דעת של מומחית לכתבי יד, סימה אנקונה. ברור לחלוטין כי לא ניתן לקבל חוות דעת מומחה המוגשת בשלב הסיכומים, כאשר עורכת חוות הדעת כלל לא זומנה להעיד. למעלה מהצורך, התייחסתי לטענת הנאשם בקשר לאמור בחוות דעת זו לעיל בסעיף 141(א).

× בסיכומים נכתב כי נספח ו הוא ריכוז דיווחים תקופתיים של **פיטר גנוב**, אך עיון באותו מסמך מגלה כי מדובר במסמך המרכז את כל ניכויי מס התשומות שלא כדין בתיקים של עוסקים שונים (לרבות גנוב), המיוחסים לנאשם, שערכה עדת התביעה רחל דביר. היא העידה במשפט וניתן היה להגיש את המסמך באמצעותה, תוך קבלת התייחסותה והסבריה למסמך. משלא נעשה הדבר, לא ניתן לקבלו כעת, בצירוף פירושים של הנאשם לתוכנו;

× נספח ז הוא צילום של מסמך, שלטענת הנאשם הוא שער יומן שנה שהפיק מנחם, הנושא סמליל רודריגו שטכמן. ברור שגם את המסמך הזה לא ניתן לקבל מבלי שהעיד לגביו עד רלוונטי.

146. לאחר הגשת הסיכומים, המשיך הנאשם והגיש בקשות מבקשות שונות, לרבות הודעה על הטעיות בסיכומי המאשימה, הודעה על פרוטוקול חסר, ובקשה להוספת תימוכין לסיכומי ההגנה. אלה נדונו בזמן אמת, רק אציין כי למרות כל אלה, והנסיין להוסיף ראיות לסיכומים, לא נעשה מאמץ להוסיף הפניות לסיכומי ההגנה. וכך, בסיכומים שבידי אין הפניות לפרוטוקול או לראיות אחרות. כל הטענות, שלפיהן פלוני אלמוני העיד כך או אחרת, מובאות ללא כל אסמכתא. דבר זה הקשה **מאד** על בדיקת הטענות, וכפי שכבר אמרתי - ראוי היה לנהוג אחרת. חרף האמור, בדקתי כל טענה שעלתה בסיכומים וחיפשתי בראיות האם יש דבר מה שיכול לתמוך בה. מסקנותיי הובאו לאורך כל הכרעת הדין.

147. בפרקים לעיל, הדנים בכל פרט ופרט בכתב האישום, שילבתי את טענות ההגנה של הנאשם שנוגעות לאותו עניין בהיבטים הראייתיים. לכן לא אחזור על טענות אלה כאן, ובפרקים הבאים אתייחס רק לטענות ההגנה הכלליות, שברובן מתייחסות להגנה מן הצדק מטעמים כאלה ואחרים.

טענת הנאשם להגנה מן הצדק בשל כך שלא היה לו יומו בבית המשפט

148. טענת הגנה מרכזית שהעלה הנאשם בסיכומיו היתה כי לא ניתן לו יומו בבית המשפט. לטענתו, ההגנה לא העידה עדי הגנה, "עדי ליבה", כהגדרתו בטיטוט הסיכומים, שעדותם נדרשה להוכחת חפותו, והדבר עלול לגרום לעיוות דין. בטיטוט הסיכומים הוא התייחס לשתי עובדות ממשרדו של מנחם שלא העידו, ולדני יחזקאל - עובד מחלקת מודיעין חקירות ממע"מ מרכז, שלא העיד. בסיכומים הסופיים כבר כלל רשימה של 12 עדים, שמהם רק 6 התבקשו לעדות במהלך המשפט (ואליהם אתייחס מיד), 4 חדשים, שלא נתבקשו כלל, ושניים שהעידו במשפט. כבר מראש ניתן לומר, שהעלאת טענה שלפיה חסרה לנאשם עדותם של עדים, שזימונם לא התבקש כלל במהלך המשפט, חרף העובדה שהנאשם ביקש לזמן עדים במספר הזדמנויות (כפי שיפורט מיד), מלמדת על אי-רצינות הטענה.

149. ראשית, אפנה להחלטותיי מיום 29.1.14 (עמוד 311) ומיום 10.2.14 (עמודים 348 - 349). כפי שצינתי שם, מלכתחילה ביקשה ההגנה שני מועדי הוכחות לאחר תום עדות הנאשם, לצורך הבאת 5 עדים. בהמשך התווספו עדים נוספים שההגנה ביקשה לזמן ומשהתברר שההגנה לא הצליחה להערך כראוי להבאת העדים, ביקשה וקיבלה עוד שלושה מועדים, ובסך הכל חמישה מועדים. במועד האחרון, שנקבע מעבר לשעות הדיונים המקובלות, בשל הרצון לאפשר לנאשם למצות זכויותיו, הגיעו עדים ב"טפטוף" לבית המשפט, עד השעה 18:00. צינתי באותה החלטה שההגנה לא פעלה כראוי לזמן את עדיה מבעוד מועד ולא עשתה את הנדרש כדי לדאוג להגעתם לבית המשפט. לכן, בתום ההזדמנות החמישית שניתנה לנאשם, ונוכח מה שהתרחש בהזדמנויות הקודמות עם העדים שכן התייצבו, סברתי שאין מקום לקבוע מועדים נוספים.

150. וביתר פירוט: מלכתחילה ביקש בא כוחו של הנאשם לקבוע מועדים להבאת 5 עדי הגנה, בנוסף לנאשם. לפיכך נתבקשו סה"כ 3 ימי הוכחות לפרשת ההגנה כולל חקירת הנאשם, שהוערכה בישיבה אחת (עמוד 212, שורה 1 ואילך).

ואכן, ביום 24.11.13 נשמעה מלוא עדותו של הנאשם, חקירה ראשית ונגדית. המועד הבא נקבע ליום 5.12.13.

ביום 1.12.13 הגיש הסנגור בקשה לזמן 8 עדים לדיון ביום 5.12.13. באותו יום הוצאו זימונים והוריתי להגנה לבצע מסירה אישית.

ביום 5.12.13 הודיע בא כח הנאשם כי הוא מבקש לזמן 12 עדים לדיון שנקבע ליום 12.12.13, וביניהם 7 מאלה שזימונם נתבקש ב-1.12.13. בית המשפט הורה להוציא זימונים לעדים והורה לנאשם (או מי מטעמו) לבצע להם מסירה אישית.

באותו יום (5.12.13) הגיע לעדות רק עד אחד מאלה שנאמר על ידי ההגנה שהוזמנו. לפיכך הדיון הסתיים מוקדם, ובא כח הנאשם גם ביקש לאחר את שעת תחילת הדיון הבא. לשאלת בית המשפט אישר כי למרות זאת, פרק הזמן שהוקצב יספיק לחקירת כל העדים שנותרו. בית המשפט הסביר לנאשם כי רצוי ללוות את המסירה האישית בשיחת טלפון שתוודא הגעת העד לדיון (עמודים 304-305). באותו מעמד הובהר לצדדים שבית המשפט מעדיף לשמוע סיכומים בעל פה, אך קיימת מצוקת מועדים ואם לא תהיה ברירה - יוגשו הסיכומים בכתב.

ביום 11.12.13, יום לפני המועד האחרון שנקבע, הגיש הסנגור בקשה לצו לקבלת מידע. הצו הופנה הן למאשימה (הבקשה הוגשה ללא תגובתה), הן לרו"ח אשר תובל, שעתיד היה להעיד ביום 12.12.13. בבקשה למאשימה ביקש הנאשם לקבל את הדוחות של מ.פ. אומגה נכסים והשקעות בע"מ, מ-10/04 עד 10/05. בבקשה לתובל נכללו שמות של 5 אנשים (חלקם הוזכרו רק בשמם הפרטי), שאת פרטיהם מבקשת ההגנה לקבל, על מנת שתוכל לזמנם לעדות. יצויין, כי ביום 15.12.13 הודיעה המאשימה כי בשל חובת הסודיות החלה עליה, לא תוכל למסור את המידע המבוקש, ועל אף החלטתי שהנאשם יגיב לתגובה, הוא לא עשה כן, אלא זנח את הבקשה. רו"ח תובל, שאכן העיד ביום 12.12.13, לא נשאל כלל על אותם אנשים שאת פרטיהם רצתה ההגנה לבקש ממנו, כדי לזמנם לעדות.

ביום 12.12.13 העידו 3 עדים (בהם, כאמור, רו"ח תובל). הסנגור הודיע שעם 4 עדים נוספים (לרבות עדים שהם עובדי רשות המיסים) לא הצליחו ליצור קשר, ואילו עופר כהן, שזימונו נתבקש לאותו יום, הודיע שהוא מסרב לבוא. הסנגור הודיע שיבקש להוציא נגד כהן צו הבאה וכשנשאל מדוע לא עשה כן מבעוד מועד, לקראת הדיון של 12.12.13, הפנה לבקשה חדשה לזימון עדים שהגיש ביום 11.12.13, קרי: יום לפני הדיון (עמוד 317). יצויין שגם באותה בקשה אין התייחסות להוצאת צו הבאה לעופר כהן, וכי גם לקראת הדיון הבא לא נתבקש צו הבאה לעופר כהן. כמו כן התברר שלעד נוסף (אשר כהן) נשלח זימון לכתובת לא נכונה (אף שמדובר בחוקר ברשות המיסים ולא צריך היה להיות קושי לאתרו). לגבי עד ההגנה גיא פלץ - נטען שהוא הגיע לבית המשפט, אך אמר לסנגור בפתח אולם הדיונים כי הוא מסרב להעיד. בסיכומים נכתב כי דבר הסירוב הובא לידיעתי על ידי הסנגור והבעתי על כך צערי, אך לא מצאתי לכך זכר בפרוטוקול. אציין במאמר מוסגר שדבר זה תמוה בעיני, הן מאחר שהפרוטוקולים היו מוקלטים, הן מאחר שזה מסוג הדברים שאני מקפידה לתעד, הן מאחר שארוע דומה, עם העד גבי אלבז, דווקא מתועד בפרוטוקול (עמוד 315, שורה 22) וניתן לראות שכאשר אָרוע כזה הובא לידיעתי, הודעתי לעד הסרבן, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי אם ילך, אאלץ לשלוח שוטר להביאו, וכך - מן הסתם - הייתי עושה לו הובא לידיעתי דבר המצאותו של פלץ הסרבן בבית

המשפט. באותו דיון הודיע הסנגור עוד, שיש עדים חשובים שטרם ביקש זימונם והוא מבקש לזמנם. הסנגור התווכח ממושכות עם בית המשפט (עמודים 325 ואילך) והצהיר שאם ינתן לו עוד מועד אחד, יביא את כל העדים הנחוצים (עמוד 325, שורה 26). בסוף הדיון הודעתי כי אעשה מאמץ למצוא מועד נוסף.

ביום 22.1.14 הודעתי לצדדים כי התפנו לי מספר שעות (כפי שביקש הסנגור) ביום 29.1.14 ולכן זימנתי את הצדדים לאותו מועד. ביקשתי שיעשו מאמץ עליון להגיע ערוכים לדיון ביום זה. ואולם, בפתח הדיון ביום 29.1.14 הודיע בא כח הנאשם כי לא הצליח להעריך, ועל כן הוא מבקש מועד נוסף, וכן ביקש לפחות 10 ימים כדי להעריך לו. לאור בקשה זו, נעתרתי וקבעתי מועד נוסף, ובהעדר כל אפשרות אחרת נקבע הדיון לשעה 16:00 ביום 10.2.14. הבהרתי כי זה המועד האחרון שינתן, ועל ההגנה לעשות את כל הנדרש להעריך.

ואולם, רק ביום חמישי, 6.2.14, לאחר השעה 15:00, הגיש הנאשם בקשה לזמן 5 עדים ליום 10.2.14 (יום שני בשבוע). היה ברור, כי מדובר בזימון שהוגש מאוחר למדי, כאשר המועד של 10.2.14 היה ידוע כבר מיום 29.1.14, והוא נקבע, כזכור - לבקשת ההגנה - באופן שניתן להגנה פרק זמן של "לפחות 10 ימים" לצורך זימון עדי ההגנה.

לדיון ביום 10.2.14 הגיעו 5 עדים (אשר כהן מרשות המיסים, גבי אלבוז, חיים הלב, דוד סלמן ואברהם אייזנברג). העדים האחרים לא הגיעו. בסוף הדיון ביקש הסנגור מועד נוסף, ובעקבות בקשה זו באה החלטתי מיום 10.2.14, שאליה התייחסתי בפתח סעיף זה. בלית ברירה, ולאחר ויכוח נוסף עם בית המשפט, אמרה ההגנה "אלה עדיי".

151. כפי שניתן להיווכח, ההגנה סיכלה בהתנהלותה את הגעתם של חלק מהעדים. לגבי חלק, "נזכרה" ההגנה בשלב מאוחר שהיא רוצה לזמנם (כפי שצוין, לכתחילה ביקש הסנגור לזמן 5 עדי הגנה בלבד, ובהמשך גדלה הרשימה ל-12 נוספים ואחר כך, בגוף הבקשה למידע מתובל, נתבקשו עוד 5 עדים). חלק אחר לא זומן במועד ולגבי חלק, לא ביצעה ההגנה את שיכלה לעשות כדי לדאוג לזמנם. חֲרַף הָאֲמוֹר, בית המשפט הוסיף שלושה מועדי הוכחות לשני המועדים שנתבקשו מלכתחילה, מתוך רצון לתת לנאשם את יומו.

לאחר כל אלה, בית המשפט סירב להיעתר לבקשות למועדים נוספים. זאת, לא רק בשל התנהלות ההגנה, אלא בשל התרשמות ברורה כי רוב עדי ההגנה שהוזמנו לא תרמו דבר להגנת הנאשם. ניתן לראות, כי גם סיכומי ההגנה כמעט לא כוללים הפניות לעדי ההגנה, כמחזקים טענות הגנה כלשהן. בכל הסיכומים יש הפניות ל-4 עדי הגנה (מלבד הנאשם, כמובן): יש הפניה למשפט שולי שאמר אברהם אייזנברג (שעל פי דברי הנאשם בעדותו בבית המשפט [עמוד 234, שורות 16-19]), אמור היה להעיד על כך שהנאשם ניתק קשריו עם מנחם ואף הבטיח "להזיק לו", אך דווקא לגבי כך אייזנברג לא נשאל דבר), יש הפניה לעדותו של דוד סלמן, שמסר כי ראה שלבנטל מסר לנאשם חשבונית, יש כביכול הפניה לגבריאל מנחם, אך למעשה, ההפניה היא לא לעדותו בבית המשפט אלא להודעתו ברשות המיסים, שאותה לא קיבלתי, ויש הפניה לעדותו של חיים הלב, תוך נסיון לטעון שהעיד דברים שלא אמר כלל (כפי שצינתי בהרחבה לעיל בסעיף 108, הדין בגרסת הנאשם לגבי שטכמן). כאמור - גם היעדר התייחסות בסיכומי ההגנה לעדויות של אותם 9 עדי הגנה שהתייצבו, מלמדת כי מרבית העדים הללו היו מיותרים, אפילו לדעת הנאשם. אפנה, בנקודה זו, גם להתייחסות המאשימה בסיכומיה להעדר תרומה כלשהיא של עדי ההגנה להגנת הנאשם, ולאי הבאת עדים שניתן היה להביאם (עמודים 46-49 לסיכומי התביעה).

152. חשוב לשים לב, כי הנאשם בטיטת סיכומיו שם יהבו על פגיעה בהגנתו בשל אי העדת **שתי עובדות ממשדו של חיים מנחם**, ואי העדת **דני יחזקאל** ממחלקת מודיעין חקירות מס ערך מוסף. ואולם, איש מאלה לא נכלל בין חמשת העדים שהוזכרו מלכתחילה, בנובמבר, כעדי הגנה דרושים, ואף לא ברשימת 8 העדים שנתבקשו ב-1.12.13. דני יחזקאל הופיע לראשונה ברשימה שנתבקשה ב-5.12.14, ולא הוברר מדוע הוא לא זומן מבעוד מועד לדיון בפברואר, ואם זומן - מדוע לא התייצב. לגבי שתי העובדות, אני מניחה שמדובר בגליה צורדקר ולימור דימבורט, המופיעות בבקשה שהוגשה ביום 6.2.14. לאיחור בהגשת בקשה זו, כשנותר יום עבודה אחד בין מועד הגשת הבקשה להוציא זימון, ועד מועד הדיון - כבר התייחסתי. מעבר לכך, אם מדובר בעדי הגנה כה חשובים, כיצד זה ששם לא הופיע בבקשות המוקדמות לזימון עדים? הנאשם כינה את שלושת אלה "עדי ליבה" בטיטת הסיכומים, אך דומה שהם הפכו כאלה רק לאחר שלא התייצבו, שאם לא כן - ודאי שזימונם היה מתבקש כבר בראשית הדרך, או קרוב לתחילתה, ולא סמוך לפני המועד האחרון. העובדה שלסיכומים הסופיים התווספו עוד 9 עדים, שלא הופיעו בטיטת הסיכומים, מלמדת אף היא עד כמה התשעה הללו חשובים. וכפי שכבר ציינתי - שניים מהם העידו בבית המשפט (גרבר וגבריאל מנחם), ועוד ארבעה לא נתבקשו כלל במהלך המשפט, בשום שלב.

153. לאור כל אלה, יש לדחות מכל וכל את טענת הנאשם שלפיה לא ניתנה לו הזדמנות ראויה לזמן את עדיו וכי עקב כך נפגעה הגנתו.

בשולי הדברים, לא למותר לציין כי ההתנהלות בנוגע לניהול פרשת ההגנה נראתה כהמשך ישיר של התנהלות הנאשם עד שהצלחנו להתחיל בשמיעת ההוכחות בתיק, לאחר שהחליף מספר מייצגים קודמים. כך, למשל, הגיש בא כוחו הקודם, עו"ד שחטר, בקשה ביום 3.10.13, סמוך לפני תחילת ההוכחות, לשחררו מייצוג, מאחר שהנאשם, שאותו פגש באותו יום בבית המשפט, הודיע לו שהוא מפטר אותו וכי שכר שירותים משפטיים של מייצג אחר. ישיבת ההוכחות הראשונה בתיק הייתה קבועה לאותו יום ונדחתה בשל הודעת הצדדים כי הם מעוניינים לפנות לגישור, וישיבת גישור אכן נקבעה ליום 7.10.13. קיימתי דיון דחוף ביום 6.10.13 ולא קיבלתי את בקשת ההתפטרות, מאחר שהתברר שהמייצג האחר, כששמע את לוחות הזמנים למשפט, שאותם לא הסכמתי לדחות, הודיע שלא יוכל לעמוד בהם ועל כן הנאשם ביקש לייצג את עצמו. גישור, מן הסתם, לא התקיים ודיון ההוכחות הראשון, שנדחה ליום 17.10.13, נותר על כנו. ביום 16.10.13 הגיעה בקשה מהסנגוריה הציבורית לשחררה מייצוג הנאשם, שאינו משתף פעולה עם עו"ד שחטר, ודחיתי את הבקשה (ר' החלטותי מימים 3.10.13, 6.10.13 ו-16.10.13). בסופו של יום הגיע עו"ד גרטי, המייצג הנוכחי, לדיון ביום 17.10.13, הודיע כי הוא ערוך לדיון ושיחררתי את הסנגוריה הציבורית מייצוג הנאשם. משם, התקיימו דיוני ההוכחות כסדרם, לאורך פרשת התביעה. נוכח כל אלה, נראה כי ברור מדוע התנהלות הנאשם בנוגע לזימון עדי הגנה נראתה כהמשך ישיר של התנהלותו עובר לתחילת ההוכחות.

טענת הנאשם להגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית

154. לטענת הנאשם, העובדה שעו"ד גרטי נכנס לייצגו רק ברגע האחרון מנעה ממנו את האפשרות להעלות טענותיו להגנה מן הצדק מבעוד מועד, ועל כן הן עולות רק כעת. אדון בטענותיו לגופן.

לדבריו, הרשות התעלמה מעבריינים עיקריים ששםם עלה בפרשה דן, כגון **תאופיק אבו סייף ושי שוע**. שוע אמנם הועמד לדיון, אך יוחסו לו רק 4 חשבוניות ולא 16, כפי שהיה צריך. מאחר שכך, כאשר הרשות מתעלמת

מנחקרים כמו אבו סייף, למרות נוכחותו הבולטת בסיפור המעשה, יש בכך כדי לשמוט את הבסיס להרשעת הנאשם. הרשות לא פעלה על פי חובתה הציבורית לאכוף את החוק ולמנוע פשיעה, והיא עצמה עיניה והתעלמה מעבריינים כמו אבו סייף ואחרים. לכן מדובר באפליה וזמן הצדק לזכות את הנאשם מכל הסעיפים, שעל פי סיפור המעשה משותפים לו ולאדם אחרים (אבו סייף ושוע).

אפליה לעומת תאופיק אבו סייף

155. הנאשם טען בסיכומיו כי **אבו סייף** (המכונה על ידי הנאשם בסיכומיו "בסקה"), שעליו הצביע הנאשם בעדותו הראשית כאיש הקשר שלו עם נסים סח, היה מפעילו של הנאשם. לדבריו, העובדה שלא הוגש נגדו כתב אישום מהווה אפליה בינו לבין הנאשם. משחרגה המאשימה מחובתה לפעול ללא אפליה, משהתעלמה מראיות הקושרות את אבו סייף לחשבוניות שנמצאו בספרי נסים סח, משחדלה מהבאת כל הראיות הרלוונטיות בפני בית המשפט - גם אם אינן משרתות אותה, מנקודת מבטה, יש להורות על זיכוי הנאשם מכל פרטי כתב האישום הקשורים בחשבוניות שנמצאו בספרי נסים סח (10 החשבוניות הראשונות בטבלה א).

156. לטענת הנאשם, עיקר התשתית הראייתית הקושרת אותו לנסים סח, קושרת גם את אבו סייף, ומשאבו סייף לא הואשם - יש למחוק מהאישום הראשון את 10 החשבוניות שקשורות לסח. הוא מפנה בעניין זה להאזנות הסתר (האזנה 30842, שיחות 2840, 695, 750, 2307, 2317, 2318 ו-3054), שמצביעות, לטענתו, כי אבו סייף ביקש מהנאשם כספים עבור נסים סח, חברה חדשה עבור נסים סח, ועוד בקשות שמלמדות על היותו של אבו סייף גורם מוביל ובעל עניין. הוא מפנה לפתק שנתפס בחיפוש בביתו של הנאשם, שסומן י.א. 200.6.12.06 (נספח ל-9/ת), שעליו נכתב בפניה אחת "להכין לנסים". הפתק הוזכר לעיל בסעיף 34. הנאשם מפנה לכך, שעל אותו פתק כתוב, בנוסף לכל מה שכבר הוזכר, גם "להכין לבס". לטענתו, כיתוב זה מלמד אף הוא על מעורבותו של אבו סייף ("בסקה", "בס") בענייני נסים סח. הנאשם מפנה גם להודעות שנגבו מאבו סייף ברשות המיסים, שאותן צירף לסיכומיו, אך כפי שצינתי לעיל - אבו סייף לא זומן לעדות ועל כן לא ניתן להדרש להודעות הללו.

157. תחילה יש לומר, כי לצורך ביסוס **עובדתי** של טענתו לאפליה מול אבו סייף, היה על הנאשם להציג את טענותיו לאבו סייף ולנסים סח ולקבל תגובתם. אבו סייף, כאמור, לא זומן לעדות (זימונו כלל לא נתבקש), ואילו נסים סח העיד במשפט, אך הסנגור ויתר על חקירתו הנגדית (עמוד 132, שורה 31). בהודעותיו של סח ברשות המיסים, שהוגשו בהסכמה חלף חקירה ראשית, אין התייחסות לטענות אלה.

איני יודעת האם אבו סייף הועמד לדין, או לא. עובדה זו לא הוכחה בפני, ומאחר שהטענות הפרטניות לאכיפה בררנית עלו רק בסיכומים, לתביעה לא ניתנה הזדמנות להגיב עליהן. אפילו בהנחה שאכן לא הועמד לדין, לא די בכך כדי לבסס טענת אכיפה בררנית, שכן איני יודעת מה מסכת הראיות שהייתה בידי התביעה לגבי אבו סייף.

אם חשב הנאשם שעדותו של אבו סייף דרושה לו, או אם היה זקוק לו כדי להגיש את הראיות הקשורות בו, רשאי היה לזמנו כעד מטעמו, גם אם הוא הופיע בכתב האישום כעד תביעה ולא זומן, ואף רשאי היה לבקש רשות לחקרו בחקירה נגדית (סעיף 178 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). מובן שאין בעצם כך

שהתביעה לא הזמינה את אבו סייף לעדות כדי להצדיק זיכוי של הנאשם (כפי שביקש הנאשם), אם התביעה הצליחה, גם בלעדיו, להוכיח את פרטי כתב האישום המתייחסים לנסיים סח (שהעיד).

הנאשם בעדותו בבית המשפט טען אמנם שאבו סייף הודיע לו שצריך להכין לנסיים סח חשבוניות פיקטיביות בסך 150,000 ₪, ושסח צריך חברה חדשה, כפי שנאמר בהאזנות הסתר (ר' סעיף 34 לעיל ועמוד 225, שורה 10 ואילך), אך מכך לא ניתן ללמוד שמעמדו של אבו סייף היה זהה למעמדו של הנאשם, או כי היו ראיות מספיקות להעמיד את אבו סייף לדין. אפילו הנאשם בעדותו זו לא טוען שאבו סייף היה בעל תפקיד זהה לשלו. הוא מזכיר אותו כשלוח של סח, בעוד הנאשם עצמו הוציא חשבוניות פיקטיביות. גם הפירוש שנותן הנאשם בסיכומיו למילים הרשומות בפתק "להכין לבס" - לא נמסר בעדותו, ומטבע הדברים - הוא לא נחקר על כך בחקירה נגדית. אפילו העובדה שכינויו של אבו סייף הוא "בסקה" או "בס" אינה עולה מהראיות (מלבד מהודעתו של **נסיים סח, ת/151**, שהוגשה בהסכמה ובה ניתן למצוא התייחסות ל"בסקה אבו סייף" - עמוד 2, שורות 13-14 ועמוד 3, שורות 21-22), והנאשם לא העיד על כך. כל הדברים הללו אינם מדברים בעד עצמם ובלי שמישהו העיד לגביהם, לא ניתן לקבל את טענות הנאשם בעניין זה.

משלא הונחה תשתית עובדתית לטענת האפליה, אין מקום לדון בהיבטיה המשפטיים.

אפליה לעומת שי שוע

158. כפי שצוין בסעיף 27 לעיל, הנאשם טען טענה של אפליה גם לעומת **שוע**. לדברי הנאשם, מבין החשבוניות המפורטות בטבלה א בכתב האישום, 16 הן חשבוניות מס פיקטיביות שקשורות לשוע. מדובר ב-3 חשבוניות שניתנו ל**ארגז**, 6 שניתנו ל**נוי חן**, 5 שניתנו ל**קורן**, חשבונית שניתנה ל**כפריית יצחק** וחשבונית שניתנה ל**ג'נרקל**. למרות הקשר לשוע, שוע הואשם והורשע רק לגבי 4 חשבוניות (שתיים ל**ארגז**, אחת ל**קורן** ואחת ל**כפריית יצחק** אור).

לטענת הנאשם, עדת התביעה **רחל דביר**, ששימשה רכזת חוליית בקורת חשבוניות, ערכה מסמך, שסומן **נ/1**, ובו מוזכר שוע כמתווך. אעיר, כי באותה טבלה גם אבו סייף מוזכר כמתווך, וגם לגביו העידה רחל דביר, אך הנאשם מתייחס לנספח **נ/1** רק בהקשר של שוע. הנאשם טוען כי מסקנה זו של דביר, המבליטה את שוע כמתווך, אינה הבעת דעתה הפרטית, אלא זו מסקנה מחייבת, ומשכך, אין מקום לאפליה בין הנאשם לשוע, שהיה החוליה המקשרת בין הנאשם למנכה החשבונית.

לעניין זה חשוב להעמיד דברים על דיוקם: דביר חזרה בעדותה מספר פעמים, במענה לשאלות הסנגור שטען באזניה שהיא קבעה ששוע היה מתווך, כי לא היא קבעה זאת וההערה נרשמה על ידי אנשי החקירות, בהיבט הפלילי, בעוד היא עוסקת בהיבט האזרחי. היא העידה כי מי שהוציא את החשבוניות הללו שלא כדין הוא הנאשם, והוא אחראי להן. היא ציינה כי אינה יודעת למה התכוונו החוקרים כשדיברו על אבו סייף או על שוע כמתווכים. היא התעניינה רק בהוצאת שומה אזרחית, ומבחינתה - מי שהוציא את החשבונית, הוא שחב בשומה האזרחית. היא נשאלה על ידי הסנגור האם לא יתכן שגם אבו סייף חב בשומה אזרחית והיא השיבה שזו לא היתה המלצת מחלקת החקירות. היא נשאלה האם לא יתכן שחלקו של המתווך (שוע או אבו סייף) היה גדול מחלקו של הנאשם, והיא שבה והסבירה שהיא עוסקת רק בצד האזרחי, בהוצאת שומות, ובצד האזרחי, היא מתעניינת רק במי שהוציא את החשבוניות, והמתווך אינו מעניין

(עמודים 220-221). מכאן, שהבסיס העובדתי שעליו נשענת טענת ההגנה, קרי: כי מסקנתה של דביר שלפיה שוע שותף היא מסקנה מחייבת - נשמטה, שכן דביר לא הגיעה למסקנה זו. מעדותה של דביר עלתה תמונה הפוכה: אותה, בצד האזרחי (שהוא הצד שבו עסקה), עניין רק הנאשם והוא היה אחראי, ולא היה לה עניין במתווכים.

159. הנאשם ממשיך ומפרט בסיכומיו לגבי איזה חשבוניות היה מקום, לדעתו, להעמיד את שוע לדין, ומשהדבר לא נעשה - מדובר באפליה. הבסיס לטענה הוא היכרות או חברות בין שוע לבין מי ממקבלי החשבוניות, או העובדה שניתן למצוא שיחות למי מהגורמים הללו מהטלפון הנייד של שוע. הגורמים הם תומר מלכה (חברת נוי חן), פרץ (אב ובן שהעבירו לטענת הנאשם חשבוניות ל-הארגז), קלפוס וחברת קורן פתרונות. וביתר פירוט:

לטענת הנאשם, תומר מלכה היה יעד לשיחות טלפון שיצאו משי שוע, ומלכה אמר בעדותו בבית המשפט כי הוא מכיר את שוע. למרות זאת, המאשימה לא האשימה את שוע בקשר ל-6 החשבוניות שנמצאו אצל מלכה. הנאשם שכן לציין, כי תשובתו של תומר מלכה כי הוא מכיר את שוע באה כתשובה שלילית לשאלת ההגנה על הקשר של שוע לחשבוניות שקיבל בפרשה זו. שלוש פעמים ניסה הסנגור להציע למלכה ששוע עומד מאחורי החשבוניות הפיקטיביות הללו, ושלוש פעמים דחה מלכה את הטענה, אמר ששוע לא קשור לשום חשבונית, וכי הוא מכיר את שוע בלי שום קשר לדברים הללו. הוא אף זעם על הסנגור שניסה, לדבריו, להכניס מילים בפיו. מלכה אמר שהוא מכיר את שוע מתקופה שבה היתה לו (למלכה) סוכנות דוגמנות, ושוע היה חבר של צלם שצילם עבורו. הוא השיב לשאלה ישירה של הסנגור, כי שוע לא סיפק לו את החשבוניות מושא כתב האישום (עמוד 150, שורות 28 - 33; עמוד 151, שורות 1 - 4; עמוד 152, שורה 27 עד עמוד 153, שורה 13 ועמוד 165, שורות 18 - 27). מכאן לא ברור על מה מסתמכת טענת ההגנה.

טוען הנאשם כי קורן פתרונות חזותיים היה אף הוא יעד לשיחות טלפון שיצאו מהמכשיר הנייד של שוע, אך שוע הואשם רק לגבי חשבונית אחת מתוך 5 שיצאו לקורן.

לדברי הנאשם, ל-הארגז הועברו 3 חשבוניות כוזבות על ידי פרץ ובנו, אך שוע הואשם רק בשתיים מהן.

הנאשם טוען כי לקלפוס יצאו שיחות מהטלפון של שוע, ושוע מכיר אותו. לדבריו, שוע לא הואשם בקשר לחשבונית לג'נרקל מאחר שנפלה טעות בציון התאריך של החשבונית בטבלה א לכתב האישום. נכתב שתאריך החשבונית הוא 19.2.05, כאשר למעשה התאריך של החשבונית (שהוגשה וסומנה ת/24y) הוא 19.12.05. אציין שהנאשם טען טענה זו גם בעדותו (עמוד 227), ואף שהוא צודק לגבי העובדה שיש טעות בתאריך בטבלה א, לא ירדתי לסוף דעתו מדוע היו החוקרים משייכים את החשבונית לשוע, אילו נכתב בטבלה א תאריך נכון. יצוין כי ארבע החשבוניות ששוע הורשע בהפצתן היו מחודשים אפריל ומאי 2006. מכל מקום, שיוך החשבונית לנאשם ולא לשוע עולה מראיות רבות, כפי שפורט לעיל בסעיף הדין בחשבונית **מבמה ותקשורת לג'נרקל** (סעיף 66 ואילך). הנאשם ציין בטיטת הסיכומים ששוע לא זומן לעדות על ידי המאשימה והעלה סברה ש"הרשות תפשה כי עדותו תמחיש את החסד אשר נעשה עימו לעומת האפליה בה נקטה הרשות כלפי הנאשם". אם אלה פני הדברים, לא ברור מדוע הנאשם לא ביקש להזמין את שוע כעד הגנה, מטעמו, ונזכר בכך רק בסיכומים. אילו רצה הנאשם לבסס את טענתו בנוגע להיכרות בין קלפוס לשוע, יכול היה לשאול על כך את קלפוס, שהעיד במשפט. ואולם שמו של שוע לא הועלה כלל על ידי ההגנה בחקירתו הנגדית של קלפוס (עמודים 70 - 82).

מכל מקום, מלבד הפרחת טענות בעלמא על היכרות בין שוע לאחרים, שחלקן לא הוכחו ולגבי חלקן קיימות ראיות פוזיטיביות שהיכרות אינה קשורה לחשבוניות, לא הצליח הנאשם לבסס את **העובדות** הצריכות להעלאת טענות בדבר אפליה בין הנאשם לשוע בנוגע לחשבוניות אלה, ועל כן דינה להדחות.

אפליה לעומת מנחם באישום השני

160. טוען הנאשם כי המאשימה התעלמה מכך שמנחם, כפי שנטען לעיל, היה הגורם העיקרי שנהנה מהגשת דוחות בשם החברות השונות, שאת חשבוניותיהן ניכה בספריו. הוא מלין על כך שהמאשימה לא מייחסת למנחם דיווחים תקופתיים כוזבים, לא כנותן הוראה להגישם ולא כמגישם. היא אינה מייחסת לנאשם סיוע לדבר עבירה או פעולה בעצימת עיניים, כשלוחו של מנחם, אלא מציגה את הנאשם כגיבור הפרשה וכמי שהגיש דוחות תקופתיים כוזבים לתועלתו האישית ובמנותק ממנחם. המאשימה התעלמה, לטענתו, מהקלטות שבהן נשמע הנאשם מדבר גלויות, ולא לפרוטוקול עם חוקריו, ומצביע על מנחם כגורם המדווח, ובכך היא גורמת עוול לנאשם. היא הסתירה את חקירתו של גבריאל מנחם, שהעיד (לדברי הנאשם) כי שילם במזומן בגין דוחות מס ערך מוסף תקופתיים. הנאשם מפנה לראיות שאותן ביקש לצרף כנספחים לסיכומיו. לטענתו, המאשימה ניצלה לרעה את סמכותה והפעילה "מערכת לסינון ראיות מנוגדות לגרסתה", ואין לדעת מה נעלם מסל הראיות, שיכול היה לעזור לנאשם, ולא הונח לפתחו של בית המשפט.

כל הטענות הללו נטענות בעלמא, וכמו בכל סיכומי ההגנה - אין בצידן כל הפניה לראיות ספציפיות. ב"כ הנאשם לא הצביע על כל ראיה שלא הועמדה לעיונו. גם הראיות שביקש לצרף לסיכומיו, שלא הוגשו על ידי המאשימה, היו ברשותו והוא היה יכול לעשות בהן שימוש, בהתנהלות תקינה, לפי דיני הראיות. כפי שצינתי לעיל, גם אילו הרשיתי הגשת הראיות הנוספות, לא היה באף אחת מהן כדי להועיל להגנת הנאשם, מלבד לפיזור תהיות נוספות, שסותרות ראיות פוזיטיביות, מתעלמות מראיות פוזיטיביות ולא נשענות על שום ראיה מוצקה. הטענה שהמאשימה לא מייחסת למנחם את נושא הדוחות הכוזבים נדונה בהרחבה לעיל. בעוד יש ראיות רבות שמצביעות על הנאשם כמי שהגיש את הדוחות, לרבות הודאות חלקיות שלו, אין כל ראיה שמצביעה על מנחם כמגיש הדוחות, ועל אף ההגיון בטענתו, שמנחם נהנה מהגשת הדוחות הללו (טענה נכונה, יאמר מיד), לא די בכך כדי להצביע על מנחם כמגיש הדוחות. **מעל הכל יש לזכור, כי למרות חקירה נגדית ממושכת ונוקבת שערך ב"כ הנאשם למנחם, הוא לא נשאל אף שאלה בנוגע להגשת הדוחות.** לכן דין טענה זו לאכיפה בררנית ולאפליה בין הנאשם, שנגדו יש ראיות המוכיחות מעל ספק סביר כי הגיש את הדוחות מושא האישום השני, לבין מנחם, שכלפיו אין כל ראיות כאלה, אלא רק התזה של "מבחן התועלת" - להדחות.

טענות נוספות של הנאשם

"סילופים שבהם נקטה המאשימה"

161. בסיכומיו הקדיש הנאשם פרק להפרכת סילופים שבהם נקטה המאשימה (כהגדרתו). בסיכומים אין הפניות, כפי שכבר ציינתי. לכן התקשיתי למצוא את ה"סילופים" הנטענים, אך מכל מקום - לא מצאתי ביניהם טענות שזכו להתייחסותי, או שתתכן להן השלכה על הכרעת הדין, ועל כן אין צורך להתייחס להפרכות.

טענה לזיכוי מהחשבוניות של פעמון המילניום שנמסרו לחיים מנחם

162. מלבד הטענה שנטענה לזיכוי מפרשת החשבוניות של פעמון המילניום בשל ראיות כאלה ואחרות, שנדונה בפרק הרלוונטי לעיל, הנאשם טוען בסעיף 2 לפרק השלישי בסיכומיו, כי החברות של מנחם הפיקו לצדדי ג חשבוניות מס שנגזרו מהחשבוניות שקיבלו מפעמון המילניום, ואלה תאמו לסך המצטבר של תלושי שכר שמסר מנחם לעובדים שהועסקו אצל צדדי ג. לטענתו, החשבוניות הללו תאמו לדוחות שהופקו במשרדים של מנחם וסיכמו את עלות העסקת העובדים. לשם כך נדרשה היערכות של מערכת קבועה, שקיבלה נתונים ועיבדה אותם לחשבוניות מס, גם אלה שניתנו על ידי פעמון המילניום לזמין ואמין, ולבמה ותקשורת, וגם אלה שניתנו על ידי שתי החברות האחרונות לצדדי ג. לדברי הנאשם, את כל אלה הגה ויזם מנחם, שקושר עצמו על ידי תשובתו המצוטטת ולנאשם לא היה באלה תפקיד או מעמד.

הבאתי את הטענה במלואה, כפי שהיא מופיעה בסיכומים, שכן לא עלה בידי לרדת לסוף דעתו של הנאשם. לא הבנתי מה הטענה, לא הבנתי באיזה ראיות היא נתמכת ומהו, לטעמו של הנאשם, הציטוט שהובא שתומך בה. כפי שצינתי לעיל, הציטוטים שהובאו בפרק זה הם חלקיים, מגמתיים והציטוטים המלאים אינם מוכיחים את שמבקש הנאשם להוכיח באמצעותם.

טענה לזיכוי הנאשם מניכוי החשבוניות של לב-טל בספריו

163. הנאשם טען בסיכומיו כי יש להורות על זיכוי מהאישום המתייחס לניכוי שלוש חשבוניות לב-טל, וזאת משני טעמים:

א. השיהוי בהגשת כתב האישום מנע מהנאשם לאתר את פליקס לבנטל, מנהלה של לב-טל, או את עוזרו דין מחלב, או את עופר מוזן שהוזכר בתצהירו של הנאשם ב-2010 כקשור לפעילות לב-טל. הזמן שחלף הקשה על איתור תיעוד שהיה קשור לפעילות לב-טל. נוכח הפגיעה בהגנת הנאשם, יש להורות על זיכוי, כפי שעשה בית המשפט בת"פ (שלום ת"א) **מדינת ישראל נ' תומרקין** [10.1.96] (**עניין תומרקין**).

ב. דוד סלמן, שהעיד בפרשת ההגנה, אישר כי ידוע לו על עבודה שביצעה לב-טל עבור הנאשם, והוא נכח בעת רישום חשבונית אשר תיעדה את העבודה שבוצעה.

התייחסתי לעדותו של סלמן ולטענותיו של הנאשם לגביה בפרק הרלוונטי בהכרעת הדין, שבו דנתי בחשבוניות הללו. לפיכך בפרק זה אתייחס רק לטענתו הראשונה של הנאשם, על אודות הפגיעה בהגנתו בשל שיהוי בהגשת כתב האישום.

164. ראשית יש לומר, שבעניין **תומרקין** שאליו הפנה הנאשם, זיכוי הנאשמים נבע מצירוף של מספר נסיבות חריגות למדי, שאינן קיימות בעניינינו. באותו מקרה, לאחר הגשת כתב האישום שונה המצב המשפטי לגבי העבירות שבהן הואשמו הנאשמים מלכתחילה, ובנוסף - בתקופת הביניים הודע לנאשמים, לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה דחה ערר בעניינם, כי המשטרה מצאה לסיים החקירה, הואיל ואין בחקירה עניין לציבור. כעבור שנתיים נדחה ערר נוסף והחלטת הסגירה נותרה על כנה. רק בחלוף שלוש שנים שונתה ההחלטה והוגש כתב אישום, סמוך לפני מועד ההתיישנות, ובית המשפט ייחס משקל משמעותי לכך שהנאשמים, שקיבלו הודעה על סגירת התיק, "היו רשאים להסתמך על קביעת היועץ המשפטי לממשלה ולהפסיק להגות בהגנתם. לאור פסיקתו לא היו צריכים לטרוח לשמור ראיות ומסמכים

התומכים בעמדתם". אין זה המצב כאן.

שנית, הנאשם לא הראה בשום דרך כי עשה מאמץ כלשהו לאתר מי מהעדים שלטענתו חסרו לו. באף אחת מהבקשות שהגיש לזימון עדים לא הזכיר מי מהשלושה (פליקס לבנטל, דיין מחלב או עופר מוזן). טענתו כי לא הצליח לאתר מי מהם נטענת בעלמא, ללא כל אסמכתא.

165. לפיכך, גם בנקודה זו לא מצאתי ממש בטענת הנאשם כי חרף הראיות שמצאתי, התומכות בכתב האישום לעניין שלוש החשבוניות, כפי שפורט בסעיף הרלוונטי בהכרעת הדין, יש לזכות את הנאשם.

חוות הדעת של מומחית כתבי היד, אורית ינאי

166. הנאשם לא העלה כל טענה ממוקדת, התוקפת את חוות הדעת. יותר מכך - הוא לא הביא חוות דעת נגדית, של מומחה מטעמו. טענות פרטניות כאלה ואחרות, לרבות הנסיון להגיש את חוות דעתה של המומחית אנקונה, נדונו זה מכבר. למרות זאת, אקדיש מספר מילים לחוות הדעת, הן נוכח חשיבותן, הן מאחר שמטענות ההגנה "עלה ניחוח" של התנגדות לאמור בחוות הדעת.

לאורך הכרעת הדין התייחסתי באופן פרטני לאמור בחוות הדעת, כמו גם להנמקותיה של ינאי לכך שהגיעה למסקנה - ברמה כזו או אחרת של ודאות - שהמסמכים שנכתבו נכתבו על ידי הנאשם. שוכנעתי מעדות המומחית ומחוות הדעת כי מסקנותיה תמוכות היטב, ולא עלה בידי הנאשם לקעקען. ההיפך הוא הנכון: מסקנות המומחית כי המסמכים נכתבו על ידי הנאשם קיבלו חיזוק משמעותי מכך, שבחלק מהמקרים, הודה הנאשם כי אכן כתב את המסמכים. כך בנוגע לחלק מהחשבוניות, לרבות כאלה שיש לנאשם גרסת הגנה לגביהן (למשל - החשבוניות של גגוב וצוות לעניין, שהנאשם טוען שמילא אותן לפי הנחיות אבו סייף וסח, אך הוא מודה שהוא כתב אותן), וכך בנוגע לחלק מהדוחות, שבכתיבתם הודה.

מכאן שלא חל כל כרסום בתוקפן של חוות הדעת, או במסקנות המומחית שמובאות בהן.

ניתוח משפטי

167. העבירות המיוחסות לנאשם במסגרת האישום הראשון הן:

א. 54 עבירות של הוצאת חשבוניות מס מבלי שנעשתה עסקה שלגביה הוצאו החשבוניות, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ;

ב. 54 עבירות של הכנת פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ;

ג. 51 עבירות של עשיית פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותה אדם חייב בו, עבירה לפי סעיף 117(ב1) לחוק מע"מ;

ד. 54 עבירות של שמוש בכל מרמה או תחבולה, או הרשאה לאחר להשתמש בהן, או עשיית מעשה אחר, במטרה להתחמק או להשתמש מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ.

במסגרת האישום השני יוחסו לנאשם 70 עבירות של מסירת ידיעה כוזבת תוך שימוש בכל מרמה ותחבולה, במטרה להתחמק מתשלום מס, עבירה לפי סעיפים 117(ב)(1) ביחד עם סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ.

המסגרת הנורמטיבית

168. בכל העבירות המיוחסות לנאשם קיימת דרישה בחוק שתהא בצד המעשים (שהוכחו מעל לספק סביר, כפי שפורט עד כה), **מטרה להתחמק מתשלום מס**. יצוין, כי סעיף 220 **לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 [פקודת מס הכנסה]**, על סעיפיו הקטנים, מציב דרישה זהה בנושא היסוד הנפשי, ועל כן פסקי הדין שיובאו להלן יתייחסו בין לסעיף 117 לחוק מע"מ (כבעניינו), בין לאותו סעיף. בע"פ 8080/12 **מדינת ישראל נ' אולמרט** [28.9.16], פסקה 79 לפסק דינו של כבוד השופט פוגלמן, נקבע: "**היסוד הנפשי** הדרוש לעבירה הוא מחשבה פלילית מסוג כוונה מיוחדת, המחייבת 'נוסף על **מודעות לטיב המעשה ולקיום הנסיבה** גם **כוונה להשיג את היעד של התחמקות ממס או עזרה לאדם אחר להתחמק ממס**' (עניין **הורביץ** [הכוונה ל-ע"פ 1182/99 **הורביץ נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(4) 1 (2000) - מ.ב.נ.], בעמ' 69-70; ההדגשה במקור)". עוד נקבע בע"פ 5529/12 **אוהב ציון נ' מדינת ישראל** [9.11.14], בפסק דינו של כבוד הש' דנציגר, כי:

"בית משפט זה חזר וקבע כי 'את הכוונה האמורה בסעיף 220 לפקודה מוכיחים ברוב המקרים באמצעות הנסיבות' [ראו למשל: ע"פ 70/80 **יחיה נ' מדינת ישראל**, פ"ד לה(1) 43, 45 (1980)]. זאת, עקב הקושי הרב, בעיקר בתחום העבירות הפיסקאליות, לבחון כליות ולב. משכך, בהעדר הסבר סביר אחר להסתרת מקורות ההכנסה של המערערים, יכולות הראיות הנסיבתיות לשמש בסיס להוכחת היסוד הנפשי בעבירה. וכך פסק בית משפט זה בע"פ 1182/99 **הורביץ נ' מדינת ישראל**: 'כדי להרשיע את הנאשמים בעבירה לפי סעיף 220, צריך שבנוסף לקיום מודעות מצד הנאשם לטיב המעשה ולקיום הנסיבות, תתקיים אצלו כוונה להשיג את היעד של התחמקות ממס... את המודעות לרכיב הנסיבתי - בעניינו, מודעות לקיום חבות במס - ואת הכוונה המיוחדת (להלן 'יקראו שתי אלה - הכוונה הפלילית) ניתן להוכיח בהסתמך על כלל הנסיבות. כמו במקרים אחרים שבהם נדרשת הוכחה של כוונה פלילית מצד הנאשם, קיים קושי להוכיח יסוד זה כשאין הנאשם עצמו מודה בקיומו. לפיכך כוונה זו מוכחת בדרך-כלל בראיות נסיבתיות. בנסיבות מסוימות, עשיית מעשה ודרך התנהגות מסוימת ילמדו על קיומה של הכוונה הפלילית, ובמקרים אחרים, כלל נסיבות המקרה עשוי להצביע על כך. אם נחזור לעניינו, כשהנסיבות מצביעות בכיוון מסקנה חד-משמעית בדבר קיום כוונה פלילית, ואין הסבר סביר אחר לאותן נסיבות, המסקנה המתבקשת היא שהתקיימה הכוונה כאמור. לעתים, עצם השמטת הכנסה מדוחות על הכנסות שמגיש נישום תלמד על קיום כוונה להתחמק מתשלום מס, כשאין להשמטה זו כל הסבר סביר אחר. (השוו: ע"פ 502/73 **שוורצברג נ' מדינת ישראל**, בעמ' 206 וכן ע"פ 143/73 **מדינת ישראל נ' זיידל**, בעמ' 26). לעומת זאת אי-דיווח על הכנסה, אפילו אי-דיווח הוא על הכנסה בשיעור גבוה והוא נמשך לאורך זמן, לא יביא למסקנה כזו, אם נסיבות המקרה מלמדות שהנישום האמין בכנות שאין חלה עליו חובת דיווח על אותה הכנסה" [ההדגשות הוספו - י.ד.]. [פ"ד נד(4) 1, 154-155 (2000)]."

כמובן שהוכחת קיומו של היסוד הנפשי של מטרה, הנדרש לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, מוטלת

על התביעה, בהיותו יסוד מרכזי ממרכיבי העבירה. אלא שעקב אופיין המיוחד של העבירות מתחום המס בפרט, והעבירות הפיסקאליות בכלל, לא ניתן במרבית המקרים להוכיחו אלא על-ידי הנסיבות, התנהגותו ומעשיו החיצוניים של הנאשם. במקרים אלו עשויות הנסיבות בצירוף התנהגותו של הנאשם להביא אל המסקנה כי הכוונה להתחמק ממס נובעת מעצם המעשה" (פסקאות 24-25)

נקבע, אפוא, כי הכוונה המיוחדת נלמדת מסך כל הנסיבות והראיות שהובאו, ובחינתן תעשה על פי הגיונם של הדברים והשכל הישר. עוד נקבע כי הכוונה להתחמק או להשתמט מתשלום מס יכולה להלמד מעצם המעשה של הפחתת המס, אלא אם עלה בידי הנאשם הסבר היכול, למצער, לעורר ספק בלב בית המשפט באשר לכוונתו הפלילית (ר' גם ע"פ 575/72 **מדינת ישראל נ' שבח**, פ"ד כ"ח(1) 78 (1973); ע"פ 502/73 **שוורצברג נ' מדינת ישראל**, פ"ד כ"ט(1) 202 (1974)).

יישום במקרה דנן

169. דומה כי בשלב זה של הכרעת הדין, אין עוד צורך להכביר מילים על התקיימות היסוד הנפשי הנדרש בנאשם. טענת הנאשם לא הייתה לעניין העדר כוונה או מטרה, אלא בשאלת זהות מפיק החשבוניות או מגיש הדוחות. בהינתן קביעתי שהנאשם הוא המגיש, היסוד הנפשי מתקיים מאליו, ודאי בנסיבות המקרה דנן. הנאשם הוכיח לאורך כל ההליך את הבנתו המופלגת בתחום המע"מ ובנושא החשבוניות הפיקטיביות (ר' סעיף 28 לעיל). כפי שהראיתי לעיל, במספר רב של מובאות מעדותו, הוא הבין היטב את המשמעות של חשבוניות פיקטיביות, את הדרך שבה הן משמשות להתחמקות מתשלום מס ואת האיסור הקבוע בחוק. יתר על כן: הסבריו, שעה שקבע את "מבחן התועלת" לגבי האישום השני (והציע ליישמו על מנחם), לימדו על הבנתו העמוקה בנושא, ולא נותר ספק כלשהו כי מתקיים בנאשם היסוד הנפשי הנדרש של "מטרה להתחמק מתשלום מס". במסמכי ההשגה שהגיש למע"מ (ת/161) העיד על עצמו כמי שצבר ותק של 25 שנה בכל תחומי המיסוי, וכמי שמייצג נישומים ועוסקים במשרדי רשויות המס, "בכל דבר ועניין שנדרש לו אזרח בישראל". וככל שנדרשת המחשה נוספת לאותה הבנה מעמיקה, ניתן לעיין בהסבר המפורט של הנאשם לגבי התועלת שהפיק נסים סח משימוש בחשבוניות פיקטיביות, שאותו פרש בסעיף 12 לאותו ת/161. יוזכר, כי הנאשם הודה בחלקו לגבי מספר חשבוניות שניכה נסים סח.

סיכום

170. לאור כל האמור, הוכח במידה הנדרשת במשפט פלילי כי הנאשם ביצע את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום - הן באישום הראשון, הן באישום השני.

לפיכך אני מרשיעה אותו בביצוע העבירות הבאות:

1. הוצאת חשבוניות מס מבלי שנעשתה עסקה שלגביה הוצאו החשבוניות, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות);
2. הכנת פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות);

עמוד 59

3. עשיית פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותה אדם חייב בו, עבירה לפי סעיף 117(ב1) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות);
4. שמוש בכל מרמה או תחבולה, או הרשאה לאחר להשתמש בהן, או עשיית מעשה אחר, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב8) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות);
5. מסירת ידיעה כוזבת תוך שימוש בכל מרמה ותחבולה, במטרה להתחמק מתשלום מס, עבירה לפי סעיפים 117(ב1) ביחד עם סעיף 117(ב8) לחוק מס ערך מוסף (ריבוי עבירות).

ניתנה היום, כ"ט חשוון תשע"ז, 30 נובמבר 2016, במעמד הצדדים

טבלאות נספחות לכתב האישים

טבלה א

מוציא החשבונית	שם החברה	מספר חשבונית	המקבל	סכום ב-₪ (ללא מע"מ)	מס ערך מוסף (₪)	תאריך	סימון מוצג
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1709	נסים סח	74,250	12,251	30.4.06	ג23/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1655	נסים סח	71,300	11,765	14.2.06	א23/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1659	נסים סח	41,500	6,847	28.2.06	ב23/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1711	נסים סח	40,500	6,802	30.4.06	ה23/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1710	נסים סח	72,000	11,880	30.4.06	ד23/ת
יעקב אפלבוים	צוות לעניין	1452	נסים סח	82,300	13,991	31.8.05	ח23/ת
יעקב אפלבוים	צוות לעניין	1453	נסים סח	86,900	14,338	30.9.05	ט23/ת
יעקב אפלבוים	פיטר גגוב	736	נסים סח	70,960	11,708	31.10.05	י23/ת
יעקב אפלבוים	לב-טל	1284	נסים סח	16,500	2,805	27.2.05	י23/ת
יעקב אפלבוים	לב-טל	1287	נסים סח	40,000	6,800	28.2.05	ו23/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1672	קורן פתרונות	10,123	1,670	7.5.06	ז24/ת
יעקב אפלבוים	פיטר גגוב	761	קורן פתרונות	65,937	10,879	29.11.05	ח24/ת
יעקב אפלבוים	פיטר גגוב	768	קורן פתרונות	9,500	1,568	19.1.06	ט24/ת
יעקב אפלבוים	פיטר גגוב	757	קורן פתרונות	3,433	567	15.12.05	י24/ת
יעקב אפלבוים	פיטר גגוב	664	קורן פתרונות	12,050	2,048	13.4.05	ו24/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1667	הארגז	117,268	19,349	30.4.06	ג24/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1688	הארגז	20,540	3,389	22.5.06	ה24/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1664	הארגז	26,000	4,280	28.4.06	ב24/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1660	כפריית יצחק אור	16,900	2,788	28.4.06	א24/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1532	נוי-חן	35,200	5,808	30.4.06	ס24/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1503	נוי-חן	22,500	3,712	28.2.06	מ24/ת
יעקב אפלבוים	זמין ואמין	1519	נוי-חן	40,000	6,600	30.3.06	נ24/ת

עמוד 60

פ24/ת	31.1.06	4,151	25,160	נוי-חן	1298	במה ותקשורת	יעקב אפלבוים
צ24/ת	29.4.06	1,402	8,500	נוי-חן	1321	במה ותקשורת	יעקב אפלבוים
ק24/ת	8.2.06	9,405	57,000	נוי-חן	128	שפירא כח אדם	יעקב אפלבוים
ע24/ת	19.12.05	10,197	61,800	ג'נרקל	1296	במה ותקשורת	יעקב אפלבוים
ב22/ת	30.9.04	41,967	246,867	זמין ואמין בע"מ	0017	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ד22/ת	31.10.04	44,322	260,719	זמין ואמין בע"מ	0024	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ו22/ת	30.11.04	49,192	289,363	זמין ואמין בע"מ	0026	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ח22/ת	31.8.04	40,886	240,507	זמין ואמין בע"מ	0008	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
י22/ת	30.12.04	46,688	274,634	זמין ואמין בע"מ	0033	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
סימון מוצג	תאריך	מס ערך מוסף (₪)	סכום ב-₪ (ללא מע"מ)	המקבל	מספר חשבונית	שם החברה	מוציא החשבונית
ל22/ת	31.1.05	60,068	353,342	זמין ואמין בע"מ	0037	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
נ22/ת	28.2.05	62,715	368,911	זמין ואמין בע"מ	0048	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
פ22/ת	30.3.05	70,764	416,257	זמין ואמין בע"מ	0063	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ר22/ת	29.4.05	60,581	356,356	זמין ואמין בע"מ	0081	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
א22/ת	16.5.05	112	661	זמין ואמין בע"מ	0087	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
א22/ת	31.5.05	63,930	376,057	זמין ואמין בע"מ	0103	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
א22/ת	30.6.05	64,875	381,620	זמין ואמין בע"מ	0120	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ט22/ת	31.8.04	33,494	197,025	במה ותקשורת בע"מ	0009	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ג22/ת	30.9.04	35,877	211,040	במה ותקשורת בע"מ	0018	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ה22/ת	31.10.04	42,155	247,968	במה ותקשורת בע"מ	0025	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ז22/ת	30.11.04	48,775	286,910	במה ותקשורת בע"מ	0028	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
כ22/ת	30.12.04	59,355	349,146	במה ותקשורת בע"מ	0034	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים

m22/ת	31.1.05	58,626	344,858	במה ותקשורת בע"מ	0040	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ס22/ת	28.2.05	59,337	349,044	במה ותקשורת בע"מ	0050	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ע22/ת	30.3.05	69,596	409,391	במה ותקשורת בע"מ	0059	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
8א22/ת	1.4.05	31	185	במה ותקשורת בע"מ	0073	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
ק22/ת	29.4.05	71,191	418,768	במה ותקשורת בע"מ	0079	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
2א22/ת	31.5.05	2,161	12,786	במה ותקשורת בע"מ	0094	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
3א22/ת	31.5.05	86,560	509,176	במה ותקשורת בע"מ	0102	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
7א22/ת	30.6.05	49,086	288,740	במה ותקשורת בע"מ	0121	פעמון המילניום בע"מ	יעקב אפלבוים
		1,409,344	8,470,552				

טבלה ב

פירוט חשבוניות שהוציא אפלבוים לעצמו מחברת לב-טל שפוצים בע"מ

מוצג	סכום המע"מ (₪)	סכום החשבונית כולל מס ערך מוסף (₪)	תאריך	מספר חשבונית
י24/ת	7,948	52,108	30.1.04	01290
כ24/ת	4,080	28,080	30.4.04	01315
ל24/ת	27,540	189,540	30.6.04	01332
	39,568	269,728		

טבלה ג

עמוד 62

321160467 .ע.מ. יעד אנרגיה

שם העוסק	מגיש הדו"ח בפועל	תקופת הדיווח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מוצג
-	יעקב אפלבוים	2/04	55,835	55,777	58	ת19/ג
-	יעקב אפלבוים	3/04	79,091	79,006	85	ת19/ד
-	יעקב אפלבוים	3-4/04	161,264	161,097	167	ת19/ה
-	יעקב אפלבוים	6/04	210,955	210,810	145	ת31/ל
-	יעקב אפלבוים	8/04	146,992	146,923	69	ת31/מ
-	יעקב אפלבוים	10/04	226,213	226,153	60	ת31/נ
-	יעקב אפלבוים	12/04	246,382	246,327	55	ת31/ס
-	יעקב אפלבוים	1/05	100,862	100,766	96	ת31/ו
-	יעקב אפלבוים	1-2/05	232,678	232,596	82	ת31/ז
-	יעקב אפלבוים	3-4/05	76,613	76,566	47	ת31/ח
-	יעקב אפלבוים	5-6/05	237,431	237,401	30	ת31/ט
-	יעקב אפלבוים	9-10/05	153,889	153,868	21	ת31/י
-	יעקב אפלבוים	11-12/05	226,043	-	8	ת19/כ
			2,154,248	1,927,290	923	

טבלה ד

324787910 .ע.מ. אולג דימנצ'נקו

שם העוסק	מגיש הדו"ח בפועל	תקופת הדיווח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מוצג
----------	------------------	--------------	-------------------------	-------------------------	-----------------------	------

א18/ת	-3	2190+308 2498=	2,495	2/03	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
ו18/ת	238	81,500	81,738	*5-6/03	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
	39	194,761	194,800	**7-8/03	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
ז18/ת	92	104,380	104,472	**7-8/03	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
ט18/ת	90	74,736	74,826	9-10/03	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
י18/ת	88	110,666	110,754	11-12/03	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
כ18/ת	11	152,863	152,874	1/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
ל18/ת	24	158,389	158,413	2/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
מ18/ת	14	101,260	101,274	3/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
נ18/ת	41	86,312	86,353	4/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
ס18/ת	60	95,298	95,358	5/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
ע18/ת	46	101,502	101,548	6/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
פ18/ת	61	149,702	149,763	7/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
צ18/ת	37	163,265	163,302	8/04	יעקב אפלבוים	אולג דימנצ'נקו
	838=841-3	1,574,634	1,575,475			
	נא	נא	נא			

* דו"ח מתקן.

** שני הדוחות הוגשו על ידי אפלבוים : אחד ב-17/9/03 11:16; השני ב-7/6/04 18:15

טבלה ה

רודריגו שטכמן ע.מ. 015376825

שם העוסק	מגיש הדו"ח בפועל	תקופת הדיווח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מוצג
רודריגו שטכמן	יעקב אפלבוים	1/04	23,725	38,104	-14,379	א17/ת

עמוד 64

ב17/ת	100	154,785	154,885	2/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
ג17/ת	85	140,153	140,238	3/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
ד17/ת	61	154,496	154,557	4/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
ה17/ת	64	122,190	122,254	5/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
ו17/ת	43	133,247	133,290	6/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
ז17/ת	52	110,580	110,632	7/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
ח17/ת	72	151,964	152,036	8/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
ט17/ת	46	136,070	136,116	9/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
י17/ת	40	158,701	158,741	10/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
יא17/ת	95	147,256	147,351	11/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
יב17/ת	31	111,965	111,996	12/04	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
יג17/ת	67	101,913	101,980	1/05	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
יד17/ת	70	145,410	145,480	2/05	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
טו17/ת	32	67,399	67,431	3/05	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
טז17/ת	56	102,044	102,100	4/05	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
יז17/ת	46	36,621	36,667	5/05	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
יח17/ת	25	175,022	175,047	10/05	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
יט17/ת	16	158,546	158,562	12/05	יעקב אפלבוים	רודריגו שטמן
		₪ -13,378	₪ 2,346,466	₪ 2,333,088		

טבלה ו

מוצג	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	תקופת הדיווח	מגיש הדו"ח בפועל	שם העוסק
א16/ת	262	186,790	187,052	8/04	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ

עמוד 65

ב16/ת	249	231,096	231,345	9/04	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
ג16/ת	134	299,060	299,294	10/04	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
ד16/ת	624	272,295	272,919	11/04	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
ה16/ת	624	305,503	306,127	12/04	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
ו16/ת	712	357,474	358,186	1/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
ז16/ת	868	406,513	407,381	2/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
ח16/ת	515	427,824	428,339	3/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
ט16/ת	510	380,231	380,741	4/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
י16/ת	541	490,530	491,071	5/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
יא16/ת	90	300,928	301,018	6/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
יב16/ת	149	329,071	329,220	7/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
יג16/ת	55	206,048	206,103	8/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
יד16/ת	50	278,133	278,183	9/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
טו16/ת	31	198,853	198,884	10/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
טז16/ת	50	165,872	165,922	11/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
יז16/ת	33	271,162	271,195	12/05	יעקב אפלבוים	פעמון המילניום בע"מ
	₪ 5,497	₪ 5,107,383	5,112,980			
			₪			

513572933 פעמון המילניום בע"מ ע.מ.

טבלה ז

327271938 אלה בונדרנקו ע.מ.

מוצג	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	תקופת הדיווח	מגיש הדו"ח בפועל	שם העוסק
ת/15א	63	-	229,085	1-2/05	יעקב אפלבוים	אלה בונדרנקו
ת/15ב	59	565,436	565,495	3-4/05	יעקב אפלבוים	אלה בונדרנקו
ת/15ג	45	279,942	279,987	5-6/05	יעקב אפלבוים	אלה בונדרנקו
ת/15ד	20	351,762	351,782	7-8/05	יעקב אפלבוים	אלה בונדרנקו
ת/15ה	23	440,680	440,703	9-10/05	יעקב אפלבוים	אלה בונדרנקו
ת/15ו	18	476,540	476,558	11-12/05	יעקב אפלבוים	אלה בונדרנקו
	228 ₪	2,114,360 ₪	2,343,610 ₪			

טבלה ח

שפירא כ"א בע"מ ע.מ. 512608126

מוצג	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	תקופת הדיווח	מגיש הדו"ח בפועל	שם העוסק
ת/20	30 ₪	663,980 ₪	664,010 ₪	11-12/05	יעקב אפלבוים	שפירא כ"א

טבלה ח1

פטר גנוב ע.מ. 311730311

מוצג	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	תקופת הדיווח	מגיש הדו"ח בפועל	שם העוסק
------	-----------------------------	----------------------------------	----------------------------------	-----------------	---------------------	-------------

עמוד 67

פטר	יעקב	11-12/05	275,452	275,442	10	ת/31ע
גגוב	אפלבוים					

טבלה ח2

לב-טל שיפוצים וקבלנות ע.מ. 513422469

שם העוסק	מגיש הדו"ח בפועל	תקופת הדיווח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מוצג
לב-טל שיפוצים	יעקב אפלבוים	4/04	138,934	138,867	67	ת/31ח
לב-טל שיפוצים	יעקב אפלבוים	5/04	133,511	133,434	77	ט/31ח
לב-טל שיפוצים	יעקב אפלבוים	12/04	227,796	227,705	91	י/31ח
לב-טל שיפוצים	יעקב אפלבוים	5/05	169,431	169,350	81	כ/31ח
			669,672	669,356	316 ₪	

טבלה ח3

אור כדור הטיטניום בע"מ ע.מ. 513308007

שם העוסק	מגיש הדו"ח בפועל	תקופת הדיווח	מע"מ עסקאות שרשום בדו"ח	מע"מ תשומות שרשום בדו"ח	סך לתשלום שרשום בדו"ח	מוצג
אור כדור הטיטניום	יעקב אפלבוים	11/04	205,148	205,122	26	ת/31א
אור כדור הטיטניום	יעקב אפלבוים	12/04	132,582	132,570	12	ב/31ח
אור כדור הטיטניום	יעקב אפלבוים	1/05	147,725	147,694	31	ג/31ח
אור כדור הטיטניום	יעקב אפלבוים	2/05	118,358	118,297	51	ד/31ח

ת/31ה	35	161,560	161,595	3-4/05	יעקב אפלבוים	אור כדור הטיטניום
ת/31ו	27	117,328	117,355	5-6/05	יעקב אפלבוים	אור כדור הטיטניום
ת/31ז	16	380,190	380,206	7-8/05	יעקב אפלבוים	אור כדור הטיטניום
	198 ₪	1,262,761 ₪	1,262,969 ₪			

ניתנה היום, כ"ט חשוון תשע"ז, 30 נובמבר 2016, במעמד הצדדים

[1] ר' הערה בעניין חברת זמין ואמין בסעיף 5 להלן

[2] אלא אם יאמר אחרת, ההפניות הן לעמודי הפרוטוקול של דיוני בית המשפט. העמודים ממוספרים ב"סדר רץ", כך שאין צורך לציין תאריך

[3] בהמשך, בסעיף 144 להלן, יובהר שהנאשם הגיש תחילה עותק של סיכומים, שלגביהם ציין כי הם הוגשו בטעות, שכן הם בגדר טיוטה בלבד. אלה מכונים "טיוטת הסיכומים".

[4] המאשימה בסיכומיה מתייחסת לשני דוחות נוספים (ת/19א ל-9/03 ו-ת/19ב ל-10/03), שאינם כלולים בכתב האישום, ועל כן לא אתיחס אליהם